

HYVINVOINNIN ULOTTUVUUKSIA

Tutkimus pakilalaisten nuorten hyvinvoinnista

Tanja Berg

HYVINVOINNIN ULOTTUVUUKSIA

Tutkimus pakilalaisten nuorten hyvinvoinnista

Tanja Berg

Opinnäytetyö, kevät 2012

Diakonia-ammattikorkeakoulu,

Diak Etelä, Helsinki

Sosiaalialan koulutusohjelma

Diakonisen sosiaalityön

suuntautumisvaihtoehto

Sosionomi (AMK) + diakoni

TIIVISTELMÄ

Berg, Tanja. Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Tutkimus pakilalaisten nuorten hyvinvoinnista. Helsinki, kevät 2012, 94 s., 6 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä, Helsinki, Sosiaalialan koulutusohjelma, Diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + diakoni.

Tämän opinnäytetyö on laadullinen aineistopohjainen tutkimus, jonka tarkoituksena on vastata työelämälähtöiseen kysymykseen: Miten Pakilan seurakunnan alueella asuvat nuoret voivat? Kysymyksen ovat nostaneet esiin opettajat, nuorisotalon sekä seurakunnan työntekijät.

Aineisto muodostuu sekä elintaso mittaavista tekijöistä että elämänlaatua kuvaavista kokemuksista. Aineisto on kerätty kolmiosaisella kyselyllä Pakilan seurakunnan isosleirille syksyllä 2009 osallistuneelta kolmeltakymmeneltäneljältä ja kuudeltatoista Pakilan nuorisotalolla käyneeltä 15–16 -vuotiaalta nuorelta.

Pääteoria on Allardtin yhdistelmäteoria, jossa yhdistyy elintaso, yhteisyysuhteet ja itsensä toteuttaminen

Aineiston analyysi perustuu pelkistämiseen, teemojen ryhmittelyyn ja käsitteellistämiseen. Vertasin aineistosta nousseita teemoja aikaisempiin tutkimustuloksiin ja teoriaan. Nuorten antamien vastausten tulkinnat vahvistivat ajatusta siitä, että nuoret voivat elintasomittarein tarkasteltuna hyvin. Toisaalta aineiston teemojen käsittely ja tulkinta lisäsivät tietämystä nuorten ajatuksista ja tunteista. Esiin nousi tekijöitä, joilla voi olla subjektiivisesti koettua elämänlaatua heikentävä vaikutus. Esimerkiksi menestymisen paine, huoli ja pelko tulevaisuudesta sekä yksinäisyys ovat tekijöitä, jotka saattavat eräiden tutkimusten mukaan ilmetä unettomuutena, päihteiden käyttönä tai ahdistuksena.

Työelämän edustajat hyötyvät tutkimuksesta pohtiessaan seurakunnan henkilöstöstrategiaa, työn painotuksia ja sisältöjä. Siten myös perheet ja nuoret hyötyvät välillisesti tuloksista. Lisäksi toiminnallista kyselymenetelmää voidaan jatkossakin käyttää sekä seurakunnan että kunnan nuorille tarjoamassa toiminnassa kun halutaan antaa nuorille mahdollisuus elämykselliseen itsetutkiskeluun, tai selvittää heidän elämänlaatuunsa liittyviä hyvinvointitekijöitä.

Asiasanat: hyvinvointi, nuoret, yhteisyys, elintaso, elämänlaatu, itsensä toteuttaminen, diakonia

ABSTRACT

Berg, Tanja

Study about adolescents` wellbeing. Having, loving and being.
94 s., 6 appendices. Language: Finnish. Helsinki, Spring 2012.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services.
Option in Diaconal Social Work. Degree: Bachelor of Social Services.

This thesis is a qualitative study. The aim of the study was to find out information about the wellbeing of the 15 to 16 year old adolescents in the area of Pakila parish in Helsinki. Teachers at school, youth leaders and the workers in the parish found it important to get more information about the adolescents` wellbeing in the area.

The material to the study was gathered from youth at a camp after their confirmation and in the youth center. In the year 2009 there were 220 adolescents aged 15 to 16 in the area. Out of them 50 took part in the query. The data was generated through three methods: a structured interview, a half-structured activity part during which the adolescent made their own notebook and finally, an experience based functional part. The results were analyzed by themes, categorized and then coded under the titles which were derived from Allardt's theory.

The main theory on the study was Allardt's theory of wellbeing. The theory is a combination of three aspects. The first aspect is connected to the standard of living, the second one to family, friends and relationships. The third aspect is connected to how one can accomplish oneself. The conclusions were made in the discussion between the material, the main theory and with former researches on wellbeing.

The main results were that these adolescents live in families with a high standard of living. They had adults who loved and cared for them. Most of them had many friends. Even so, some of them told that they did not have real friends at all. It also turned out that they lacked leisure time and that in their lives there were too many factors that increase stress and worry. Thus, a high standard of living did not directly correlate with some other forms of wellbeing.

This study can increase the knowledge about adolescents* wellbeing living in similar circumstances. That way the study can be beneficial for workers in Pakila parish when they make action plans or when personnel strategy is considered. The study can also be useful for everyone working among adolescents. The study may indirectly influence the young themselves.

Key words: wellbeing, adolescent, happiness, standard of living, relationships, self accomplishment

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO.....	6
2	HYVINVOINNIN KÄSITTEITÄ.....	8
2.1	Elintaso ja hyvinvointi.....	9
2.2	Elämänlaatu ja toimintakyky	10
2.3	Subjekttiivinen ja objektiivinen hyvinvointi.....	11
2.3.1	Muita opinnäytetyössä käyttämiäni käsitteitä	13
3	ALLARDTIN YHDISTELMÄTEORIA	14
4	NUORUUSIÄN KEHITYSHAASTEITA JA AIEMPIÄ HYVINVOINTITUTKIMUKSIA	16
4.1	Näkökulmia nuorille aiemmin tehdyistä hyvinvointitutkimuksista	18
4.2	Yleistä hyvinvointitutkimuksen taustasta.....	20
5	KUVAUS TUTKIMUSYMPÄRISTÖSTÄ	23
5.1	Pakila alueena	23
5.1.1	Pakilalaisten nuorten taustaa ja elintasotekijöitä	24
5.1.2	Koulutus ja tulot elintason tekijöinä	26
5.2	Kuvaus ympäristöistä joissa kyselyt tehtiin	27
5.3	Tutkimuskysymyksen asettelu, teoria ja analyysi.....	28
6	AINEISTON KERUU NUORILLE TEHDYN KYSELYN AVULLA.....	31
6.1	Kyselyssä käytetyt menetelmät.....	32
6.2	Kyselyssä käytettyjen toiminnallisten menetelmien kuvaus	34
6.2.1	Oman vihkon tekeminen.....	35
6.2.2	Elämyksellinen helmipolku	35
6.3	Kyselyssä käytettyjen menetelmien arviointi ja käyttökelpoisuus.....	36
6.3.1	Toiminnallisen menetelmän arviointi	37
6.3.2	Kyselymenetelmien luotettavuus ja siirrettävyys	38
6.4	Kyselytulosten luokittelu ja raportointi.....	39
7	TULOKSIA PAKILALAISTEN NUORTEN HYVINVOINTIKYSELYSTÄ.....	42
7.1	Elintason tekijöitä.....	43
7.2	Ihmissuhteet elämänlaadun tekijöinä.....	45
7.2.1	”Rakastan vanhempiani todella, he ovat ystäviäni”	45

7.2.2	”Ei mulla ole oikeita ystäviä”	47
7.3	Onnellinen omana itsenäni	48
7.3.1	”Mun elämässä on liikaa säätöä, ja liian vähän aikaa vaan olla” ...	51
7.3.2	”Mua pelottaa väkivalta ja huolestuttaa maailman tulevaisuus”.....	53
7.3.3	”Olen kiitollinen faijasta ja avusta”	54
7.3.4	”Haaveilen onnellisesta elämästä”	56
8	TYÖNTEKIJÖIDEN NÄKEMYKSIÄ NUORTEN HYVINVOINNISTA	59
9	JOHTOPÄÄTÖKSET	61
9.1	Elintason suhteellisuus Pakilassa	62
9.2	Yhteisyyssuhteiden ja perheen merkitys.....	63
9.3	Itsensä toteuttaminen.....	65
9.4	Yhteenveto johtopäätöksistä	66
9.5	Pohdintoja ja ehdotuksia työntekijöille keskusteltaviksi	69
9.6	Hyvinvointitutkimus tulevaisuudessa	72
10	OPINNÄYTETYÖN PROSESSI JA AMMATILLINEN KEHITTYMINEN	75
10.1	Eettisyys	78
10.2	Ammatillinen kehittyminen	80
	LÄHTEET	83
	LIITE 1: Kyselylomake	88
	LIITE 2: Vihkon sivut 1–6	89
	LIITE 3: Vihkon sivut 7–12	90
	LIITE 4: Helmipolun tekstejä 1	91
	LIITE 5: Helmipolun tekstejä 2	92
	LIITE 6: Kooste nuorten antamasta palautteesta Siikaniemen leiriltä	93

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni on työelämälähtöinen, aineistopohjainen ja kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jonka tulosten tarkastelussa olen käyttänyt myös kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen keinoja. Tutkimuksen tarkoitus on vastata kysymykseen ”Miten pakilalainen nuori voi?” selvittämällä 15–16-vuotiaiden nuorten hyvinvoinnin eri ulottuvuuksia Helsingin Pakilassa.

Opinnäytetyöni pääteoria on Allardtin hyvinvointiteoria. Se on yhdistelmäteoria joka liittyy elintason ja elämänlaadun sekä objektiivisen ja subjektiivisen hyvinvoinnin tekijät toisiinsa. Kerron lyhyesti myös kolmesta nuorille tehdystä tutkimuksesta joiden kohderyhmänä ovat olleet 15–16-vuotiaat nuoret. Heidän taustansa on samantyyppinen kuin pakilalaisten nuorten tausta.

Jokaisen ikäryhmän hyvinvointiin liittyy myös erityiskysymyksiä, siksi avaan nuoruutta ikävaiheena. Hyvinvointi on yhteydessä siihen ympäristöön, jossa henkilö elää. Kuvaan Helsingin Pakilan aluetta ja siellä asuvien perheiden elintasoja Tietokeskuksen tiedoista tekemieni kuvioiden avulla. Keskeinen osa tutkimusta perustuu aineistoon, jonka keräsin Pakilan nuorisotalolla ja Pakilan seurakunnan isosleirillä rippikoulun jälkeen marraskuussa 2009. Kyselyyn vastasi 50 nuorta eli noin 22 % ikäryhmästä. Tämä aineisto liittyy läheisimmin subjektiivisesti koettuun hyvinvointiin, elämänlaatuun ja onnellisuuteen.

Aineiston keräämisessä käytin kolmea tapaa lomakekyselyä, puolistrukturoitua haastattelua, jonka yhteydessä nuoret tekivät vihkon ja toiminnallista menetelmää, jonka aikana nuoret kirjoittivat vapaamuotoisesti ajatuksiaan. Annoin menetelmälle nimen helmipolku. Käytin eri menetelmiä, koska tavoitteenani oli saada nuorten hyvinvointia koskevaa tietoa eri näkökulmista. Jotkut kysymyksistä toistuivat eri osioissa, mutta jotkut nuorten antamista vastauksista muuttuivat.

Leirin jälkeen analysoin nuorten antamat vastaukset sisällön perusteella ja ryhmittelin vastaukset teemojen mukaan. Opinnäytetyössäni esitän nuorten anta-

mat vastaukset kuvioina. Lopuksi yhdistin teemat Allardtin hyvinvointia kuvaavan jaottelun mukaisesti. Johdan tulosten ja johtopäätösten otsikoinnin hänen teorian mukaisesta jaottelusta. Lisäksi yhdistän pakilalaisille nuorille tehdyssä kyselyssä ja yhdysvaltalais tutkimusten yhteydessä esiin tulleita teemoja ja tuloksia toisiinsa.

Kyselyyn vastanneilla nuorilla näyttää olevan taloudellisesti vakaat kotiolo ja rahaa vapaa-ajan aktiviteetteihin. Korkea elintaso ei kuitenkaan automaattisesti tarkoita korkeaa elämänlaatua. Korkean elintason hankkimisella voi olla hintansa, joka nuorten kohdalla saattaa tarkoittaa aikuisen nälkää. Ainakin osa pakilalaisista nuorista tuntuisi kaipaavani nykyistä enemmän läheisyyttä ja henkistä tukea kasvulleen. Osa nuorista kokee yksinäisyyttä ja stressiä ja monet ovat huolissaan tulevaisuudesta. Isovanhemmat, perhe ja ystävät ovat nuorille tärkeitä, tärkeämpiä kuin esimerkiksi terveys, matkat tai usko. Objektivisesti mitattavissa oleva ja subjektiivisesti koettu hyvinvointi eivät välttämättä ole suoraan verrannollisia keskenään

Pohdintaosassa tuon esiin alueella toimivien työntekijöiden näkemyksiä nuorten hyvinvoinnista. Nostan myös esille ajatuksia kunnan ja seurakunnan nuorisotyön välisestä yhteistyöstä, ja esitän seurakunnan oman nuorisotyön ja diakoniatyön kehittämiseen liittyviä kysymyksiä. Hermeneuttisen kehämäisen ajattelutavan mukaisesti kaikilla asioilla on toisiinsa kiertyviä syy-seuraussuhteita. Siten tämän opinnäytetyön aloittamaa tutkimusta ja tulkintaa voisi prosessinomaisesti jatkaa edelleen niin, että pystyttäisiin entistä paremmin vastaamaan kysymykseen ”Miten pakilalainen nuori voi?”.

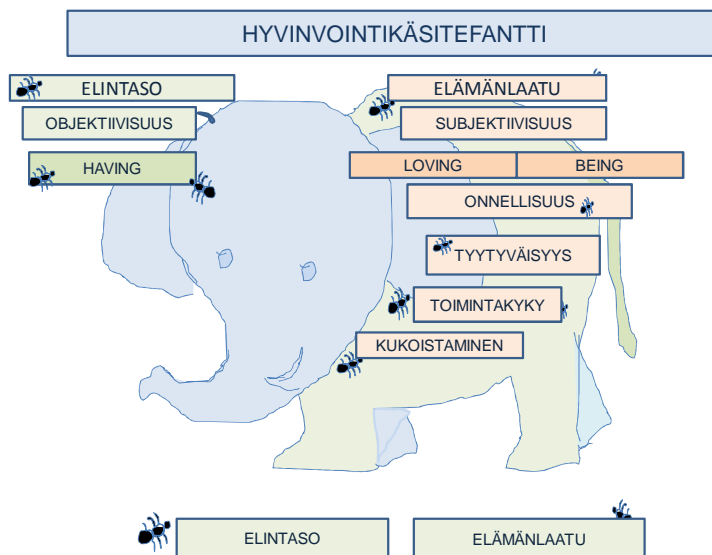
Opinnäytetyöstä voivat hyötyä seurakunnan työntekijät, kun he pohtivat henkilöstrategiaa, työn painopisteitä tai sisältöä. Myös muut alueella nuorten parissa työskentelevät voivat hyötyä opinnäytetyön esiin nostamista tiedoista. Hyödyn saajina voivat välillisesti olla nuoret itse, jos työntekijät käyttävät tietoja työn sisällön suunnittelussa, tai he kehittävät työntekijöiden välistä yhteistyötä. Sillä, että nuoret itse lukisivat opinnäytetyön, voisi olla suoraa vaikutusta heidän ajatteluunsa.

2 HYVINVOINNIN KÄSITTEITÄ

Luumi (2000, 9) vertasi tarinassaan Jumalaa elefantiksi, joka oli joutunut sokeiden kylään ja jossa sokeat yrittivät tutkia millainen Jumala on. Hyvinvointi tuntuu olevan vähän kuin muurahaisten kylään eksynyt elefanti. Kaikki tunnustelevat sitä eri paikoista, korvista, kärsästä, jaloista. Jokainen vuorollaan kertoo totuuden siitä, millainen elefanti on. Hyvinvointi on mittava käsite, jota tutkijat lähesyvät eri näkökulmista. Mitä hyvinvointi siis oikein on? Onko hyvinvointi objektiivisesti mitattavissa olevat tarpeet, vai onko se subjektiivinen mielentila? (Simpura & Uusitalo 2011, 120.)

Hyvinvoinnista puhuttaessa on ongelmallista määritellä sitä, mitä itse kukin hyvinvoinnilla tarkoittaa. Sanomme toisillemme ”voi hyvin” tai kirkon piirissä toivomme ”siunausta”. Voi hyvin saattaa tarkoittaa, että pysyisit terveenä. Kun toivotan siunausta, toivon sinulle kaikkein parasta hyvää, Jumalan hyvää, koska en voi tietää mikä sinun hyväsi on. Tässä luvussa kerron hyvinvointitutkimukseen liittyvistä käsitteistä. Alla olevaan kuvaan olen koonnut niistä keskeisimpiä

KUVIO 1. Hyvinvoinnin käsitteitä hahmottava piirros

Teemaa voi lähestyä filosofisesti tai psykologian näkökulmasta. Lisäksi hyvinvoinnista on olemassa paljon sosiaalipolitiikan ja taloustieteen tutkijoiden kirjoit-

tamaa materiaalia. Siitä, mitä hyvinvoinnilla tarkoitetaan ja miksi se on tärkeää, ei ole paljoakaan tietoa. Lisäksi käsitykset asiasta ovat ristiriitaisia. (Lagerspetz 2011, 79.) Käsitteet ovat myös muuttuvia. Esimerkiksi 1990-luvulla puhuttiin tilasto- ja tutkimustiedosta ja 2000-luvulla puhutaan indikaattoreista. (Saari 2011a, 121.)

Yhteiskunnan hyvinvointi on riippuvaista yksilöiden hyvinvoinnista (Lagerspetz 2011, 82). Näin ajatellen on merkittävää tehdä tutkimusta siitä, miten ihmiset subjektiivisesti kokien yksilöinä voivat, ja sitä kautta pyrkiä edistämään heidän hyvinvointiaan. Samalla tullaan moraalikysymyksen äärelle: onko riittävä perustelu tehdä teko, jos se edistää yksilön hyvinvointia? Hyvinvointi voi olla yhteydessä elämänpolitiikkaan, millä tarkoitetaan sitä, että yksilö tai yhteisö tekee moraaliset ja eettiset valinnat ja toimii niiden mukaisesti. Elämäntapojaan muuttamalla ihminen voisi saavuttaa korkeamman hyvinvoinnin. Esimerkkinä voisi olla esimerkiksi liikunta- tai ruokailutottumusten muuttaminen terveydellisistä syistä. (Saari 2011a, 19.)

Lisääntykö ihmisen hyvinvointi, kun hän saa mitä haluaa? Hyvinvoinnin toteutumisen suhteen jokaisen oma rooli on tärkeä. On tärkeää, että ne tavoitteet, joita elämässään haluaa saavuttaa, ovat realistisesti toteutettavissa ja suhteessa omiin odotuksiin ja taitoihin. (Raijas 2011, 253.) Viime kädessä hyvinvointi on itse asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja onnistumista elämässään, kun mitapuuna ovat itse asetetut kriteerit (Lagerspetz 2011, 100).

2.1 Elintaso ja hyvinvointi

Easterlinin paradoksin mukaan väestön vaurastuminen ei laajasti ottaen lisää ihmisten onnellisuutta (Saari 2010, 79). Paradoksi tarkoittaa sitä, että toisaalta hyvinvoivien joukossa on keskimääräistä enemmän hyvin onnellisia, mutta toisaalta hyvinvoivat maat eivät olleet onnellisimpia. Esimerkiksi Yhdysvalloissa talouskasvu ei lisännyt onnellisuutta. Tietyn tulorajan saavuttamisen jälkeen tulojen kasvulla ei enää ole onnellisuutta lisäävää vaikutusta, koska on tapahtunut tietynlainen kylläntyminen. Ei voi olla enempää kuin täysi. (Sauli 2011.)

Jos tulot kasvavat enemmän kuin muilla ympäristössä, hyvinvointikin lisääntyy. Hyvätuloisten joukossa on todettu olevan suhteellisesti enemmän onnellisia. Tämä taas on yhteydessä terveyteen ja kulttuuripääomaan. (Raijas 2011, 247.) Hyvinvoinnin taloustiede määrittää hyvinvoinnin yksilön mieltymysten eli preferenssien avulla. Ihminen valitsee itselleen parhaan. Vauraus lisää valinnan mahdollisuuksia, joka lisää hyvinvointia. (Simpura & Uusitalo 2011, 107.)

On myös tehty tutkimuksia, joiden tulokset ovat ristiriitaisia Easterlinin paradoksin kanssa. Näiden tutkimusten mukaan kyllästymispistettä ei ole, vaan tyytyväisyyden ja tulotason välinen yhteys elää koko ajan ja sillä on yhteys suhteelliseen ja absoluuttiseen tulotasoon. Onnellisuus ja elämään tyytyväisyys ovat eri asioita ja ne liittyvät eri tavoin tulotasoon. Raha lisää tyytyväisyyttä, mutta ei tuo onnea, mutta rahattomalla on pulaa molemmista. (Sauli 2011.)

2.2 Elämänlaatu ja toimintakyky

Elämänlaatu voidaan käsittää neljällä eri tavalla. Sen voidaan ajatella olevan yläkäsite, johon sisältyy objektiivinen ja subjektiivinen hyvinvointi. Sen voidaan ajatella olevan elintason rinnakkaiskäsite tai sitä voidaan pitää subjektiivisena käsitteenä, jonka tutkittavat itse määrittävät. Neljänneksi elämänlaatu voidaan ajatella ekologiseen hyvään liittyvänä käsitteenä. (Kainulainen 2011, 157.)

Toimintakyky (capabilities) on käsite, jonka Amartya Sen (1986, 23.) on tuonut hyvinvointi-tutkimukseen. Hänen mukaansa on oleellista, miten hyvin henkilö voi käyttää resurssejaan siten, että hänen toimintavapautensa lisääntyy, ja hän pystyy lisäämään arvokkaana pitämiään tekemisiään ja olemisiaan. Tutkimuksessa tulisi ottaa huomioon resurssien jakautuminen. Koettua hyvinvointia mittaavat teoriat eivät hänen mielestään ole riittävän informatiivisia, sillä koettu hyvinvointi on sopeutuva ilmiö. Hänen mielestään on tärkeää poistaa tekijöitä, jotka haittaavat toimintakykyä. Ihmisillä on erilaiset tarpeet resursseille ja erilaiset kyvyt käyttää niitä (Saari 2011a, 49–50, 56).

2.3 Subjektiiivinen ja objektiivinen hyvinvointi

Hyvinvointi voidaan jakaa sekä subjektiivisesti koettuihin ja objektiivisesti mitattavissa oleviin tekijöihin. Lisäksi hyvinvointiin liittyy runsaasti muita käsitteitä. Monet uudemmat tutkimukset nostavat esiin käsitteet tyytyväisyys, kukoistaminen, onnellisuus ja toimintakyky. Hyvinvointitutkimus ei ole yksiselitteistä. Ei myöskään ole olemassa yhtä tutkimusta tai teoriaa, joka kattaisi ihmisen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin.

Hyvinvointikäsitteen purkaminen etiikan näkökulmasta avaa uusia käsitteitä: ruumiillisen terveyden, ruumiillisen koskemattomuuden, aistit, mielikuvituksen, ajattelun, tunteet, käytännön päättelyn, yhteenkuuluvuuden, muut lajit, leikin, hallinnan sekä työ- ja omistusoikeuden (Saari 2011a, 55). Kaikki edellä mainitut teemat tulevat esiin nuorille tehdyssä kyselyssä joko ilon tai huolen aiheina ja/ tai arvoina. Voidaan myös ajatella, että kaikkien hyvinvointi toteutuisi, jos noudattaisimme Raamatun kehotusta tehdä toisille siten kuin toivoisimme itsellemme tehtävän. Asian syvällisempi pohdinta osoittaa, että sekään ei ole yksiselitteistä.

Hyvinvoinnilla tarkoitetaan hyvin vointia (welfare) ja onnellisuutta (happiness). Ne ovat eri asioita, vaikka kuuluvatkin ihmisen hyvään. (Kainulainen 2011, 153.) Määrittelyä voisi jatkaa vaikka kuinka pitkään, tai tiivistää sen kuten Amartya Sen (1986, 3): "You could be well off, without being well. You could be well, without being able to lead the life you wanted. You could have got the life you wanted, without being happy. You could be happy, without having much freedom. You could have a good deal of freedom, without achieving much. We can go on."

Olosuhteiden muutokset vaikuttavat ihmisten hyvinvointiin ja toimintaan ja toimintakykyyn. Työttömyys perheessä vaikuttaa talouteen, ajankäyttöön, mahdollisuuksiin harrastaa ja käyttää vapaa-aikaa haluamallaan tavalla. Terveystila voi vaikuttaa kaikkiin edellä mainittuihin asioihin, ja toisinpäin. Työttömyys voi vaikuttaa terveyteen. Terveys, koulutus ja taloudelliset resurssit auttavat selviytymään arjesta. Sillä, miten arki toimii, on suuri merkitys ihmisen hyvinvoinnille.

Arkeen vaikuttavia tekijöitä ovat elinolosuhteet, kotitalouksien resurssit ja toiminnot sekä ihmisen omat resurssit ja toimintakyky. Arjen hyvinvointia voi alen-
taa muun muassa terveyskeskusten, kirjaston ja koulujen lakkauttaminen. (Rai-
jas 2011, 259–260.)

Objektiivisuuteen kuuluu perustarpeiden tyydyttäminen, mikä sallii tietynlaisen
holhoamisen. Suomalaisten hyvinvointi on objektiivisesti ottaen lisääntynyt,
vaikka ihmiset eivät itse koe niin tapahtuneen. Onnellisuuteen ei vaikuta hyvin-
vointipalvelujen tulojen tai varallisuuden taso. (Lagerspetz 2011, 96–97.) Tähän
liittyy Easterlinin paradoksi, joka tarkoittaa sitä, että toisaalta hyvinvoivien jou-
kossa on keskimääräistä enemmän hyvin onnellisia, mutta toisaalta hyvinvoivat
maat eivät olleet onnellisimpia, eikä esimerkiksi Yhdysvalloissa talouskasvu
lisännyt onnellisuutta (Sauli 2011). Objektiivisesti voidaan mitata kotitalouksien
resursseja, joita ovat asuinolot, kotitaloustyyppi, tulot ja kulutus.

Jokaisella on omat elämänkokemuksensa ja näkemyksensä hyvinvoinnista. Ne
voivat muuttua elämäntilanteiden muuttuessa ja ne eivät aina liity aineelliseen
elintasaan. (Raijas 2011, 244.) Myönteisessä kehässä myönteisesti vaikuttavat
toimenpiteet vahvistavat itseään ja paha kehä vahvistaa pahaa tai huonoa.
Köyhyydestä aiheutuu sairautta, mikä aiheuttaa köyhyyttä; toisaalta kierre voi
kääntyä ylöspäin nousevaksi spiraaliksi. (Hagfors & Kajanoja 2011, 172.) Nuor-
ten kohdalla ajatuksen voisi kääntää ehkäpä siten, että kannustus voi johtaa
hyvään koulumenestykseen, tai vastaavasti toistuva vähättelemisen voi kääntää
koulumenestyksen laskuun.

Subjektivisesti koetun hyvinvoinnin käsitteisiin kuuluu myös onnellisuus. Onnel-
lisuutta tutkitaan psykologisena onnellisuutena ja onnellisuutena, johon liittyy
kukoistus tai hyvinvointi. (Mattila 2010, 9, 12.) Ihmiset tavoittelevat onnellista
elämää, eikä mikään, mitä ihminen ei itse arvosta ja hyväksy, lisää hyvinvointia.
Jos toimimme vastoin parempaa tietoaamme, seurauksena voi olla syyllisyyden
ja häpeän tunteita. (Uusitalo 2011, 276.)

Tutkimusten mukaan onnellisuus muodostuu geeneistä, omasta elämänsen-
teestä ja sosiaalisista suhteista. Rajapinnat ovat epäselviä. Onnellisuustutkimus

antaa viitteitä yksilön ja lähiyhteisön onnellisuuteen vaikuttavista tekijöistä. Onnellisuutta vähentäviä tekijöitä ovat perheen pieneneminen, epävakaat sosiaaliset suhteet ja yksinäisyys. (Ervasti & Saari 2011, 193, 197.) Saman asian määrittelee tarkemmin Antti S. Mattila (2010, 12): ”Positiivinen psykologia pyrkii vahvistamaan ihmisten luonteen vahvuuksia ja hyveitä. Onnellisuudesta 50 % on geneettisesti määräytynyttä, 10 % seurausta ulkoisista olosuhteista ja 40 % muutettavissa. Omista asenteistamme, näkökulmista ja elämäntavoistamme riippuu miten toimimme”.

2.3.1 Muita opinnäytetyössä käyttämiäni käsitteitä

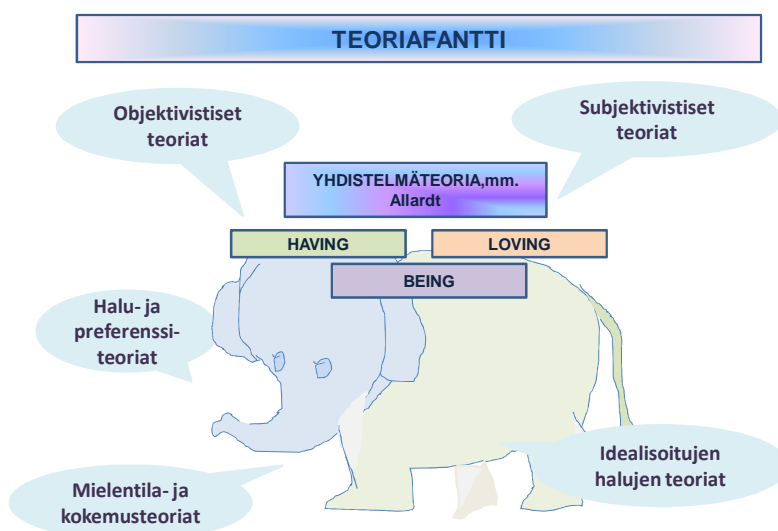
Nuorisotyöllä tarkoitetaan yleisesti nuorten identiteettiä vahvistavaa ja nuortenkehitystä tukevaa harrastustoimintaa, jota tehdään nuorten parissa. Työtä toteuttavat kaikki nuorten parissa toimivat kunnan, seurakunnan ja harrastustoiminnan ohjaajat.

Sekä kunnan, että seurakunnan tekemä erityisnuorisotyö on etsivää. Työntekijät toimivat nuorten keskuudessa ja he pyrkivät tukemaan nuoria heille tärkeissä asioissa ja sen lisäksi tarvittaessa ohjaamaan muiden asiantuntijoiden luo. (Kinanen 2009.) Pakilan seurakunnassa diakoniatyön toimintasuunnitelmaan on diakoniatyön toiminta-ajatuksiksi kirjattu ”diakoniatyön tehtävä on etsiä, lievittää ja poistaa ihmisten hätää ja kärsimystä. Sen tavoitteena on parantaa ja eheyttää ihmistä yksilönä ja yhteisössä ja selviytymään vaikeuksienkin keskellä.” (Pakilan seurakunta 2010a.)

Nuorisodiakonian voi määritellä nuorison parissa tehtäväksi diakoniatyöksi tai erityisnuorisotyöksi, joka toimii diakonisista lähtökohdista silloin, kun sitä tehdään seurakunnassa. Yhteiskunnallisesti ajatellen nuorisodiakonian voi ajatella tarkoittavan nuorten parissa tehtävää nuorisotyötä jossa on sosiaalityön ulottuvuus. Siunaus on yksi kirkon keskeisistä käsitteistä. Siunauksella toivotetaan toiselle Jumalan läsnäoloa, huolenpitoa ja rakkautta. (Evl. i.a)

3 ALLARDTIN YHDISTELMÄTEORIA

Elämänlaatua ja elintasoja mittaavat hyvinvointiteoriat voidaan jakaa subjektivistisiin ja objektivistisiin teorioihin. Subjektivistisiä ovat 1. mielentila- eli kokemusteoriat, 2. halu- eli preferenssiteoriat ja 3. idealisoitujen halujen teoriat. 4. objektivistiset teoriat sekä 5. yhdistelmäteoriat, joihin kuuluu Erik Allardtin hyvinvointiteoria. (Uusitalo 2011,272.) Erityisesti nuorten voisi kuvitella toimivan hedonististen ja haluteorioiden mukaisesti. Jonkin asian tavoittelemisen syyksi riittää se, että haluan sitä, se on tavoittelemisen arvoista ja ajattelen sen tuottavan mielihyvää.

KUVIO 2. Piirros hyvinvointia kuvaavien teorioiden hahmottamiseksi

Kokonaisvaltaista hyvinvointia ei voi tarkastella minkään yksittäisen teorian mukaan. Allardt on ensimmäisenä pyrkinyt yhdistämään hyvinvoinnin eri osaluokkia toisiinsa. Hän jaottelee hyvinvoinnin kolmeen osaan: ensiksi elintasoa määrittäviin (having), toiseksi elämänlaatuun sisältyviin (loving) ja kolmanneksi itsensä toteuttamiseen (being) liittyviin tekijöihin. Ihmisten hyvinvointia voidaan arvioida sekä objektiivisesti että subjektiivisesti. (Allardt 1976, 33,35.)

Elintaso muodostuu tuloista, asumistasosta, työllisyydestä, koulutuksesta ja terveydestä. Koulutus voi toisaalta olla itsensä toteuttamiseen liittyvä sivistävä

tekijä. Näitä osatekijöitä voidaan objektiivisesti tutkia ja mitata ja niihin vaikuttavat käytettävissä olevat varat. Tyydytetty tarve voi vaikuttaa resurssina muiden tarpeiden tyydyttämiseksi. Toisaalta tarve voi tyydyttyä kylläntymiseen ja kyläntymiseen asti, ja siten vaikuttaa epäedullisesti. (Allardt 1976, 36.)

Elämänlaatuun vaikuttaa yhteisyyden kokeminen (loving). Yhteisyys on yksilön yhteyttä alueeseen, perheeseen ja ystäviin. Sillä tarkoitetaan niiden välistä vuorovaikutusta. Elämänlaatua määrittää henkilön subjektiiviset tyytyväisyyden ja tyytymättömyyden tunteet. Jokainen voi itse arvioida elämänlaatuaan sen mukaan miten hyvin kokee yhteisyysuhteiden toteutuvan. (Allardt 1976, 33.)

Maslowin teoriassa tarpeet on jaettu viiteen hierarkkiseen perustarpeeseen: 1.fysiologisiin perustarpeisiin, joita ovat ruoka ja uni. Sitten seuraa 2.turvallisuuden ja 3.läheisyyden tarve, johon kuuluu rakkaus. ja 4.arvonannon tarpeisiin ja viimeisenä 5.tarpeeksi toteuttaa ja kehittää itseään. Teorian mukaan ihminen etenee järjestyksessä alemmalta tasolta seuraavalle vasta, kun on ensin saanut alemman tason tarpeen tyydyttyä. (Allardt 1976, 41–42; Juuti 1989, 37.) Maslow (1943) kuvaa tarvehierarkiaan perustuvassa hyvinvointiteoriassaan turvallisuuden tarvetta lapsen ja nuoren näkökulmasta edellytyksenä seuraavalle tarvetasolle siirtymiselle.

Elintason arvoilla on merkityksensä. Riittävä elintaso on myös subjektiivinen kokemus, eikä sellaisenaan este rakkauden ja itsensä toteuttamisen tarpeille. Allardt pitää Maslowin teoriassa tärkeänä kohtana tarpeiden jakamista alempiin ja korkeampiin tarpeisiin, eli puutostarpeisiin ja kehitystarpeisiin. Alemmilla tarpeilla on yläraja, kun taas itsensä kehittämisen tarpeilla sitä ei ole. Allardt mielestä teoria ei välttämättä ole yksiselitteinen, eikä rajat portaiden välillä yksiselitteisen selkeät. (Allardt 1976, 52–53.)

Allardt mukaan resurssien väliset vaikutussuhteet voivat olla muuttuvia. Jotkut ovat edellytyksiä muiden hyvien asioiden saavuttamiselle ja jotkut resurssit ovat välttämättömiä edellytyksiä muiden hyvien asioiden saavuttamiselle. Perhesuhteet, koulutus ja poliittiset resurssit toimivat usein lähinnä vaikuttimina tai ärsykeinä muiden resurssien hankkimiselle. (Allardt 1976, 64.)

4 NUORUUSIÄN KEHITYSHAASTEITA JA AIEMPIÄ HYVINVOINTITUTKIMUKSIA

Nuoruusvaiheen pituus lapsuudesta aikuisuuteen vaihtelee eri henkilöiden kohdalla ja toisilla se voi kestää pitkään. Joillekin siirtymä lapsuudesta nuoruuteen saattaa olla vaikeaa, fyysiset muutokset saattavat alkaa ennen kuin niihin on henkisesti valmis. Vaikka nuorella saattaa olla halua kasvaa äkkiä aikuiseksi, hänellä voi yhtä aikaa olla halu pysyä vähän pidempään lapsena. Ei ole yksiselitteistä määritellä eroa lapsen ja nuoren välillä. Toisaalta 15-vuotias voi kokea olevansa jo ”iso”, melkein aikuinen, toisaalta hän on vielä lapsi. (Sinkkonen 2010, 28.)

Nuoruusikään liittyy monitasoisia kehityshaasteita. Ne liittyvät fyysisiin muutoksiin, muutoksiin ajattelussa, roolimutoksiin, valmiuksiin tehdä tulevaisuuden koulutukseen ja työhön liittyviä valintoja. (Nurmi 2003, 256.) Nuoren identiteetti ja minäkuva kehittyvät ja vahvistuvat, kun hän käy läpi nuoruuteen liittyviä kehitystehtäviä. Nuori luo suhteita kumpaakin sukupuolta oleviin ikätovereihin. Hän omaksuu sukupuoliroolinsa ja hyväksyy fyysisen olemuksensa. Nuoren suhde vanhempiin muuttuu itsenäisemmäksi, hän pohtii oman perheen perustamista, hän tekee koulutusta ja työtä koskevia päätöksiä. Nuoren maailmankuvaan vaikuttavat katsomukset ja ideologiat vahvistuvat ja kehittyvät, ja hän omaksuu sosiaalisesti vastuullisen käyttäytymisen. (Nurmi 2003, 258–259.)

Sosiaalinen tai kollektiivinen identiteetti on muuttuva prosessi. Sosiaaliseen identiteettiin kuuluu tunne ryhmään kuulumisesta, samankaltaisuudesta, kulttuuriin sitoutumisesta ja omasta pätevyydestä. (Valtonen 2009, 37.) Ei ihme, jos nuori tuntee hämmennystä omaa identiteettiään, rooliaan ja paikkaansa etsiessään. Yhtäaikaista fyysiset ja psyykkiset muutokset vaikuttanevat sosiaalisiin suhteisiin, vanhempiin, ystäviin ja opettajiin. Nuoret joutuvat rakentamaan identiteettiään vaiheessa, jossa heillä ei vielä ole elämänkokemuksen tuomaa varmuutta, eikä heidän maailmankuvansa ole vielä muotoutunut. He tarvitsisivat vanhempien tukea, mutta vanhemmat saattavat olla liian kiireisiä havaitsemaan nuoren tuen tarvetta. (Hämäläinen 2011a, 16.)

Yhteisön jäsenenä nuori voi tuntea olevansa turvassa, toisaalta yhteisön turva voi vähentää yksilön vapautta. Ryhmässä syntyy me-henki ja toimitaan yhdessä. Yhteisöllisyys pitää samalla sisällään riskin sulkea muita ulos, tai joutua itse poissuljetuksi ryhmästä. Mahdollisuus inkluusioon ja eksklusioon on olemassa. Ulos suljetaan ne, jotka eivät ole meitä. (Pessi & Seppänen 2011, 299.) Toisaalta yhteisöllisyys on muuttunut ja on edelleen muuttumassa. On syntynyt uudenlaisia ”heimoja”. Niitä voi itsekin olla perustamassa, niihin voi liittyä omasta tahdosta, ja niistä voi erota kun itse haluaa. Jokainen voi rakentaa itselleen todellista tai kuvittelemaansa identiteettiä. Verkko maailmassa se on hyvinkin mahdollista. Tällainen yhteisöllisyys vie aikaa perheeltä, suvulta ja vanhoilta ystävilä. (Hämäläinen 2011.)

Nuorta kehoitetaan toteuttamaan unelmiaan, olemaan onnellisia ja omia itseään. Periaatteessa onnellisuuden tunne tai hyvä fiilis on tavoiteltava olotila. On tavoiteltavaa tuntea olonsa onnelliseksi ja nauttia. Nuoren voi olla yhtäaikaaisesti vaikea olla uskollinen itselleen ja samanaikaisesti pukeutua ja käyttäytyä sen mukaan kuin pitäisi. Nuorisokulttuuri ja tarve olla samanlainen ja hyväksyty muiden joukossa, voivat saada nuoren toimimaan vastoin omaa itseään. Miten tukea nuorta arvostamaan itseään materiaa enemmän, sillä materiaa muiden arvojen kustannuksella arvostavilla on enemmän ahdistusta ja fyysisiä oireita. (Hallam, Olsson, Bowes & Toumbourou 2006, 29.)

Rippikoulu on perinteisesti ollut yksi rajakohta lapsuuden ja nuoruuden välillä. Tähän ikävaiheeseen liittyy myös se, että nuori joutuu pohtimaan pitkälle tulevaisuuteensa vaikuttavia asioita. Hänen on mietittävä siirtykö lukioon, ammatikouluun vai kymppiluokalle ja mikä mahdollisesti on tulevaisuuden ammatti. Koska rippikoulu tavoittaa niin suuren joukon nuoria, noin 98 %, on rippikoulun vetäjillä ja isosilla mahdollisuus tukea nuoren kehitystä, itsetuntoa ja valmiuksia pohtia edellä mainittuja asioita. Jotta nuori voisi saada tarvitsemaansa tukea, täytyy työntekijöiden olla kiinnostuneita ja välittäviä. Siihen kuuluu oleellisesti se, että halutaan aidosti kuunnella ja kuulla mitä nuorella on sydämellään.

4.1 Näkökulmia nuorille aiemmin tehdyistä hyvinvointitutkimuksista

Nuorisotutkimuksia on tehty runsaasti. Niissä lähestymistapa on usein ollut ongelma-keskeinen. On tutkittu sitä mitä puuttuu, esimerkiksi sosiaalisten suhteiden puuttumista, syrjäytymistä ja siihen liittyviä taustoja, väkivaltaista käyttäytymistä tai koulunkäyntiin ja koulutuksen puutteeseen liittyviä ongelmia. Toisaalta on tutkittu nuorten alkoholinkäyttöä, tupakointia ja terveyttä. (Poikolainen 2007.)

Nuorisolaki (72/2006) edellyttää, että nuorten kasvua ja itsenäistymistä tuetaan, heidän aktiivista kansalaisuuttaan edistetään, nuorten sosiaalisuutta vahvistetaan sekä parannetaan heidän kasvu- ja elinolojaan. Nuorisolaissa todetaan myös, että nuorille tulee järjestää mahdollisuus osallistua paikallista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn ja heitä on kuunneltava heitä koskevilla asioilla.

”Nuorten enemmistö voi entistä paremmin ja on tyytyväinen elämäänsä.” ”Talouden taantuma ja muut kriisit ovat kuitenkin heikentäneet eniten lasten ja nuorten hyvinvoinnin mittareita ja saaneet ne kääntymään punaiselle.” (Tulonen 2010.) Sinkkosen mukaan suuri osa nuorista voi paremmin kuin ennen, vähemmistö ei saa kiinni mistään. Taloudellisesti hyvinvoivien perheiden nuoret eivät välttämättä voi hyvin sillä rahalla saatavilla asioilla ei voi täyttää mielen tyhjiötä. (Sinkkonen 2010, 52.)

Lainaukset tukevat hyvin ajatusta siitä, että käsitteen hyvinvointi määrittelemisen ei ole yksiselitteistä tai helppoa. Nuorten hyvinvointiin liittyvään tutkimukseen liittyy myös erityisiä haasteita. Nuoret ovat taloudellisesti riippuvaisia vanhemmistaan ja yhteiskunnasta. Heillä on ikäänsä liittyviä fyysisiä ja psyykkisiä kehitystehtäviä, joilla todennäköisesti on merkittävä vaikutus vähintäänkin subjektiivisesti koettuun hyvinvointiin.

Hallamin tekemä australialaistutkimus liittyy nuoren identiteetin kehittymiseen. Tutkimuksessa selvitetään materian vaikutusta hyvinvoinnille ja onnellisuudelle. Lisäksi siinä pohditaan nuorten arvoja ja sitä, miten nuori voi olla itselleen uskol-

linen. Erityisen vaikeaa se voi olla silloin, kun nuoreen kohdistuu kaveripiirin taholta paineita pukeutumisen tai käyttäytymisen suhteen. (Hallam, Olsson, Bowes & Toumbourou 2006.)

Csikszentmihalyi ja Hunter (2003,192.) ovat tutkineet Yhdysvalloissa nuorten onnellisuuden hetkittäistä ja tilannesidonnaista vaihtelua. He ovat taulukoineet tilanteita, jolloin nuoret ovat kokeneet olonsa huolettomaksi ja turvalliseksi. Heidän tutkimuksensa mukaan nuoret ovat onnettomimmillaan alle 16-vuotiaina, sen jälkeen onnellisuuden tunne alkaa kasvaa 16–18-vuotiaina.

Kyseisen tutkimuksen mukaan onnellisuus vaihtelee päivittäin ja hetkittäin, ja sillä mitä nuori on tekemässä, on yhteys onnellisuuden kokemiseen. Koulussa oleminen antaa keskiarvoa matalamman tuloksen, matalimman tuloksen antaa yksin oleminen. Vastaavasti korkeimman tuloksen antaa ystävien kanssa yhdessä oleminen. Lisäksi korkean elintason omaavat olivat onnettomampia kuin keskiluokkaan kuuluvat. Korkeaan onnellisuustasoon vaikuttavia tekijöitä on koulussa käyminen, sosiaalinen aktiivisuus, tyytyväisyys itseen, sosiaalinen aktiivisuus sekä olosuhteet flow-kokemuksen saavuttamiselle. Flowlla tarkoitetaan tilaa, jossa on mahdollisuus tuntea itsensä rentoutuneeksi ja vapaaksi. (Csikszentmihalyi & Hunter 2003.)

Tutkimuksen mukaan nuoret ovat vähiten onnellisia koulutehtäviä tehdessään. Lukevat nuoret ovat onnettomampia ehkä siksi, että he viettävät vähemmän aikaa ystävien kanssa. Köyhät tytöt ovat köyhiä poikia onnellisempia. Lisäksi hyvinvointiin vaikuttaa se, miten taidot ja vaatimukset ovat suhteessa toisiinsa. Korkeat tavoitteet ja vähäiset taidot aiheuttavat ahdistusta, vähäiset vaatimukset ja taidot aiheuttavat apatiaa, taidot yhdistettyinä sopivaan vaatimustasoon aiheuttavat rentoutumisen. (Csikszentmihalyi & Hunter 2003.)

Kolmas opinnäytetyössäni käyttämäni tutkimus koskee nuorten ajankäyttöä ja sen suhdetta ahdistukseen. Yhdysvalloissa on 2007 tehty tutkimus, jonka kohderyhmänä olivat 15–16-vuotiaat New Yorkissa asuvat nuoret. Alueella asuva väestö oli valkoihoista. Perheiden taloudellinen tilanne ja koulutustaso olivat korkeita. Nuoret harrastivat vanhempiensa kannustamina paljon, sillä vanhem-

mat pelkäsivät, että muuten heidän lapsensa eivät voisi tulevaisuudessa menestyä. Tutkimuksessa selvitettiin kiireen ja tiukan aikatauluttamisen vaikutusta uneen ja tunne- tai käytösongelmien kehittymiseen. Mitä enemmän nuoret viettivät aikaa koulussa ja erilaisissa ohjatuissa harrastuksissa, sitä suurempi oli heidän kokemansa ahdistuksen määrä. (Melman, Little & Akin-Little 2007,18.)

Nuorten yhteiskunnalliset elinolosuhteet muistuttavat suurelta osin Pakilalaisten nuorten olosuhteita. Tästä syystä kyselyjen ja tutkimusten tulokset ovat jossain määrin vertailukelpoisia, ainakin niiltä osin kuin tutkimusten teemat vastaavat toisiaan. Samantyyppistä suomalaisnuorille tehtyä tutkimusta en ole löytänyt. Lähestymistapa on subjektivistinen. Luvussa kuusi esitän kuvauksen Pakilasta asuinalueena ja tutkimusympäristönä. Olen tehnyt palkkikuviot Tilastokeskuksen tietojen perusteella. Olen kuitenkin liittänyt kuvioihin vertailukohteeksi nuorilta kyselyn avulla kokoamaani tietoa. Selvitän kuvion yhteydessä mikä tieto on Tilastokeskuksen ja mikä kyselyn.

4.2 Yleistä hyvinvointitutkimuksen taustasta

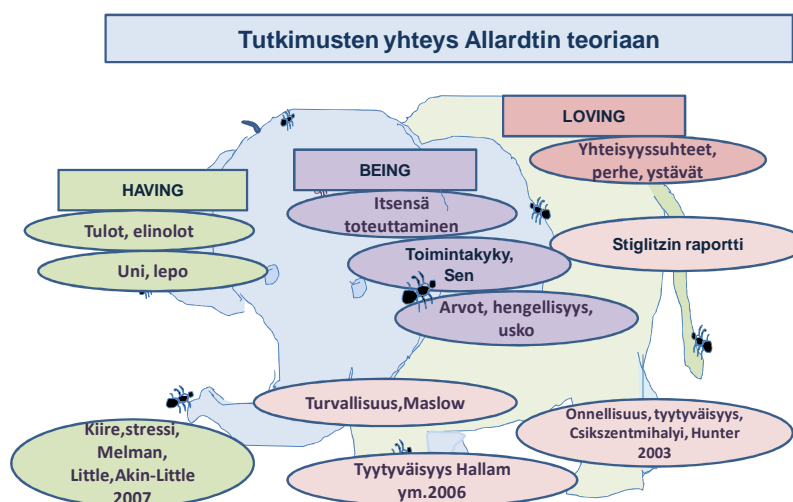
Hyvinvointia on eri vuosikymmenillä tutkittu ja tarkasteltu eri näkökulmista. 1990-luvulle asti pääpaino on ollut resurssitutkimuksessa ja talouskasvun ja koetun hyvinvoinnin välistä suhdetta ei ole tutkittu. Kuten ei myöskään sosiaalisten suhteiden merkitystä hyvinvoinnille. Hyvinvointi on suhteellista, kuten puutekin ja kun ihminen mukautuu hyvinvointiin, hän ei myöskään huomaa vaurastumisen hyviä puolia. (Saari 2011, 41.) Jos hyvinvointimittauksessa ei oteta huomioon koettua hyvinvointia ja onnellisuutta, samalla sivuutetaan subjektiivisen hyvinvoinnin kannalta tärkeät tekijät, muun muassa yhteiskuntaolot, terveys, henkinen pääoma, sosiaaliset suhteet sekä yksilön toiminta- ja vaikutusmahdollisuudet (Hämäläinen 2009).

Sitra eli Suomen itsenäisyyden juhlarahasto on tehnyt tutkimuksen siitä, miten kansainväliset hyvinvointitutkimukset soveltuvat Suomen oloihin. Tutkimuksessa on käytetty SWOT-analyysia. Monet tutkimukset ja niissä käytettävät indikaattorit eivät ole kaikin osin soveltuvia Suomen oloihin, ja siksi niitä tulisikin

kehittää. Tästä voisi ehkä päätellä, että vielä vähemmän nämä tutkimukset mittaavat suomalaisten nuorten tai erityisesti jollakin alueella asuvien nuorten hyvinvointia. Toisaalta voidaan pohtia minkä ryhmän hyvinvointia on syytä tutkia. Suomen kannalta olisi tärkeää yhteiskunnan, ympäristön ja hyvinvoinnin kestävyteen vaikuttavien tekijöiden tunnistaminen ja metodologisen pohjan luominen. (Hoffren, Lemmetyinen & Pitkä 2010, 110.)

Nuorista tehdyt tutkimukset mittaavat erikseen terveyttä, alkoholinkäyttöä, harrastuksia, kotioloja ja ystävien määrää (Nuora 2010). Lisäksi hyvinvointitutkimukset keskittyvät usein ongelmien tutkimiseen, siihen mitä puuttuu, alhaiseen elintasoon, psykososiaalisiin ongelmiin ja koulutuksen puutteeseen (Simpura & Uusitalo 2011, 133). Tässäkin tutkimuksessa tarkastellaan puutteita ja toisaalta sitä, mitä nuoret kokevat elämässään olevan liikaa.

Jokaisen Allardtin teorian mukaisen hyvinvointiin liittyvän otsikon alle olisi mahdollista liittää eri näkökulmista toteutettuja tutkimuksia. Alla olevassa kuviossa on nähtävissä teoria ja ne tutkimukset, joihin olen opinnäytetyössäni viitannut tuloksia analysoidessani.

KUVIO 3. Hyvinvoinnin otsikot Allardtin teorian mukaan ja opinnäytetyössä käyttämäni tutkimukset

Psykologiassa ei tutkita ongelmia ja vajeita, vaan keskitytään tutkimaan sitä mikä on hyvin. Ei tulkita masennusta, vaan keskitytään tutkimaan onnellisuutta ja kukoistuksen ehtoja. Voidaan ajatella, että onnellinen on se, joka ei pohdi sitä mitä häneltä puuttuu, vaan iloitsee siitä mitä hänellä on. Amartya Senin hyvinvointitutkimuksessa kiinnitetään huomiota toimintakykyyn, siihen miten ihmiset pystyvät käyttämään olemassa olevia resursseja. Hyvinvoinnin edistämisessä on tärkeää poistaa toimintakykyä rajoittavia tekijöitä. (Saari 2010, 33, 49.)

Stiglitzin komitean raportissa pidetään hyvinvoinnin kannalta tärkeänä ihmisen omaa subjektiivista arviota siitä, kuinka tärkeitä tekijöitä perhe, työ, talous, elämänmielekkyyys ja tavoitteet ovat. Toiseksi subjektiivisesti koettuun hyvinvointiin vaikuttavat positiiviset tunteet, mielihyvä ja kunnioitus sekä omat negatiiviset tunteet kuten huoli ja viha. (Simpura & Uusitalo 2010, 124.)

Raportista on voinut saada julkisuudessa sellaisen kuvan, että kysymyksessä on onnellisuustutkimus, vaikka siinä ei käsitellä onnellisuus juurikaan käytettä, ja pääpaino on perinteisten objektiivisten olosuhteiden mittareiden tutkimisessa ja kehittämisessä. Professorit Stiglitz, Sen ja Fitoussi pohtivat raportissaan sitä, miten yksilön kokemaa hyvinvointia voisi tuoda tietojärjestelmiin. Seurauksena tästä Eurostat perusti well-being-työryhmän, jonka tehtävänä on tehdä ehdotuksia siitä, miten survey-tutkimuksia tulisi vuonna 2013 ja sen jälkeenkin mitata. (Hämäläinen 2011,.)

Eurostat on Euroopan unionin yhteinen tilastokeskus, joka pyrkii luomaan muun muassa yhtenäistä ja vertailukelpoista hyvinvointia tutkivaa mittaristoa. Tutkimukseen on mahdollista lisätä noin kaksikymmentä lisäkysymystä, jotka eivät kuitenkaan riitä tavoittamaan hyvinvointikäsitteen moniulotteisuutta. Ehdolla on 60 subjektiivista hyvinvointia mittaavaa kysymyssarjaa, muun muassa tyytyväisyys, elämän merkityksellisyys, luottamus, ajankäyttö ja sosiaalinen pääoma, kaikkia edellä mainittuja on jo testattu muissa tutkimuksissa. (Sauli 2011.)

5 KUVAUS TUTKIMUSYMPÄRISTÖSTÄ

Ihmisen elinympäristö voidaan ajatella lähiympäristönä tai sitten koko maailmana. Ihmisen hyvinvointiin ja selviytymiseen vaikuttaa ympäristö, jossa hän elää. Maailmanlaajuisesti voidaan ajatella, että hyvinvoinnin edistäminen tapahtuu vähävaraisten ihmisten, tulevien sukupolvien ja muun luonnon kustannuksella. (Oksanen 2011, 315.) Ympäristö on siellä, missä elämme ja kehitys on sitä, mitä jokainen tekee, kun yrittää parantaa asemaansa omassa elinympäristössään. Nämä kaksi ovat erottamattomia. (Brundtland 1987.) Hyvän elinympäristön elementtejä ovat turvallisuus, virikkeellisyys, viihtyisyys, meluttomuus, vihreys, hyvät liikenneyhteydet, peruspalveluiden läheisyys ja kulttuuri- ja vapaa-ajan toiminnot (Raijas 2011, 254).

5.1 Pakila alueena

Helsinki jakautuu kahtia. Nuoret alueittain 2011 mukaan Länsi-Pakilan peruspiirissä on vähiten lastensuojelun ja toimeentulon asiakkaita. Erot näkyvät nuorten koulutuksessa, työllisyydessä ja perheiden hyvinvoinnissa. Alueelliset erot näyttävät pysyviltä. Positiivisessa diskriminoinnissa on kysymys siitä, että kaupunki jakaa rahaa alueille ja kouluille, joissa lasten syrjäytymisvaara on erityisen suuri vanhempien alhaisen koulutus- ja tulotason vuoksi. (HS 21.9.2011, A12.)

Yksi oletetuista väitteistä on: ”Pakilalaiset perheet ovat varakkaita ja hyvinvoivia ja poikkeavat monessa suhteessa muista helsinkiläisistä perheistä.” Tässä opinnäytetyössä Pakilan alueella tarkoitetaan Helsingin kaupungin Pohjoiseen suurpiiriin kuuluvia Itä-Pakilan, Länsi-Pakilan ja Paloheinä/Torpparinmäen aluepiirejä, jotka muodostavat Pakilan seurakunnan alueen. (Helsingin seurakuntayhtymä 2011.)

Pakilan seutu on Paloheinänmäen seutua lukuun ottamatta melko tasaista, vanhalle Tuomarinkylän kartanon peltomaisemalle rakennettua pientalomaisemaa. Torpparinmäessä rakennettiin 50-luvulla suurille tonteille rintamamiestalo-

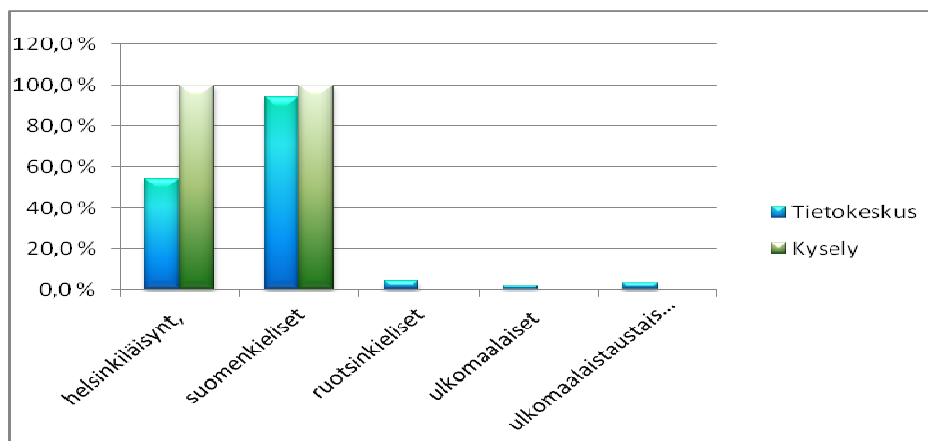
ja. Myös Itä- ja Länsi-Pakilaa rakennettiin 50-luvulla, jolloin osuuskuntatoiminta oli aktiivista. (Pettinen 1985.) 1980-luvulla oli uusi, aktiivinen rakentamisvaihe. Tällöin rakennettiin muun muassa Torpparinmäen messualue ja ensimmäiset kaupungin vuokra-asunnot Itä-Pakilaan. (Stadin asunnot 2010.)

Mitä merkitystä asialla on nykyhetkeen? Todennäköisesti se, että seuraavilla sukupolvilla on ollut tilaa rakentaa samalle tontille omat talonsa. Se, että alue on jäänyt Vantaanjoen, Paloheinän metsän, Tuusulantien ja Kehä 1:n suojaan ja se, että alueelta ei ole läpikulkua mihinkään. Kaikki edellä mainitut seikat vaikuttaa osaltaan alueen rauhallisuuteen. Toiseksi rauhallisuuteen ja maisemaan vaikuttaa myös se, että talojen korkeudeksi on kaavasuunnitelmassa määrätty 7 metriä. Tästä johtunee alueen pientalovaltaisuus.

Alueelliset yhteisöt voivat vahvistaa yhteisöllisyyden ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Alueen merkitys korostuu sen mukaan mitä huono-osaisimmasta ihmisestä ja asuinalueesta on kysymys. Tulevaisuudessa paikallinen yhteenkuuluvuus saattaa korostua entisestään. (Pessi & Seppänen 2011, 311.) Pakilassa yhteisöllisyys näkyy muun muassa aktiivisessa partiotoiminnassa, urheiluseurojen, musiikkiopiston, nuorisotalojen ja seurakunnan toiminnassa. Pakilassa on monipuoliset harrastusmahdollisuudet. Alueella toimii aktiivisesti Pakilan musiikki- ja kuvataideopisto, NMKY ja Pakilan Visa ja naisvoimistelijat. Lähellä on myös Paloheinän mäki, golf-kenttä sekä Pirkkolan urheiluhalli ja jääradat.

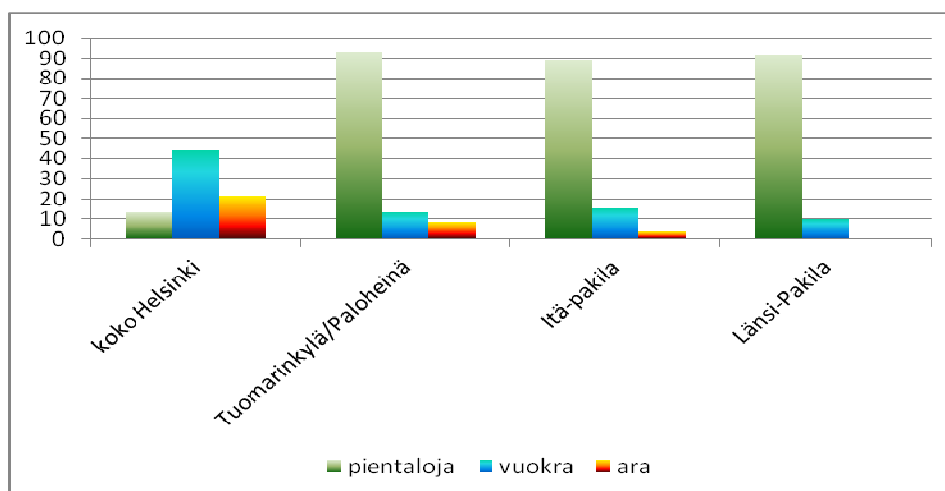
5.1.1 Pakilalaisten nuorten taustaa ja elintasotekijöitä

Lapsiperheiden koko, osuus väestöstä ja asuntojen keskikoko ovat suuria. Koulutus- ja tulotaso ovat korkeita. Pakilalaisista 80 % on perheellisiä, näistä 58 % on lapsiperheitä. Lasten määrä perheissä on noin 2,9. Alla oleva kuvio osoittaa, että Pakilan väestö on taustaltaan hyvin homogeenista. Kuviossa on taustat nuorille tehdyn kyselyn ja Tietokeskuksen tietojen mukaan. Väestö on valtaosin suomenkielistä, ulkomaalaisia ja ulkomaalaistaustaisten osuus väestöstä on pieni. (Tietokeskus 2011.)

KUVIO 4. Pakilalaisten taustat kyselyn – vihreäpalkki, ja Tietokeskuksen, sininen palkki, mukaan (Tietokeskus 2011)

Asuminen Pakilan alueella on keskimäärin kalliimpaa kuin muualla Helsingissä. Mediaani on 4086€/neliömetri, kun se muualla on 2275€/neliömetri, hinta koskee asuntoja, joissa on yli kolme huonetta. (Tietokeskus 2011.) Mediaanilla tarkoitetaan tässä yhteydessä suuruusjärjestykseen laitettujen neliöhintojen keskimmäistä hintaa.

KUVIO 5. Helsingin asuntokanta 2010 prosenteissa. (Tietokeskus 2011)

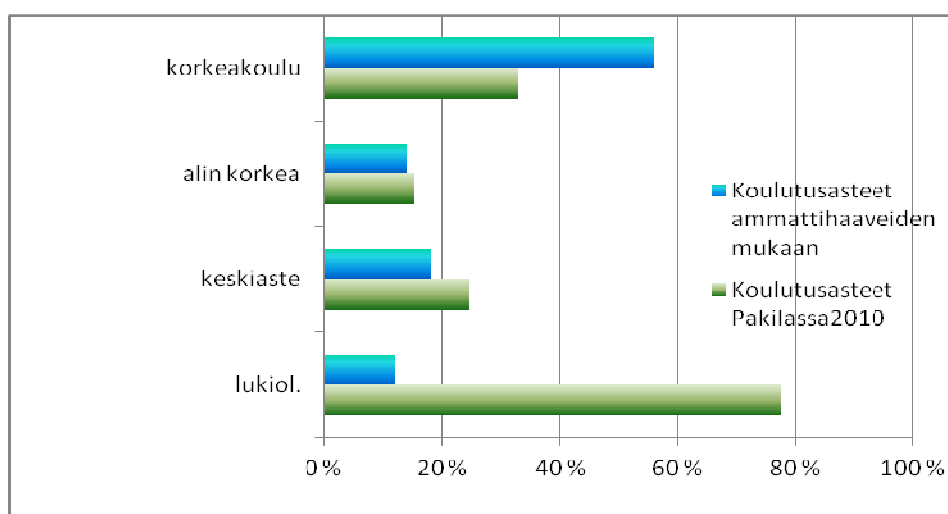
Kaupungilla on vuokra-asuntoja Itä-Pakilassa, Torpparinmäessä ja Paloheinässä. Länsi-Pakilan puolella niitä ei ole, se selittää sen, miksi vuokra-asuntojen määrä on siellä pienempi kuin muualla alueella. (Stadin asunnot 2011.) Koko Helsinkiin verrattuna poikkeama on huomattavasti suurempi. Helsingissä on pientaloasuntoja 12,7 %, vuokra-asuntoja 47,6 % ja Ara vuokra-asuntoja on 20

%. Asuntojen keskikoko Pakilassa on 96 neliötä kun se muualla Helsingissä on 62,7 %. (Tietokeskus 2011.)

5.1.2 Koulutus ja tulot elintason tekijöinä

Koko Helsingissä tilastoituihin keskiarvoihin verrattuna koulutustaso Pakilassa on korkea, lukiolaisten osuus ikäryhmästä on noin 78 %, kun se muualla Helsingissä on keskimääräisesti 53,3 %. Vastaavat muut koulutustasoa kuvaavat luvut Helsingissä ovat: keskiaste 34 %, alin korkea 12 % ja korkeakoulu 21 %.

Alla olevassa kuviossa vihreä palkki kuvaa pakilalaisten koulutustasoa 2010 tilastokeskuksen tietojen mukaan. Sininen palkki kuvaa mahdollista pakilalaisten nuorten koulutustasoa nuorten ammattihaaveiden mukaan.

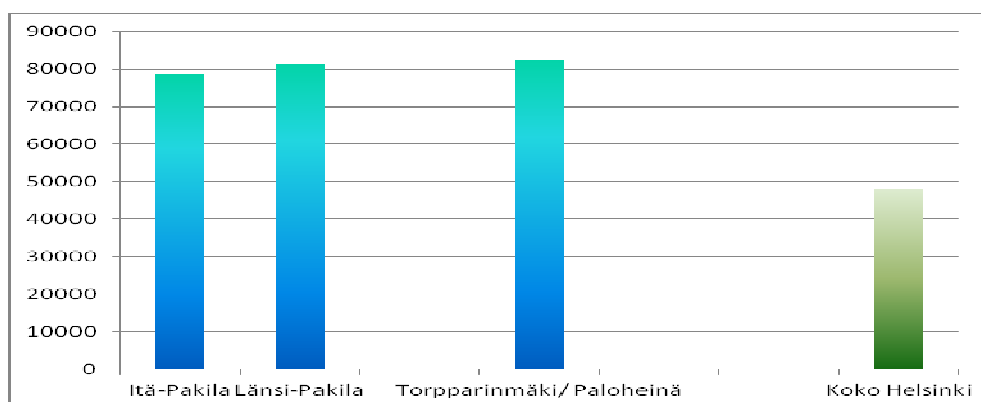

KUVIO 6. Koulutusasteet Pakilassa nuorten ammattihaaveiden mukaan, sininen palkki. (Kysely 2009) ja vihreä palkki (Tietokeskus 2011.)

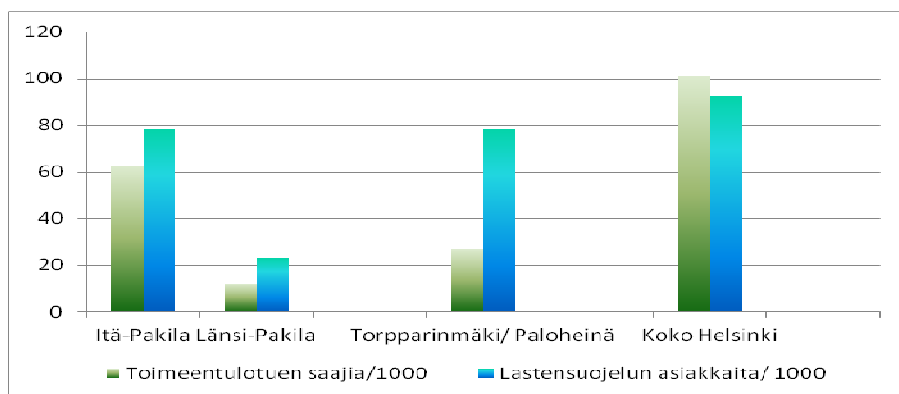
On näyttelijä-, maanviljelijä-, taiteilija-, opettaja tai lääkärisukuja. Todennäköisyys sille, että nuori hankkii korkeakoulututkinnon kasvaa, jos vanhemmalla on korkeakoulututkinto. Syynä siihen saattaa perimän lisäksi olla se, että edellä mainituilla aloilla toimivat ovat tyytyväisiä koulutukseensa ja työhönsä. Vanhempien koulutustaso vaikuttaa lasten kouluttautumiseen. Tosin muutkin tekijät

kuin vanhempien koulutus vaikuttavat koulutuksen valintaan. Korkeakoulututkinnon omaavan vanhemman lapsi voi hankkia keskiasteen tutkinnon ja perustutkinnon saaneen vanhemman lapsesta voi tulla tohtori. (Myrskylä 2009.)

Koko Helsinkiin verrattuna Pakilan alueella asuvien tulotaso on selvästi korkeampi kuin muualla Helsingissä, kuvio 7. Toisaalta sekä toimeentulotuen saajien, että lastensuojelun asiakkaiden määrä on selvästi keskimääräistä pienempi, kuvio 8.

KUVIO 7. Asuntokuntien vuosittain käytössä olevien tulojen keskiarvo, (Tietokeskus 2011)

KUVIO 8. Toimeentulotukea saavat sekä lastensuojelun asiakkaat, (Tilastokeskus 2011)

5.2 Kuvaus ympäristöistä joissa kyselyt tehtiin

Kyselyt tehtiin sekä Pakilan nuorisotalolla että leirikeskuksessa. Nuorisotalo on kaksikerroksinen omakotitalo, joka muistuttaa vanhanaikaista seurojentaloa.

Siikaniemi puolestaan on uudenaikainen, melko suuri ja nykyaikainen tiilirakennus. Ympäristöt vaikuttivat esimerkiksi kyselyn kolmannen eli toiminnallisen osan toteutukseen. Leirikeskuksessa oli käytettävissä suuri sali, nuorisotalolla osa toteutuksesta oli eri kerroksissa, rappusissa, saunan pukuhuoneessa ja saunassa.

Tavoitteena oli luoda kyselyjen toteuttamiselle sellainen ympäristö, joka tarjoaisi nuorille kokemuksellisesti mielenkiintoisen ja mielekkään ympäristön vastata kysymyksiin. Kummassakin paikassa kyselyjen tekemistä varten tarvittiin kolme itsenäistä tilaa, koska käytetyt kyselymenetelmät olivat keskenään erilaisia. Yksi huone oli kyselylomakkeeseen vastaamista varten, toinen huone oman vihkon tekemistä varten ja kolmas muita suurempi tila tarvittiin helmipolkua varten. Huoneeseen rakennettiin hulavanteiden ja kankaiden avulla majoja ja hiljaisuuden pysähdyspaikkoja. Pyrkimyksenä oli luoda visuaalisesti rauhoittava, tunnelmallinen ja esteettinen kokonaisuus.

Tunnelmaan virittäytyminen oli tärkeää. Kun mielikuvitus alkaa työskennellä, aistit herkistyvät, muistot heräävät ja tunteet liikahtavat – nekin, joiden olemassaoloa ei katsoja ennen esityksen alkua muistanut olevan olemassa (Baric 2001, 157). Tilan oli tarkoitus antaa jokaiselle mahdollisuus eläytyä tunnelmaan ja keskittyä kuuntelemaan itseään ja vastaamaan kysymyksiin.

5.3 Tutkimuskysymyksen asettelu, teoria ja analyysi

Tämän työelämälähtöisen opinnäytetyön tarkoitus oli tutkia 15–16-vuotiaiden pakilalaisten nuorten hyvinvointia. Heidän hyvinvoinnistaan ei ole aiemmin tehty tutkimusta. Nuorten parissa työskenteleviä kunnan ja seurakunnan työntekijöitä on askarruttanut kysymys siitä, miten pakilalainen nuori voi. Syksyllä 2009 pohdimme Pakilan seurakunnassa ensin diakonin kanssa sitä, mikä olisi sellainen hyvä harjoitteluun liittyvä kehittämistehtävän aihe, josta olisi hyötyä työyhteisölle, muille alueella työskenteleville sekä seurakuntalaisille.

Nuorten hyvinvoinnin selvittämistä piti tärkeänä nuorisotalojen edustajat ja koulukuraattori. Heistä pakilalaisten nuorten hyvinvointi oli osittain näennäistä. Seurakunnan työntekijöistä diakoni, nuorisopastori, rippikoulupastori ja kirkkoherra ja seurakuntayhtymän vastaava erityisnuorisotyöntekijä pitivät nuorille tehtävää kyselyä tarpeellisena. Tästä syystä päädyttiin työyhteisössä jo silloin siihen, että tulevan opinnäytetyöni aiheena olisi pakilalaisten nuorten hyvinvoinnin selvittäminen. Päädyimme siihen, että käyttäisin keskeisenä tutkimusaineistona kyselyn avulla keräämääni materiaalia. Aihe oli myös nuorisotalon työntekijöistä ajankohtainen ja tärkeä.

Tässä tutkimuksessa teoria rakentuu alhaalta ylöspäin. Tutkimuksen lähtökohdiana on nuorilta saamani aineisto. Sisällönanalyysia tekemällä etenen ylöspäin teorian suuntaan. Toisaalta Allardtin teorian mukaiset otsikot – having, loving ja being – määrittävät suunnan. Hyvinvointiteorioista valitsin Allardtin yhdistelmäteorian perusteoriaksi, koska sen tavoitteena on tarkastella hyvinvointia sekä elintason että elämänlaadun näkökulmista. Elämänlaatuun olen yhdistänyt myös toimintakyvyn, joka liittyy itsensä toteuttamiseen. Tyytyväisyys ja onnellisuus ovat myös nykyiseen hyvinvointitutkimukseen yhdistettäviä käsitteitä. Ne ovat yhteydessä sekä elintason, yhteisyyssuhteisiin että itsensä toteuttamiseen.

Keräsin aineiston Pakilan seurakunnan rippikoulun jälkeisellä isosleirillä ja Pakilan nuorisotalolla marraskuussa 2009. Nuorisotalolla kyselyyn vastasi kuusitoista ja leirillä kolmekymmentäneljä nuorta. Rippikoulun käyneitä nuoria oli 225 vuonna 2009, eli tämän tutkimuksen otos on noin 22 % ikäluokasta. (Pakilan seurakunta 2011b.) Tämä tutkimus on siinä mielessä fenomenografinen, että tutkimuskohteena on nuorten hyvinvointi heidän omasta näkökulmastaan käsin. Jokaisella nuorella on oma tulkintansa maailmasta ja yhteisöistä joissa he elävät. Käsitys voi muuttua hetkittäin, päivittäin tai pitemmällä aikavälillä.

Pelkästään ihmistieteelle tyypillistä metodologiaa ei ole vaan kvalitatiivisen metodologian tutkimusmenetelmät ovat havainnoiminen, tekstianalyysi, haastattelu ja litterointi. Pyrkimyksenä on ymmärryksen lisääminen. (Metsämuuronen 2003, 4, 167, 174–175.) Kyselyn jälkeen litteroin ja raportoin nuorten antamat vastauk-

set. Aineisto muodostuu nuorille tehdystä kolmiosaisesta kyselystä, ensiksi hyvinvointia elintason näkökulmasta tarkastelevasta osasta jossa käytän apuna Tilastokeskuksen Helsingin kaupungin aluesarjoina julkaisemia tilastotietoja. Tiedot kertovat pakilalaisten perheiden elintasosta. Esitin tiedot kuvioina luvuissa 6.1 ja 6.2.

Nuoret vastasivat esimerkiksi kysymykseen mihin tarvitsevat vanhempiaan seuraavasti: ohjaamaan, tukemaan, kasvattamaan, hoitamaan, rakastamaan, ostamaan vaatteita, ruokaa ja antamaan rahaa. Ryhmittelin erikseen perustarpeiden tyydyttämiseen, rakastamiseen ja kasvun tukemiseen liittyvät teemat omiin ryhmiinsä. Lopuksi jatkoin ryhmittelyä Allardtin teorian jaottelun mukaisten otsikoiden alle. Opinnäytetyöni on laadullinen tutkimus, jonka aineistoa analysoin sekä kvalitatiivisin että kvantitatiivisin menetelmin. Lasken vastauksista prosenttiosuuden otannasta, ja esitän tulokset kuvioina.

Toinen osa antaa tietoa nuorten yhteisyyssuhteista joihin kuuluvat ystävät, perhe ja muut heille tärkeät aikuiset. Kolmas osa liittyy itsensä toteuttamiseen. Siihen kuuluvat tulevaisuuden haaveet, harrastukset ja toimintakyky. Tyytyväisyyteen liittyy arviot itsestä, koulusta ja kotioloista. Tulosten sisällön analyysissa käytän aikaisempien tutkimusten tuloksia selittämään tulkintaani nuorten hyvinvoinnista. Pohdintaosassa viitataan tulosten ja johtopäätösten lisäksi myös työntekijöiden kanssa käymiini keskusteluihin.

Valmiin opinnäytetyön luovutan Pakilan seurakunnalle, Pakilan nuorisotalolle, Helsingin seurakuntien yhteiseen erityisnuorisotyöhön Snelluun sekä Pakilan koulujen kuraattorille. Nämä tahot hyötyvät tutkimuksen tiedoista, sillä he voivat hyödyntää tietoja toimintasuunnitelmia tehdessään tai henkilöstöstrategiaa pohiessaan. Tätä kautta opinnäytetyön antamista tiedoista hyötyvät epäsuorasti nuoret itse ja heidän perheensä.

6 AINEISTON KERUU NUORILLE TEHDYN KYSELYN AVULLA

Kokosin aineiston opinnäytetyötäni varten Pakilan seurakunnan nuorten isosleirillä leirikeskuksessa marraskuussa 2009, Lapsuus ja nuoruus opintokokonaisuuteen liittyvän harjoittelun aikana. Kyselyyn vastasi yhteensä 50 nuorta. Heistä 34 vastasi kyselyyn isosleirillä lauantaiamupäivän aikana ja 16 Pakilan nuorisotalolla kahden nuorten illan aikana. Vastaajat olivat 15–16-vuotiaita.

Kaikki 34 leiriläistä osallistui kaikkiin kolmeen eri menetelmällä tehtyihin kyselyihin, vaikka he olisivat voineet olla osallistumatta, jos olisivat halunneet. Nuoret tiesivät kyselystä jo leirille ilmoittautuessaan. He tiesivät myös, että tulen käyttämään nimettömästi tuloksia opinnäytetyössäni. Nuorisotalon kaikki kävijät eivät osallistuneet kyselyyn. Siitä ei ole tietoa kuinka moni ei osallistunut. Nuorisotalon työntekijät olivat kertoneet nuorille kyselyn tulevasta käyttötarkoituksesta. Nuorisotalolla ei ollut mahdollisuutta samanlaiseen käytännön toteutukseen kuin leirillä. Nuoret liikkuvat nuorisotalolla eri aikoihin ja eri päivinä, joten kyselystä ei myöskään muodostunut samankaltaista yhteistä kokemusta kuin leirillä.

Tutkimuskysymys nousi arjesta. Tavoitteena oli saada selville, miten nuoret voivat. Tutkimuksen taustalla oli alueella nuorten parissa työtä tekevien käsitys siitä, että nuoret eivät ehkä voi niin hyvin kuin päällisin puolin vaikuttaa. Ennen kyselyn aloittamista sovin harjoitteluani ohjaavan diakonin ja nuorisotyöstä vastaavan pastorin kanssa siitä, että voin tehdä kyselyn nuorten isosleirillä. Lisäksi sovin Pakilan nuorisotalon vastaavan ohjaajan kanssa mahdollisuudesta toteuttaa kysely myös nuorisotalolla.

Nuorisotalon ja leirin vastuuhenkilöt hyväksyivät suunnitelmani, jonka olin etukäteen käynyt läpi myös harjoitteluohjaajani kanssa. Kaikki yhteistyökumppanit olivat sitä mieltä, että suunnitelmani kyselyn toteuttamistavoista oli toteutuskelpoinen, ja että se voi olla antoisa sekä nuorille että heille. Käytännön toteutuksessa apuna leirillä oli kolme aikuista apuohjaajaa, jotka olivat entuudestaan tuttuja nuorille. He osallistuivat toteutukseen ohjeitteni mukaan. Heidän lisäk-

seen kolme muuta apuohjaajaa auttoi käytännön järjestelyissä ennen toteutusta. Tutkimuksessa noudatettiin toimintatutkimukselle tyypillistä kulkua.

Suunnitteluvaiheessa otin huomioon toimintaympäristön ja nuorisotutkimukseen liittyvät eettiset lähtökohdat. Kävin suunnitelmaan ja toimintaan liittyvät palautekeskustelut läpi työntekijöiden, apuohjaajien ja opettajan kanssa. Lisäksi sain nuorilta kirjallista palautetta toteutuksesta ja lopuksi tein toteutuksesta harjoitteluraportin ja sovin valmiin opinnäytetyön luovuttamisesta. Nuorten kyselyyn antamia vastauksia eivät muut nähneet.

Lähtökohtaisen tärkeää oli kerätä tietoa nuorilta itseltään siten, että heillä olisi mahdollisuus tekemällä, kokemalla ja mielikuvitustaan käyttäen syventyä oman elämänsä iloihin ja suruihin ja pohtia oman hyvinvointinsa tekijöitä. Tavoitteena oli tiedon saamisen lisäksi tarjota nuorille elämyksellinen kokemus, ja toisaalta myös vahvistaa positiivista minäkuvaa. Tavoitteena oli saada yhdellä kertaa kokonaisvaltaista tietoa pienellä alueella asuvien nuorten hyvinvoinnista. Nuorisodiakonin tai nuorisotyöntekijän tehtävät painottuvat eri tavoin kuin terveydenhoitajan, joten nuorten vastauksien kautta yritin selvittää sitä, millaiset asiat tuovat nuorille iloa ja voimaa, mitkä huolestuttavat tai pelottavat. En esittänyt terveyteen liittyviä kysymyksiä.

Jaoin nuoret kolmeen eri ryhmään, mutta nuoret vastasivat kysymyksiin, tekivät vihkon ja kulkivat helmipolulla itsenäisesti keskustelematta muiden kanssa. Käytössä oli kolme eri tilaa, joista jokaisessa oli 1–2 henkilöä ohjaamassa ja havainnoimassa tilanteita ja nuorten reaktioita, ilmeitä, osallistumishalukkuutta ja toimintatapoja.

6.1 Kyselyssä käytetyt menetelmät

Tutkimusmenetelmä on laadullinen ja se perustuu kolmeen eri osioon: 1. perustietoja kartoittavaan strukturoituun kyselylomakkeen täyttämiseen, 2. puolistrukturoituun haastatteluun sekä 3. menetelmätutkimuksen keinoin toteutettuun toiminnalliseen puolistrukturoituun haastatteluun. Kyselytilanteet olivat rakenteel-

taan tyypillisiä haastattelutilanteita siinä mielessä, että olin suunnitellut ne etukäteen, ohjasin niitä yhdessä apuohjaajien kanssa ja tilanteita pidettiin yllä (vrt. Eskola & Suoranta 2008, 85). Sovimme apuohjaajien kanssa myös siitä, että havainnoimme nuoria kyselyn eri vaiheissa. Havainnoimme ilmeitä ja käyttäytymistä.

Osion 1 tavoitteena oli saada perustietoa nuoren perheestä, arvoista, tyytyväisyydestä kouluun, kotiin ja itseensä. Nuoret vastasivat lomakkeen kysymyksiin itsenäisesti ryhmätilassa, jossa läsnä ja avustamassa oli apuohjaaja (Liite 1). Ohjeita antamassa oli yksi leirin vetäjästä. Osioon kaksi liittyi oman vihkon tekeminen. Nuoret tekivät itselleen vihkon, joka jäi heille omaksi, (Liite 2; Liite 3).

Osio kolme oli elämyksellinen helmipolku, jonka yhteydessä nuoret kirjasivat ajatuksiaan jatkamalla valmiiksi annettuja lauseita, tai sitten he kirjoittivat tuntemuksiaan vapaamuotoisesti. Osuus oli toteutukseltaan elämyksellinen ja siinä annettiin tilaa nuoren kokemuksille ja luovuudelle. Tarkoitus oli virittää nuori pohtimaan tuntemuksiaan hieman syvemmin. Kolmannen osuuden toteutin rukoushelimisymboliikkaa käyttäen ja siten, että nuoret siirtyivät rastikohdasta toiseen. Tästä osuudesta käytän nimeä helmipolku, joissain kohdissa puhutaan myös keijupolusta, joka on tutkimukseen osallistuneiden poikien antama nimi helmipolulle. Liitteissä 4 ja 5 on helmipolulla käytetyt tekstit.

Kyselyn toisen ja kolmannen osuuden toteutin toimintatutkimuksen keinoin. Siinä oli etuna se, että pystyin toteutuksen aikana joustavasti ottamaan mahdolliset muutostarpeet huomioon. Pystyin siis yhtä aikaa toteuttamaan suunnitelmaa ja ennakoimaan tilanteita, arvioimaan ja muuttamaan suunnitelmaa tarpeen mukaan. (vrt. Metsämuuronen 2003, 182.) Tavoitteena oli saada esille ymmärrystä lisääviä taustoja, eli tässä tapauksessa pyrkimyksenä oli selvittää nuorten taustalla olevia asioita kuten pelkoja, haaveita ja kiitollisuuden aiheita.

Toiminnallisen tutkimuksen aikana osallistujat vastasivat itse siitä, kuinka paneutuneesti he keskittyivät omaan osallistumiseensa ja toisaalta siitä, että antoivat muille rauhan paneutua omalta osaltaan tekemiseen. Toiminnallinen tutkimus antaa mahdollisuuden subjektiiviseen ja impressionistiseen lähestymistä-

paan. Tässä tutkimuksessa tavoitteena oli herättää nuorissa tunnelmia ja ajatuksia, jotka voisivat osaltaan vastata tutkimuskysymykseen. (vrt. Metsämuuronen 2003, 182.)

6.2 Kyselyssä käytettyjen toiminnallisten menetelmien kuvaus

Mielikuvituksen siivin voimme päästä, edes hetkellisesti, irti todellisuuden kahleista. Mielikuvitus voi saada meidät kertomaan tarinoita. (Bardy, Haapalainen, Isotalo & Korhonen 2007, 73.) Tavoitteena oli, että nuori voi saada pieniä ilon kokemuksia, että hänen mielikuvituksensa aktivoituu ja hänellä on tilaisuus pohdita itselleen tärkeitä asioita samalla kun vihkosta jää konkreettinen muisto leiristä. Toiminnallisten osien tarkoitus oli auttaa nuoria pohtimaan itseään, perhettään ja arvojaan perustietoa syvällisemmin.

Pyrin herättämään nuorten ajatuksia ja tunteita sadunomaisin keinoin. Sadunomaisuus näkyi sekä leirillä että nuorisotalolla kyselyn vihko-osuuden ja helmipolun toteutuksessa. Ajattelin, että tällä tavoin nuori voi saada mahdollisuuden syvällistenkin asioiden lapsenomaiseen lähestymiseen ja oman itsen pohdintaan. On tärkeää antaa tilaa kaikenlaisille asioille ja tunteille, leikille ja leikkimielisyydelle. Ei ole olemassa oikeaa tai väärää tapaa kertoa, vaan jokainen voi kertoa itselleen tärkeistä asioista vailla pelkoa siitä, että toinen arvioi tai tulkitsee. Sadutuksessa on tärkeää aikuisen ja lapsen välinen kohtaaminen. Kuuluksi tulemisen tunne kertoo myös siitä, että aikuinen välittää lapsesta. Lapsi- tai tässä tapauksessa nuori - saa toimia aktiivisena osapuolena ja johdattaa kertomuksellaan aikuisen omaan maailmaansa. (Karlsson 2003, 11, 81.)

Vaikka varsinaisesti ei ollutkaan kysymys sadutuksesta, niin jossain mielessä toteutus antoi kuitenkin tilaa mielikuvitukselle ja omalle kerronnalle. Yhteisen alkukokoontumisen lopuksi laitoin köyden pään kiertämään kädestä käteen. Lopuksi olimme kaikki yhdessä suuressa piirissä. Kerroin, että voimme kuvitella olevamme helmiä suuressa helminauhassa, olemme yhteydessä toisiimme lisäksi jokainen meistä voi kuvitella viereemme perheemme, ystävät ja muut ih-

miset. Olemme osa valtavan suurta helminauhaa. Helmet ovat arvokkaita, niin myös jokainen meistä.

Oli mielenkiintoista huomata, miten sitä mukaa kun köysi kulki eteenpäin, ryhmä hiljeni. Kun piiri oli valmis, oli hiljaista ja pystyin helposti kertomaan sen, mitä halusin ja mikä oli tarpeellista ohjauksen kannalta. Ryhmässä asenne toimintaa kohtaan oli selvästi positiivinen. Yksi villeimmistä pojista tuumasi: "mitä, eiks me päästä keijupolulle?", kun oli itse ensin menossa eri toimintapisteeseen.

6.2.1 Oman vihkon tekeminen

Tein nuorisotalolle ja seurakunnan leiriläisille hieman erilaiset vihkopohjat. Vihkopohjat poikkesivat toisistaan siten, että nuorisotalolle tekemässäni vihkossa ei ollut suoraa hengellistä ulottuvuutta, kun taas leirille osallistuvien vihkosessa jokaisella sivulla oli pieni rukoushelimeteksti. Yhteistä vihkoille oli joka sivulla olevat tehtävät tai kysymykset. Vihko muodostuu kansilehdestä ja yhdestätoista sivusta. Aiheet, joita nuoret vihkoa tehdessään pohtivat olivat mielikuva Jumalasta, missä itse on hyvä ja oma ainutlaatuisuus, kaste, anteeksiantaminen ja anteeksisaaminen, iloisten asioiden merkitys, salaiset asiat, lähimmäisyys, rakkaus, pelot ja hiljaisuus. (Liite 2; Liite 3).

6.2.2 Elämyksellinen helmipolku

Helmipolulla lähestyttiin samoja teemoja kuin vihkon tekemisessäkin, menetelmä oli elämyksellinen, vaikka nuoret myös kirjoittivat ajatuksiaan. Poistuessaan he jättivät kortit minulle nimettöminä. Helmipolun toteutus nuorisotalolla ja leirikeskuksessa poikkesivat toisistaan toteutusympäristöstä johtuen ja siinä mielessä, että nuorisotalon polulla ei ollut rukoustekstejä. Helmipolulla käytetyt tekstit ovat liitteissä. (Liite 4; Liite 5).

Helmipolun tavoitteena oli kokea yhteistä, hyvää hiljentymistä ja hiljaisuutta. Helmipolulla jokaisella oli mahdollisuus pohtia ja kirjoittaa oman elämänsä tär-

keitä asioita postikortin kokoiselle kortille. Isoon saliin olin rakentanut yhdessä apuohjaajien kanssa jo edellisenä iltana katosta roikkuvia ”majoja” hulavanteiden ja kankaiden avulla. Lisäksi oli erillisiä pöytäasetelmiä eri helmiä ja tekstejä varten.

Leirillä huone oli hämärä. Otin ryhmän ovella vastaan ja annoin jokaiselle paperin ja kynän. Kerroin miten huoneessa on tarkoitus liikkua, jokainen meni yksin yhden helmipöydän tai majan luo. Siirryimme huoneeseen musiikin säestyksellä. Minulla oli pieni veivattava soittorasia, kun soitin sitä, oli kaikkien aika siirtyä seuraavaan kohtaan, ja kun kaikki olivat löytäneet paikkansa, lakkasin soittamasta. Hiljaisuus laskeutui. Sitä mukaa kun nuoret olivat olleet viimeisen helmen kohdalla, he istuivat lähelleni lattialle. Kun kaikki olivat istuutuneet, kerroin vielä yhdestä helmestä, Jumalan rakkauden helmestä, ja lähetin heidät jatamaan matkaa rap-laulun ”Älä pelkää” jäädessä soimaan mieleen.

6.3 Kyselyssä käytettyjen menetelmien arviointi ja käyttökelpoisuus

Isossa ryhmässä kyselyn tekemiseen liittyy haasteita, jotka otin huomioon esimerkiksi jakamalla nuoret ryhmiin. Toteutuksen toimivuuteen vaikutti ensiksikin se, että nuoret olivat keskenään ennestään tuttuja ja tottuneet toimimaan ryhmissä. Toiseksi toteuttamista helpotti se, että mukana oli ohjaajia, joilla oli ammattitaitoa havainnoida ja ohjeistaa ryhmiä. Kolmanneksi toteuttamista helpotti se, että nuoret olivat etukäteen motivoituneet osallistumaan kyselyyn. Heille oli etukäteen kerrottu, että tulisin käyttämään kyselyn materiaalia opinnäytetyöni aineistona.

Alun perin pohdimme diakonin kanssa sitä, pitäisivätkö nuoret menetelmiä liian lapsellisina. Näin ei tapahtunut, päinvastoin kaikki osallistuivat innostuneesti ja aktiivisesti. Nuoret antoivat tutkimusta seuraavana päivänä kirjallisesti ja nimetönä palautetta menetelmistä. Yksi vastaajista piti osion 1 lomakekyselyä tylsänä sen koulumaisuuden vuoksi. Muut palautteet olivat positiivisia, liitteessä 7 on koottuna nuorten kommentit. Kritiikkiä tuli siitä, että osioiden 2 ja 3 kysy-

mykset ja tehtävät olivat samankaltaisia, silti nuoret kokivat positiivisena sen, että toisesta osiosta sai itselleen konkreettisen muiston, oman vihkon.

6.3.1 Toiminnallisen menetelmän arviointi

Toimintatutkimusta on kritisoitu siitä, että tutkimuskohde on tilanteeseen sidottu, otos on rajattu, muuttujia ei voida kontrolloida eikä tutkimus sen vuoksi ole yleistettävissä. Näin tässäkin tapauksessa, mutta toisaalta tavoitteena oli selvittää kyselyn avulla nimenomaan kyseisen ryhmän hyvinvointia, eikä tehdä mitään yleispätevää tutkimusta. Tutkimuksen metodit ja tavoitteet saattavat olla epäselvästi määriteltyjä, eikä todellinen tasavertainen dialogi toteudu. Teorian ja käytännön välinen yhteys jää ohueksi. Teoria on tutkijan vastuulla ja sovellus toimijoiden eivätkä toimijat pysty hyödyntämään muiden tuloksia. Riskinä on myös se, että toimijat eivät ole kiinnostuneita ja tutkija saattaa etsiä vastauksia omiin ongelmiinsa. (Metsämuuronen 2006, 182.)

Kolmannen osuuden toteutusta helpotti se, että rukoushelmet olivat kaikille entuudestaan rippileiriltä tuttuja. Tiesin tämän suunnitteluvaiheessa. Mielenkiintoista oli huomata, että kaikki ryhmät, myös ne joissa olivat ne villeimmät pojat, hiljenivät heti astuttuaan huoneeseen. Jotkut olisivat selvästi voineet viipyillä pitempäänkin joissain kohdissa. Koskettavaa oli huomata eräs villeimmistä pojista minä -helmen "majan" lattialla selällään rauhassa katselemassa ja sitten kirjoittamassa korttiinsa jotain.

Toteutuksen onnistumiseen vaikutti varmasti sekin, että ryhmäläiset olivat osittain entuudestaan toisilleen tuttuja. Kaikki eivät tunteneet toisiaan, koska olivat olleet eri leireillä. Kuitenkin erilaiset ryhmäytymisharjoitukset olivat heille entuudestaan tuttuja. Toimintatutkimus tapahtui lauantaina aamupäivällä, siksi nuorten kanssa oli ehditty kokoontua ryhmäytymisen merkeissä sekä perjantai-iltana että lauantai-aamuna.

Leirin ohjaajat pitivät menetelmää hyvänä, mukaansatempaavana. Erityisesti kolmosuus oli mieleinen heille, osittain ehkä siksi, että se perustui rukous-

helmiin, joiden käyttö on heille tuttua ennestään. Rukoushelmiä tehdään monilla Pakilan seurakunnan rippileireillä. Kaiken kaikkiaan kokonaisuus toimi odotettua paremmin.

6.3.2 Kyselymenetelmien luotettavuus ja siirrettävyys

Kyselylomakkeen tekeminen ja kysymysten muotoilu sellaiseksi, että niillä saataisiin muihin tutkimuksiin nähden vertailukelpoista tietoa, edellyttäisi ehkä kysymysten uudelleen määrittelyä. Toisaalta nämä vastaukset kertoivat nimenomaan halutun ja rajatun kohderyhmän sen hetkisestä hyvinvoinnista.

Nuoret vastasivat aidon ja rehellisen tuntuisesti kysymyksiin, mutta silti voidaan pohtia tulosten luotettavuutta. Leirin iltaohjelmassa tehdyn tulevaisuuden ammattia koskevan kyselyn tuloksiin vaikutti todennäköisesti se, että nuoret vastasivat kysymykseen suullisesti, ja toisten vastaukset saattoivat vaikuttaa vastauksiin. Analyysissä onkin tärkeää ottaa huomioon se keiden välillä tapahtuu vuorovaikutusta ja mitä sanoja mahdollisesti tarkoittaa ja pyrkiikö hän vaikuttamaan muihin (Metsämuuronen 2003, 202).

Nuorilla saattoi olla tarve antaa itsestään mielikuva, jollaista he uskoivat heiltä odotettavan. Nuoret antoivat vastaukset nimettömänä ja sekalaisessa järjestyksessä, joten ketään ei voinut vastausten perusteella tunnistaa. Kyselyn tuloksiin vaikutti se, missä ympäristössä ja miten ne tehtiin. Toisaalta vastaukset kuvaavat joka tapauksessa todellisuutta jostakin näkökulmasta. Tulokinnassa vaikuttaa varmasti myös oma sekä jossain määrin muiden työntekijöiden samankaltainen subjektiivinen näkemys, mutta lukijallakin on mahdollisuus tehdä omaa tulkintaansa ja analyysia kuvatusta aineistosta. (Eskola & Suoranta 2008, 195, 198.)

Sain leirillä ja nuorisotalolla vahvan vaikutelman siitä, että nuoret pitivät oman elämänsä pohtimista ja sen tapahtumista kertomista tärkeänä. Sadun keinoin saatoin vähän viritellä aihetta etäämpää ja jokainen voi mennä niin syvälle ajatuksissaan kuin halusi tai pystyi. Ainakin tämän tutkimuksen kyselyyn vastanneet nuoret pitivät sadunomaisuutta positiivisena asiana.

Myöhemmin, tutkimuksen syventävässä vaiheessa, voisi ehkä helpostikin päästä käyttämään näiden nuorten kanssa sadunomaista narraatiota oman elämän kerronnassa. Satujen merkitystä pidetään tärkeänä. Bettelheim käyttää esimerkkinä satujen hoitavasta merkityksestä kirjaa Tuhannen ja yhden yön tarinat, hän toteaa että, ”hän tarvitsi tuhat ja yksi tarinaa parantuakseen”. Sadut voivat saada uusia, syviä merkityksiä, kun niihin eläytyy ja niihin liittää omia kokemuksia. Satu voi olla tie omaan sisimpään, riippumatta siitä, minkä ikäisenä niitä lukee tai kertoo. (Bettelheim 1975, 79.)

Menetelmä on työntekijöiden mukaan sellaisenaan käyttökelpoinen nuorten leireillä ja rippileireillä. Pakilalaisten ja yhdysvaltalaisien nuorten vastauksista löytyvät yhtäläisyydet eivät välttämättä ole keskenään täysin vertailukelpoisia, sillä tuloksiin vaikuttaa muun muassa ympäristö, kyselyn ajankohta ja toistettavuus. Jotta tutkimuksen luotettavuus paranisi, se tulisi toistaa useita kertoja, kuten Yhdysvalloissa oli tehty.

Kaikkea kyselyn esiin nostamaa tietoa en ole voinut käyttää tässä opinnäytetyössä, koska työstä olisi tullut vielä tätäkin mittavampi. Tutkimuksen ulkopuolelle ovat jääneet nuorten oikeaa ja väärää koskevat vastaukset. Niiden vastauksen perusteella olisi ollut, tai olisi tulevaisuudessa mahdollista tutkia nuorten eettistä ajattelua. Kyselyä voisi kehittää tulevaisuudessa narratiivisempaan suuntaan tai tehdä jollekin pienemmälle joukolle

6.4 Kyselytulosten luokittelu ja raportointi

Keskustelimme ohjaajien kanssa heti kyselyjen toteuttamisen jälkeen havainnoinnista joita olimme tehneet. Kyselytulosten analyysissa käytän kyselytilanteissa läsnä olevien työntekijöiden havaintoja. Kyselyn toiminnallisissa osioissa tarkkailtiin nuorten käyttäytymistä, aktiivisuutta, keskittymistä, kuinka itsenäisesti nuoret toimivat sekä äänen voimakkuutta tai hiljaisuutta. Etukäteen ei tehty sopimusta siitä, mitä käytöksen, ilmeiden ja osallistumisen lisäksi erityisesti havainnoidaan. Toisaalta olisi ollut ehkä hyvä sopia joistakin havainnoitavista asioista ja siitä, että jokainen olisi kirjannut jotain ylös. Toisaalta tällä tavoin spon-

taanisti havainnoiden huomio kiinnittyi asioihin, jotka eivät olleet ennalta tiedossa.

Subjektiiiviset näkemykset vaikuttavat havaintojen luotettavuuteen. Havainnoitsijoiden määrä vaihteli tutkimustilanteissa 1–3, mikä lisäsi havaintojen luotettavuutta. Kyselyn toisessa ja kolmannessa osuudessa nuorten toiminnan havainnointi toimintatilanteissa oli avointa, ja työntekijät kommentoivat spontaanisti tilanteita heti jälkikäteen. Kommentit kokosin yhteen niitä mitenkään muotoilematta tai muuttelematta.

Havainnointi voi olla osallistuvaa. Tältä osin tutkimus on etnografista, se on kokonaisvaltaista ja sen ongelmana saattaa olla vaikutelmanvaraisuus ja liiallinen subjektiivisuus. (vrt. Eskola 2008, 98, 105.) Havainnoinnilla pystyttiin seuraamaan nuorten toimintatapoja, ilmeitä ja eleitä, jotka olisivat voineet kertoa esimerkiksi kysymysten aiheuttamasta vaivautuneisuudesta tai tilanteen aiheuttamasta väkinäisyydestä. Tällaisia havaintoja ei tehty missään pisteessä. Sen sijaan tehtiin havaintoja siitä, että nuoret ottivat kysymykset ja tilanteet vakavasti. Sen perusteella voidaan ajatella, että tilanne oli heille merkityksellinen.

Haastattelukysymykset ovat määriteltävissä sekä kvantitatiivisiksi että kvalitatiivisiksi. Haastattelut ja niiden analyysi voivat olla yhtä aikaa laadullisia ja määrällisiä. (Eskola & Suoranta 1989, 13.) Tämän kyselyn lomakehaastattelut merkitsin juoksevasti numeroiden L1...L50, L = lomake. Lajittelin vastaukset teemoittain ja tein vastausten perusteella kuvioita.

Kolmannessa osuudessa nuoret kirjoittivat ajatuksiaan korteille, jotka he jättivät minulle poistuessaan kolmannelta osuudelta. Raportointivaiheessa merkitsin kortit juoksevasti numeroiden H1...H50, H on henkilö. Vastaukset laajittelin ensin kysymysten mukaan ja sen jälkeen teemoittain.

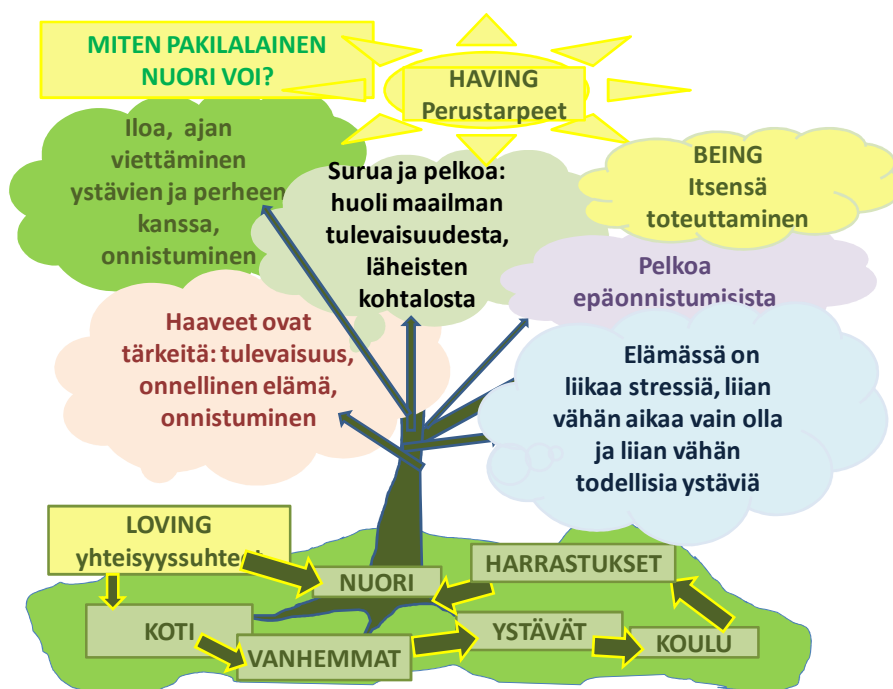
Harjoittelun yhteydessä kävin useita keskusteluja myös alueella nuorten parissa työtä tekevien kanssa. Keskustelut olivat vapaan dialogin muotoisia ja ne perustuivat muutamiin keskustelua eteenpäin vieviin kysymyksiin. Vastauksista tein muistiinpanot keskustelujen yhteydessä. Opinnäytetyössäni käytän keskuste-

luissa esiin nousseita asioita pohtiessani nuorten hyvinvointia työntekijöiden näkökulmista.

Harjoittelun jälkeen raporttia kirjoittaessani analysoin vastauksista saamiani tuloksia vain pintapuolisesti, sillä tarkoitus oli käyttää aineistoa opinnäytetyön pohjana ja vasta siinä yhteydessä analysoida niitä suhteessa hyvinvointitutkimukseen ja teoriaan. Kyselyn alkuvaiheessa ei ollut yhtä teoreettista lähtökoh-
taa, oli vain tarve tehdä kysely aiheesta ”miten pakilalainen nuori voi?”. Aineis-
ton analyysin ongelmana oli se, että tulkintoja oli vaikea perustella ja niille ei
välttämättä ollut löydettävissä teoreettista perustelua. Tästä johtuen käytin tul-
kintojen perusteena omia ja muiden työntekijöiden havaintoja. (Eskola & Suo-
ranta 2008, 194.) Opinnäytetyötäni varten olen koonnut, järjestänyt ja raportoi-
nut aineiston sellaisenaan kuin olen sen kerännyt, sekä lajitellut vastaukset Al-
lardtin teorian mukaisten otsikoiden alle.

7 TULOKSIA PAKILALAISTEN NUORTEN HYVINVOINTIKYSELYSTÄ

Alla oleva kuva kertoo lyhyesti pakilalaisen nuoren hyvinvoinnista. Aurinko kuvaa puulle kasvuvoimaa antavaa, perustarpeet tyydyttävää positiivista energiaa. Puu kuvaa nuorta. Perustarpeiden tyydyttäminen vaikuttaa nuoren fyysiseen hyvinvointiin. Juurakko pitää puun pystyssä. Nuoren hyvinvoinnin keskeisen voimavaran muodostavat eri yhteisöissä syntyvät ihmissuhteet. Puun lehvästö on alati muuttuvaa, kasvavaa, lakastuvaa ja lepotilassa olevaa. Lehvistössä olevat tekstit liittyvät itsensä toteuttamiseen. Tekstit ovat poimintoja nuorten kyselyyn antamista vastauksista.

KUVIO 9. Piirros pakilalaisten nuorten hyvinvoinnista

7.1 Elintason tekijöitä

Luvussa kuusi kerroin Pakilasta alueena ja pakilalaisen väestön taustoja. Elintason perustarpeita tyydyttävillä mittareilla pakilalaisten hyvinvointi on korkeatasoista. Perheet asuvat väljästi, heillä on korkea koulutus- ja tulotaso ja heillä on mahdollisuus käyttää yksityisiä terveydenhoitopalveluja. (Tietokeskus 2011.)

Rahalla saa nostettua elintasoja, jota Allardt kutsuu otsikolla having. Maslow puhuu fysiologisista perustarpeista, ruuasta ja unesta, joiden tyydyttäminen on välttämätöntä ennen seuraavalle tarvetasolle siirtymistä. Tilastollisesti pakilalaisilla perheillä on hyvät taloudelliset mahdollisuudet tyydyttää perustarpeita. Nuorten vastaukset vahvistavat kuvaa siitä, että perheistä ei puutu ruokaa, lämpöä, vaatteita. Jokaisella on koti. Perheillä on varaa käyttää yksityisiä terveydenhoidon palveluja. Näyttää siltä, että perheiden elintaso on korkea ja alemman tason tarpeet ovat hyvin tyydytetyt. Edellytykset siirtymään seuraavalle tasolle ovat siis olemassa. Vai ovatko?

Koska perheillä on varaa terveystalouteen ja he voivat huolehtia terveydestään, he voivat hyvin. Tästä puolestaan seuraa se, että he voivat viettää vapaa-aikaa, joka edistää heidän terveyttään. Siten heillä on mahdollisuus ja voimavaroja ihmissuhteiden hoitamiseen. Vastauksista nousi keskeisenä esiin nuorten kokemus unen, levon ja vapaa-ajan puute. Unta ei kuitenkaan voi ostaa, eikä rahalla välttämättä saa korjattua unettomuuden syitä. On mahdollisuus, että hyvä tai paha kehä alkavat toteuttaa itseään.

Yhteenvetona voidaan todeta, että pakilalaiset nuoret elävät perheissä, joissa elintaso on korkea, eikä heillä ole taloudellisten resurssien puutetta. Nuorilla on myös tavoitteena saada hyvä koulutus ja ammatti, joiden avulla he voivat toteuttaa itseään ja säilyttää tulevaisuudessakin elintason johon ovat tottuneet. Opiskelun, työn ja harrastamisen summa voi aiheuttaa nuorten kuvaamaa stressiä ja ahdistusta joka puolestaan voi vaikuttaa nuoren omaan henkiseen hyvinvointiin ja ihmissuhteisiin.

Toimeentulotuen saajia ja lastensuojelun asiakkaita on Pakilassa vähemmän kuin muualla Helsingissä. Erityisen suuri suhteellinen ero on Torpparinmäki-Paloheinä alueella. Pakilan alueella on lastensuojelun asiakkaiden määrä suurempi kuin toimeentulotukiasiakkaiden, muualla Helsingissä suhde on käänteinen. Väestön työllisyysasteesta ja tulotasosta johtuen asukkaat käyttävät kunnallisten terveydenhoitopalvelujen sijaan yksityisiä palveluita. Keskimääräisesti kunnallisia terveyden hoitopalveluja käytetään vähemmän kuin muualla Helsingissä. Pakilan alueella käytetään myös sosiaalipalveluja selkeästi vähemmän kuin muualla Helsingissä. (Tilastokeskus 2011.)

Taloudellisen tuen vähäinen tarve näkyy myös Pakilan seurakunnan diakoniatyössä. Taloudellisen tuen tarvitsijoita on Pakilassa vähän, mutta toisaalta ne jotka hakevat tukea, ovat suurissa taloudellisissa vaikeuksissa. Diakonian perheille antama taloudellinen tuki on pääsääntöisesti ollut alennuksen myöntämistä rippikoulumaksuun. Alaikäisiä asiakkaita diakonialla on reilun kymmenen vuoden aikana ollut yksi henkilö. (Honkanen 2010.) Koko Suomessa alaikäisiä diakoniatyön asiakkaita on vuonna 2009 ollut 2,9 % asiakkaista (Sakasti.evl.fi). Kyselyyn vastanneista nuorista kaksi kertoi, että heiltä puuttuu rahaa. Kyselyn perusteella ei voi vastata siihen, mitä he tarkoittivat vastauksellaan.

Nuoret nostivat kyselyssä esiin tulevaisuuden ammattihaaveita, niiden perusteella 78 % nuorista joutuu hankkimaan itselleen korkeakoulututkinnon. Kolmekymmentä nuorta piti tulevassa ammatissaan tärkeänä hyväpalkkaisuutta. Nuorten ajatuksissa oli juristin, psykologin, arkkitehdin, teologin, eläinlääkäriin ammatit siinä missä poliisin ja luovien alojen ammatitkin. Kaksi nuorista haaveili onnellisuudesta ja fiksuudesta, kaksi näki tulevaisuutensa luuserina.

Koulutustaso vaikuttaa työllistymiseen joka puolestaan on nähtävissä tulotasossa. Nuorten vastauksista päätellen suurin osa nuorista voi oikeasti hyvin, eikä heillä ole ongelmia opiskelupaikan tai työpaikan löytämisen suhteen. Heillä on myös taloudelliset mahdolliset yksityiseen terveydenhoitoon ja harrastamiseen.

7.2 Ihmissuhteet elämänlaadun tekijöinä

Nuorille tehdyn kyselyn mukaan lasten määrä perheessä on 2,9. Kyselyyn vastanneista suurimmalla osalla oli 1-2 sisarusta, eli 38 perheessä oli 2 tai 3 lasta. Vastaajista 42/50 ilmoitti asuvansa ydinperheessä, eli 84 %. Pelkästään äidin tai isän ilmoittaneiden kohdalla ei voida vetää varmoja johtopäätöksiä siitä, onko kyseessä avioeroperhe, vai onko toinen vanhemmista mahdollisesti kuollut. Viisi nuorta ilmoitti lisäksi lemmikkieläimen perheenjäseneksi.

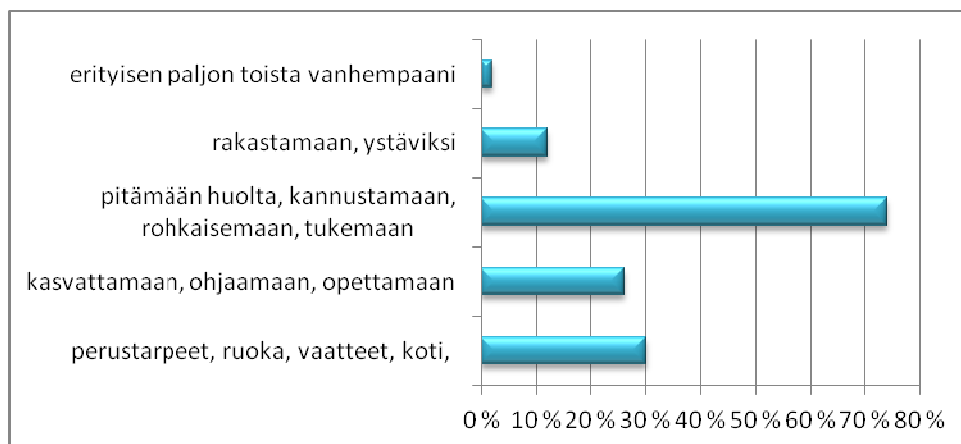
Ihmisen elämänlaatuun ei vaikuta vain se, että itsellä on kaikki hyvin, myös joidenkin muiden ihmisten hyvinvointi vaikuttaa siihen (Lagerspetz 2011, 89). Allardtin mukaan loving on osa sitä hyvinvointia johon kuuluu perhe, suku, ystävät ja ympäristö. Voidaan ajatella, että kun ihmissuhteet ovat kunnossa, niin, jos ei kaikki, niin ainakin paljon on hyvin.

Aika on yksi hyvinvoinnin resursseista. Perheen ja ystävien parissa vietetty aika vaikuttaa hyvinvointiin, mutta jokainen päättää ja valitsee itse kuinka paljon viettää aikaa perheen ja ystävien kanssa. Julkisella vallalla ei juuri ole keinoja vaikuttaa ihmisten välisiin tunne- ja vuorovaikutussuhteisiin. (Okkonen 2009.)

7.2.1 ”Rakastan vanhempiani todella, he ovat ystäviäni”

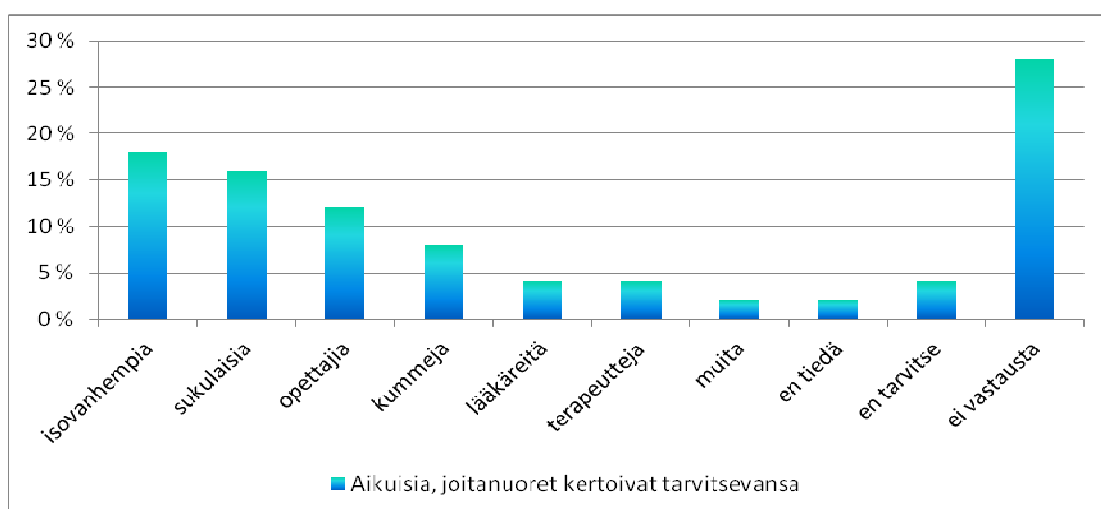
Pakilassa on keskimääräistä suurempi lapsiperheiden ja ydinperheiden määrä. Kyselytulosten mukaan vanhempien vaikutus nuorten hyvinvointiin toteutui kaikilla Allardtin teorian mukaisilla alueilla. Vanhemmat tyydyttävät nuorten aineelliset perustarpeet, he rakastavat ja pitävät huolta. Jotkut pitivät vanhempiaan myös ystävinään. Erityisen paljon, 74 %, nuorista kertoi tarvitsevänsä vanhempiaan ohjaamaan ja kasvattamaan ja tukemaan. Vanhemmat rohkaisevat nuoria myös toteuttamaan itseään. Kukaan nuorista ei ajatellut, että ei tarvitse vanhempiaan ollenkaan.

Vastausten joukossa oli muutama selvästi toisista poikkeava vastaus, joka kertoo ehkä suuremmasta rehellisyydestä, todellisesta tilanteesta tai mahdollisesti juuri ennen leiriä olleesta keskinäisestä ristiriitatilanteesta.

KUVIO 10. Pakilalaiset nuoret kertoivat mihin tarvitsevat vanhempiaan

Joskus voidaan ehkä ajatella, että nuoret riippumattomuuden tunnetta tavoitellessaan ja omaa identiteettiä muodostaessaan, eivät huomaa tarvitsevansa myös muita aikuisia kuin vanhempiaan. Kysymykseen vastanneista 78 % kertoi tarvitsevansa muita aikuisia, mutta 28 % vastaajista jätti kokonaan vastaamatta tähän kysymykseen. Tarkoittaako se sitä, että he eivät tunne tarvitsevansa muita aikuisia vai siitä, että he eivät tiedosta asiaa, vai jostain muusta? Vastauksissa ei selvinnyt miksi nuoret tarvitsivat terapeutteja. Seuraava kuvio kertoo niistä aikuisista, jotka ovat nuorille tärkeitä ja joita he tuntevat tarvitsevansa.

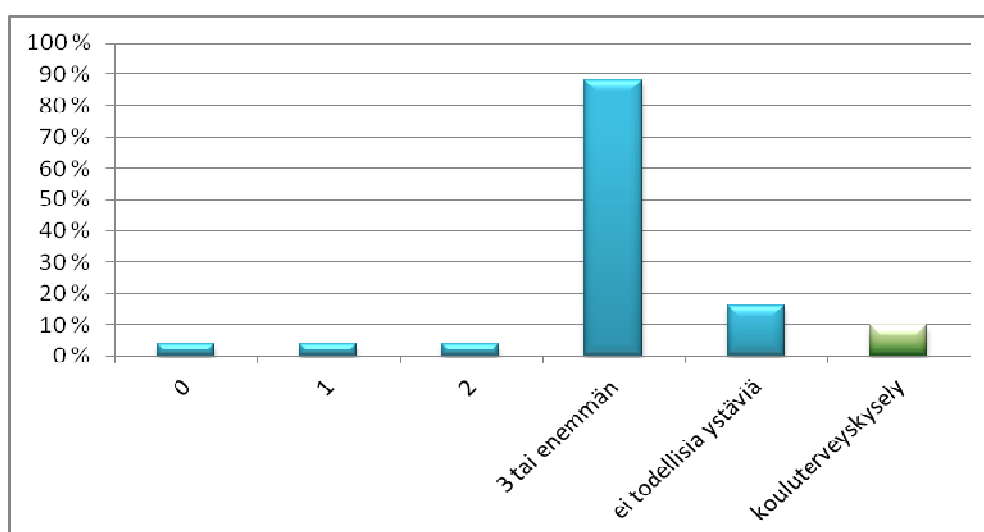

KUVIO 11. Kyselyssä nuoret kertoivat tarvitsevansa myös muita aikuisia

Vanhenevan väestön auttamisesta keskustellaan julkisuudessa ja huoli isovanhempien pärjäämisestä tuli esiin myös nuorilta kokoamassani aineistossa. Eriytyisen voimakkaasti korostui seuraavien lainausten mukaiset kommentit: ”toivon, että he elävät vielä pitkään”, ”he ovat rakkaita ja läheisiä”, ”he ovat aina olleet” – nämä ovat muutamia nuorten kommentteista. Hyvinvointia voidaan lisätä yhteisöllistämällä. Käsitteeseen voidaan ajatella liittyvän ajatus muiden auttamisesta konkreettisellakin tavalla, ”en voi tulla teille lauantaina, meen jeesamaan mun isovanhempia siivouksessa.” Siihen voidaan liittää myös ajatus avun tarvitsemisesta, ”tarvitsen vanhempiani aina rakastamaan ja neuvomaan”. (Pessi & Seppänen 2011, 288.)

7.2.2 ”Ei mulla ole oikeita ystäviä”

Nuorten vastaukset kertovat harrastuksista ja ystäivistä. Nuorilla tuntuu olevan molempia. Paitsi onko sittenkään? Vastaukset osoittavat myös, että elämänlaatu on hankalampi mitata kuin elintaso. Jokainen voi kokea tyytyväisyyttä tai tyytymättömyyttä oman asteikkonsa mukaisesti. Jollekin voi riittää yksi hyvä ystävä, toinen voi kokea yksinäisyyttä, vaikka hän ilmoittaa, että hänellä on lukuisia ystäviä. ”Mulla on paljon ystäviä, mutta ei mulla oo oikeesti sellaisia ystäviä joiden kanssa vois vaan olla.”

KUVIO 12. Ystävien määrä kyselyn mukaan, siniset palkit. (Vihreä palkki THL)

Nuorille tehdyn kouluterveyskyselyn mukaan 10 %:lla ei ole yhtään ystävää. (THL 2010.) Tämän opinnäytetyö kyselyn mukaan lähes 90 %:lla oli ystäviä kolme tai enemmän, ja 4 % nuorista kertoi, että heillä ei ollut ystäviä. Pakilalaisista nuorista 16 % kertoi, että heillä ei ole todellisia ystäviä. Todelliseen ystävyteen liittyy ehkä se, että voi puhua toiselle kaikenlaisia asioita. Yhdysvalloissa tehdyn tutkimuksen mukaan yksinäisyys on lisääntynyt. Viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana niiden osuus joilla ei ole ketään jolle puhua tärkeistä asioista, on noussut 10 %:sta 25:een %:iin. (Hämäläinen 2009.)

Pakilalaisilla nuorilla on runsaasti harrastuksia ja sellaista vapaa-ajan toimintaa, jota joku muu järjestää tai ohjaa. Harrastusten yhteydessä on mahdollisuus luoda sosiaalisia suhteita ja ystävyystyö, mutta onko niiden yhteydessä mahdollista luoda todellisia ystävyys-suhteita. Toimitaanko vain niin, että mennään treeni-paikalle tai harkkoihin, ollaan pukuhuoneessa yhdessä ja lähdetään kotiin. Jos nuoret tapaavat joskus muussa yhteydessä, niin käydäänkö keskustelua vain yhteisen aiheen, harrastuksen ympärillä?

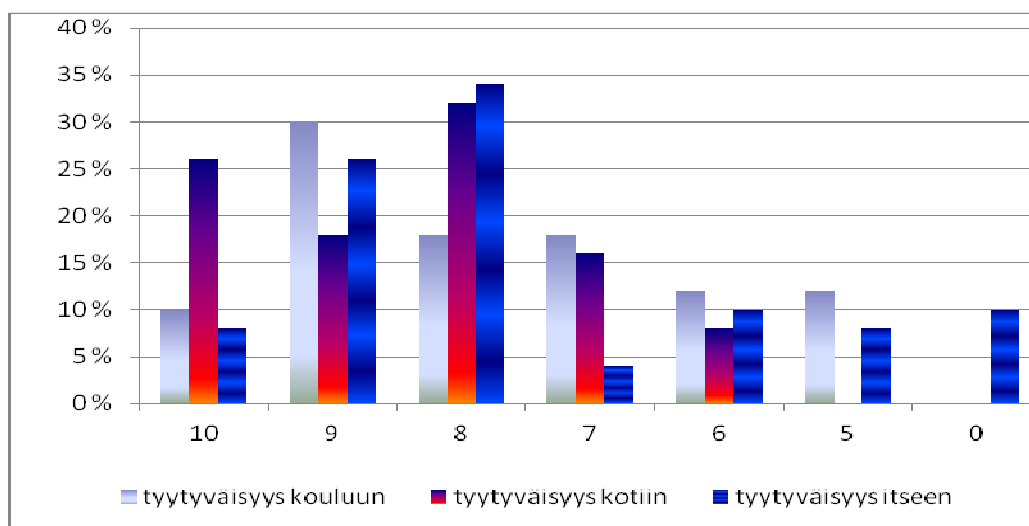
7.3 Onnellinen omana itsenäni

Itsensä toteuttaminen, being, on Allardtin teorian kolmas ulottuvuus ja osa elämänlaatua. Elämänlaatu ja onnellisuus ovat subjektiivisia kokemuksia. Nuoret kertoivat asioista, jotka tekivät heidät onnellisiksi. Kyselyn yhteydessä nuoret antoivat vastauksia myös arvoistaan. Vastaukset osoittavat, että heidän arvonsa ja onnellisuuden kokemuksensa liittyvät valtaosin asioihin, joita ei voi hankkia rahalla. Taloudelliset resurssit mahdollistavat alemman tason, perustarpeiden, tyydyttämisen. Jos tarve ei tule tyydytetyksi, se voi toimia esteenä seuraavalle tasolle siirtymiselle. Maslow (1943) määrittää kuitenkin myös unen yhdeksi alemman tason tarpeista. Nuoret kertoivat, että heiltä puuttuu unta, lepoa, aikaa ja aikaa vain olla ystävien kanssa.

On vaikeaa hyväksyä muita, jos ei hyväksy itseään, tai jos ei voi tehdä niitä asioita mitä itse arvostaa. Keski-ikäinen nuori on keski-ikäisen tyytyväinen itseensä, hyvin tyytyväinen kouluun ja erittäin tyytyväinen kotioloihinsa.

Vastanneiden joukossa oli kuitenkin niitäkin, jotka kokivat itsensä luuseriksi tai muuten huonoksi. Mahtavatko heidän läheisensä, opettajansa tai ystävänsä tietää millainen olo näillä nuorilla on? Kuka tai ketkä voisivat ja osaisivat auttaa? Vai onko niin, että nuorten täytyy itse selvitä parhaalla mahdollisella tavalla, vailla tukea? ”En voi auttaa sinua, sinun on selvittävä itse.” Joillakin nuorilla tuntui olevan paine joutua selviytymään vaikeistakin tilanteista yksin.

Onnellisuus ja tyytyväisyys eivät välttämättä ole sama asia, eivätkä ne myöskään ole riippuvaisia toisistaan. Ystävien lisäksi koulu ja koti vaikuttavat nuoren elämään ja hyvinvointiin. Kokemus ja arvio tyytyväisyydestä ovat subjektiivisia. Laskin kyselyssä annettujen vastausten perusteella keskiarvon siitä, kuinka tyytyväisiä nuoret ovat kouluun, kotiin ja itseensä. Koululle arvosanaksi tuli 7,7; kodille 8,4 ja itselle 7,1. Alla olevasta kuviosta on nähtävissä miten arvosanat jakautuvat. Keskiarvot ovat melko lähellä toisiaan mutta hajonta on suuri erityisesti omaa itseä arvioitaessa. Itsensä arvioi nolllaksi 10 % vastaajista, tämä luonnollisesti vaikutti keskiarvoa alentavasti. Vastaavasti toisessa ääripäässä täyden kymmenen edestä itseensä tyytyväisiä ilmoitti olevansa seitsemän prosenttia vastanneista.

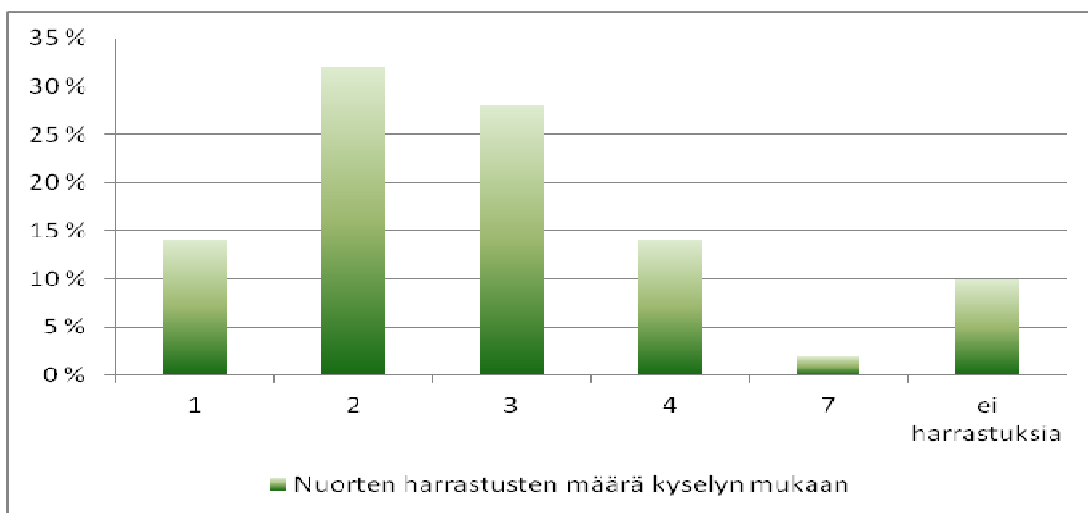
KUVIO 13. Nuorten tyytyväisyys kouluun, kotiin ja itseensä

Kyselyyn vastanneilla nuorilla tuntuu olevan hyvät mahdollisuudet harrastaa ja tehdä yksin tai yhdessä toisten kanssa niitä asioita, joista he itse ovat kiinnostuneita. Ystävien kanssa yhdessä oleminen on tärkeä onnellisuutta lisäävä tekijä.

Siinä mielessä harrastukset joissa ollaan yhdessä tukevat nuorta. Nuoret, jotka lukevat paljon, ovat tutkimuksen mukaan onnettomampia kuin muut, ehkä siksi että se on yksinäinen harrastus (Csikszentmihalyi & Hunter 2003, 193).

Pakilalaiset nuoret harrastavat liikuntaa. Kyselyssä tuli esiin 17 eri lajia, joita nuoret harrastavat, golfista ja jalkapallosta nyrkkeilyyn ja tanssiin. Musiikkiin liittyi kuusi eri harrastusta, laulu, kuoro, kitaran, pianon tai kanteleen soitto sekä bändiharrastus. Lisäksi nuoret harrastivat käsitöitä, keramiikkaa, piirtämistä, kirjoittamista ja lukemista.

Ajanviettotavat lisäävät tai vähentävät hyvinvointia. Korkea elintaso tekee mahdolliseksi vapaa-ajan vietossa ja harrastuksissa käytettävien välineiden hankkimisen. Tästä seuraa perheen ja ystävien kanssa käytettävän ajan väheneminen. Perheen kanssa vietetty aika voisi lisätä enemmän tyytyväisyyttä. (Raijas 2011, 258.) Alla oleva kuvio kuvaa nuorten harrastusten määrää. Kaksi kyselyyn vastanneista ilmoitti lopettaneensa harrastuksensa siksi, että koulunkäynti ja läksyt veivät niin paljon aikaa.

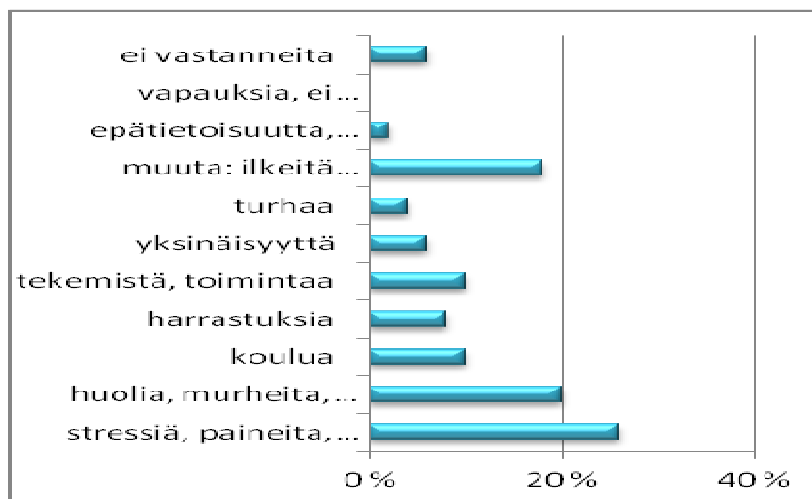

KUVIO 14. Nuorten harrastusten määrä

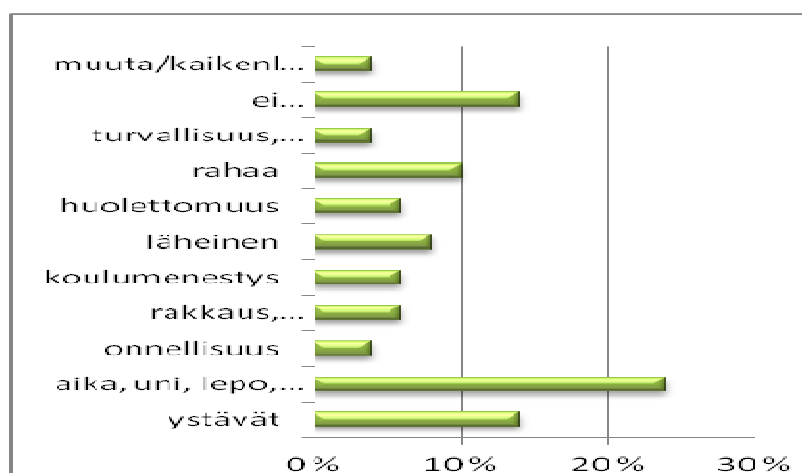
7.3.1 ”Mun elämässä on liikaa säätöä, ja liian vähän aikaa vaan olla”

Ihmisellä voi olla elämässään joitain asioita liikaa ja joitain asioita puolestaan liian vähän. Tämä toteamus voi tuntua itsestään selvältä, mutta ihan itsestään selvää ei ole se, mitä ne asiat ovat, sillä ne saattavat perustua voimakkaasti subjektiivisesti koettuun tuntemukseen. Yhdysvaltalais tutkimus kertoi vanhempien ja opettajien huolesta, joka kohdistui siihen, että nuoret täyttävät kalenterinsa liian täyteen. Tämän opinnäytetyön tulosten mukaan suurin osa vastanneista nuorista koki, että heiltä puuttuu unta, lepoa ja aikaa. Heillä on liian vähän aikaa vain olla itsekseen tai perheen ja ystävien kanssa.

Kuvio 11 kertoo asioista, joita nuoret kertovat olevan elämässään liikaa, ja kuvio 12 niistä asioista, joita heillä on mielestään liian vähän. Yli 20 % nuorista kokee, että elämässä on liikaa stressiä, paineita, kiirettä. Vastaavasti yli 20 % on sitä mieltä, että heidän elämästään puuttuu lepoa, unta ja aikaa. Tavallaan tämä pari liian vähän lepoa ja liikaa stressiä, vahvistaa toisiaan. Tutkimuksen mukaan sillä, kuinka paljon nuori käyttää aikaa opiskeluun ja harrastuksiin on yhteys nuorten subjektiivisesti kokemaan ahdistukseen. (Melman, Little, Akin-Little 2007.) Yhdestä vastaajasta tuntui siltä, että hänen elämässään on liikaa vapautta. Mistä kertoo se, että nuorista tuntuu siltä, että elämässä on liikaa ilkeitä ihmisiä tai yksinäisyyttä?

KUVIO 15. Nuorten vastaukset asioista, joita kokivat olevan elämässään liikaa

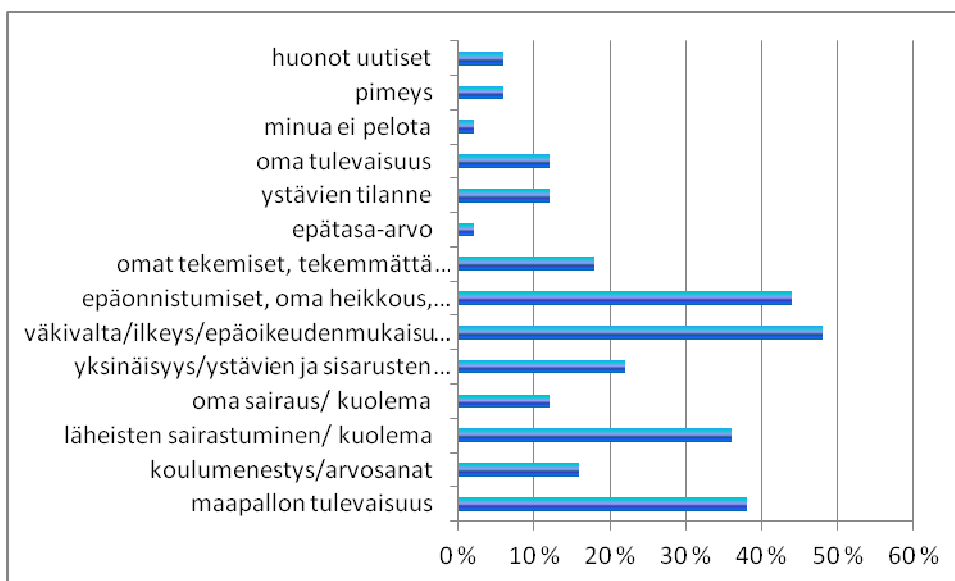
KUVIO 16. Nuorten vastaukset asioista, joita he kokivat puuttuvan elämästään

Harrastusten ja pakollisten tehtävien lisääminen voi aiheuttaa erilaisia univaikeuksia. Nuoret menevät myöhemmin nukkumaan, heidän voi olla vaikea nukahdtaa ja uni voi kaiken kaikkiaan jäädä liian lyhyeksi. Nuoren unen tarve on 8,5–9,5 tuntia vuorokaudessa. Univajeesta voi seurata myöhästelyä koulusta, muistihäiriöitä, masennusta. Lisäksi häiriintynyt uni voi aiheuttaa tunne- ja käyttäytymishäiriöiden kehittymiseen. (Melman, Little & Akin-Little 2007,19.) Univajeen syntymiseen voi ulkopuolelta tulevien paineiden lisäksi vaikuttaa vähintään yhtä paljon nuoren omat syyt valvoa, kuten esimerkiksi kavereiden kanssa oleminen, TV-ohjelmat ja nettiyhteisöissä viihtyminen.

Nuorten stressikokemusten lisääntymisellä voi olla yhteys terveysongelmiin, väkivaltaiseen käyttäytymiseen sekä alkoholin ja huumeiden käytön lisääntymiseen. Stressiä aiheuttaa tutkimuksen mukaan aikuisjohtoinen toiminta, koulussa opettajien odotukset koulutehtävien suorittamisesta ja kotona vanhempien odotukset kotitöiden tekemisestä. (Melman, Little & Akin-Little 2007,19.) Kyselyssä ei käynyt ilmi mikä oli kotitöiden osuus stressiä lisäävänä tekijänä. Voisi ehkä päätellä, että ei kovin suuri, koska nuoret vaikuttivat vastausten perusteella olevan pääsääntöisesti erittäin tyytyväisiä kotioloihin.

7.3.2 ”Mua pelottaa väkivalta ja huolestuttaa maailman tulevaisuus”

Väkivalta tuntuu nuorista pelottavalta, se on heistä väärin, se ei ole ratkaisu ongelmiin. Nuoria pelottaa myös oma väkivaltainen tai aggressiiviselta tuntuva käyttäytyminen. Ehkä nuoret tarvitsisivat tukea tunteiden hyväksymisessä, ilmaisemisessa, nimeämisessä ja hallitsemisessa.

KUVIO 17. Asioita, jotka kyselyni perusteella huolestuttavat ja pelottavat nuoria

Kyselyyn vastanneista nuorista 38 % kertoi olevansa huolissaan tulevaisuudestaan ja maailman tilanteesta. Sitä, missä määrin nuoret ovat omilla valinnoillaan ja teoillaan valmiita vaikuttamaan tulevaisuuteen, on vaikea arvioida. Joka tapauksessa ihminen on osa ekosysteemiä ja hänen hyvinvointinsa on riippuvainen koko ekosysteemistä. Omien elintapojen muutos ja toiminen pitkällä tähtäimellä ekologisesti kestävällä pohjalla vaikuttaa tulevaisuuteen. (Oksanen 2011, 320, 325.)

Koetun turvallisuuden tunteen heikkenemiseen vaikuttaa erilaisten arkielämän epävarmuuksien lisääntyminen. Epävarmuustekijät johtuvat muun muassa maailmantalouteen liittyvät asioista, terrorismista, pandemioista, ilmastonmuutoksesta ja luonnon katastrofeista. Toisaalta epävarmuutta aiheuttaa myös työelämää liittyvät epävarmuustekijät, kiire ja ristiriidat ihmissuhteissa Toisaalta vastapainoksi epävarmuuden lisääntymiselle on tavallaan käännytty sisäänpäin.

Kodeista on tehty turvapesiä, hiljaisuutta ja rauhaa arvostetaan sekä perinteitä ja arvoja on ryhdytty vaalimaan. (Hämäläinen 2009, 11.)

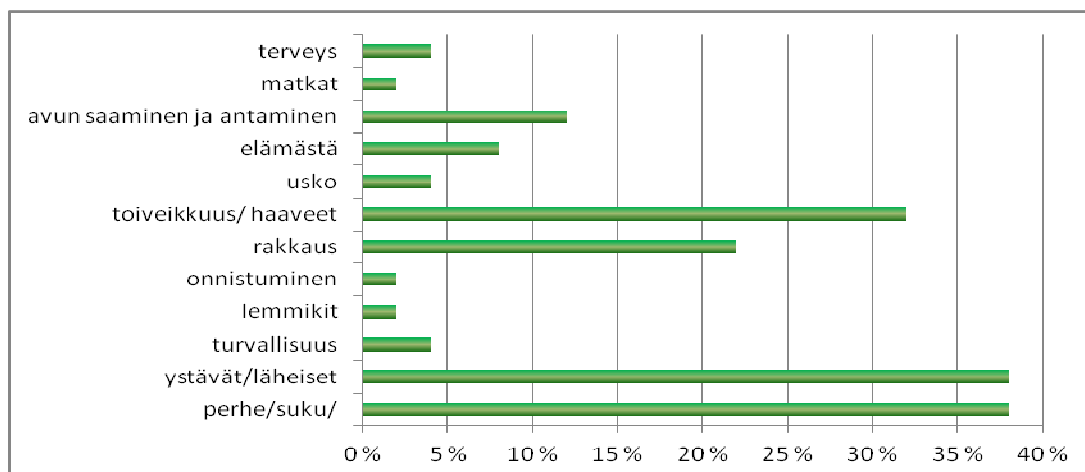
Nuoret kertoivat pelkäävänsä selkeästi enemmän epäonnistumisia kuin esimerkiksi omaa sairautta tai kuolemaa. Ehkä arjen epäonnistumiset ovat lähempänä nuorten mahdollista todellista tapahtumaa kuin kuolema. Millaisia epäonnistumisia nuoret pelkäävät: matematiikan heikkoa arvosanaa vai sitä että ei pääsekään opiskelemaan sitä mitä haluaisi tai pitäisi, epäonnistumista oppitunnilla, joka voi johtaa nolostumiseen, vai jotain muuta? Ehkä nuoria pitäisi rohkaista epäonnistumaan, maailma ei kaadu vaikka ei pääsisikään juuri määrättyyn luki-oon. Vaihtoehtoja on olemassa, ja joku niistä voi olla vielä edellistä parempi.

Hyvän kehän teorian mukaan positiivisia vaikutuksia aiheuttavat toimenpiteet vahvistavat itseään. Hyvä, vahvistavan kehän spiraali nousee ylöspäin, toisaalta kehä voi olla alaspäin suuntautuva pahakehä, jossa esimerkiksi epäonnistumiset heikentävät itsetuntoa ja siten ruokkivat mahdollista uuden epäonnistumisen mahdollisuutta. (Hagfors & Kajanoja 2010, 108.)

7.3.3 ”Olen kiitollinen faijasta ja avusta”

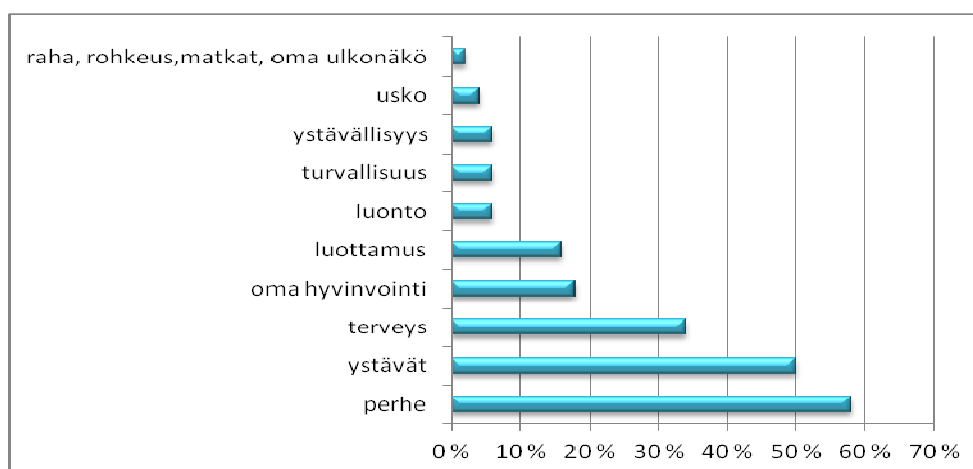
Kyselyssä nousi myös asioita joista nuoret kokivat iloa ja kiitollisuutta. Perhe ja ystävät ovat kaikkein tärkeimmät asiat. Nuoret osaavat arvostaa myös auttamista. Tämä näkyy käytännössä myös seurakuntatyössä, muun muassa siinä, että nuoret osallistuvat vapaaehtoisina Yhteisvastuukeräykseen kerääjinä, kerho-ohjaajina tai esiintyjinä vaikkapa päivähoidon joulukirkoissa.

Nuoret kertoivat kokeneensa onnellisuutta ja hyvää hiljaisuutta kotona ja perheen parissa ollessaan. ”Voin puhua mistä vaan, miks en voisi? Musta tuntuu hyvältä kun joku auttaa. Mua kaduttaa kun jätin auttamatta.”

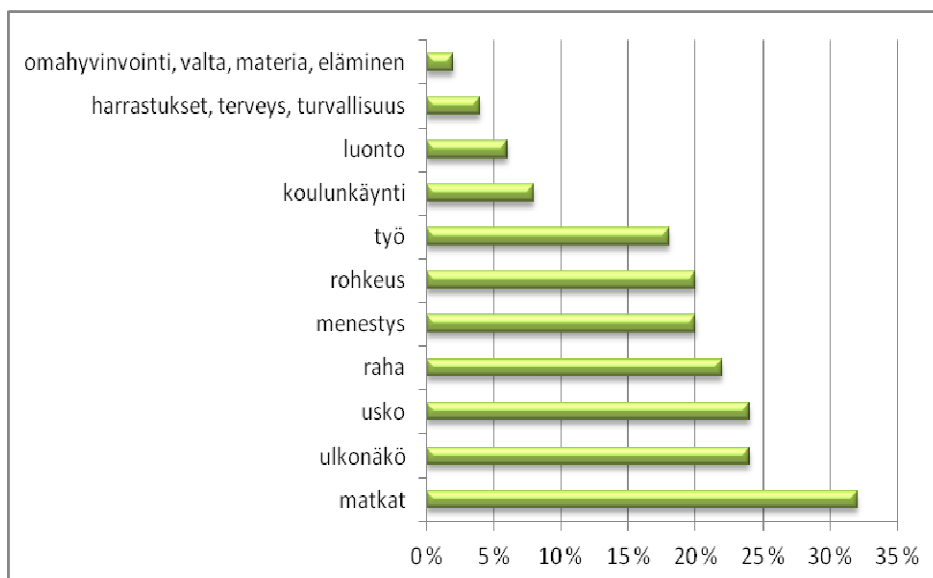
KUVIO 18. Asioita, joista pakilalaiset nuoret kyselyn mukaan kokevat iloa ja kiihtoisuutta

Tutkimuksen mukaan nuorilla ei enää ole selkeitä ydinarvoja, vaan heillä on arvostuksia, jotka kilpailevat keskenään ja joista nuoret voivat aina tilanteen mukaan valita itselleen sopivimman. Materiaalisten ja ei-materiaalisten arvojen suhteen nuoret vaikuttavat olevan ristiriitaisissa tunnelmissa. Edelleen, tutkimusten mukaan, nuorille tärkeimpiä arvoja ovat perinteiset terveys, koti, ihmis-suhteet ja työ. (Levomäki 1998.) Alla oleva kuvio tukee tutkimuksen tulosta. Raha, matkat ja materia eivät ole pakilalaisille nuorille kovin tärkeitä arvoja, vain neljä prosenttia kyselyyn vastanneista nuorista piti niitä tärkeinä. Perinteisemmät arvot perhe, ystävät ja terveys olivat selkeästi materiaa tärkeämpiä. Nuorten kohdalla ei siis voida puhua arvotyhjiöstä.

KUVIO 19. Nuorten tärkeimmät arvot kyselyn mukaan

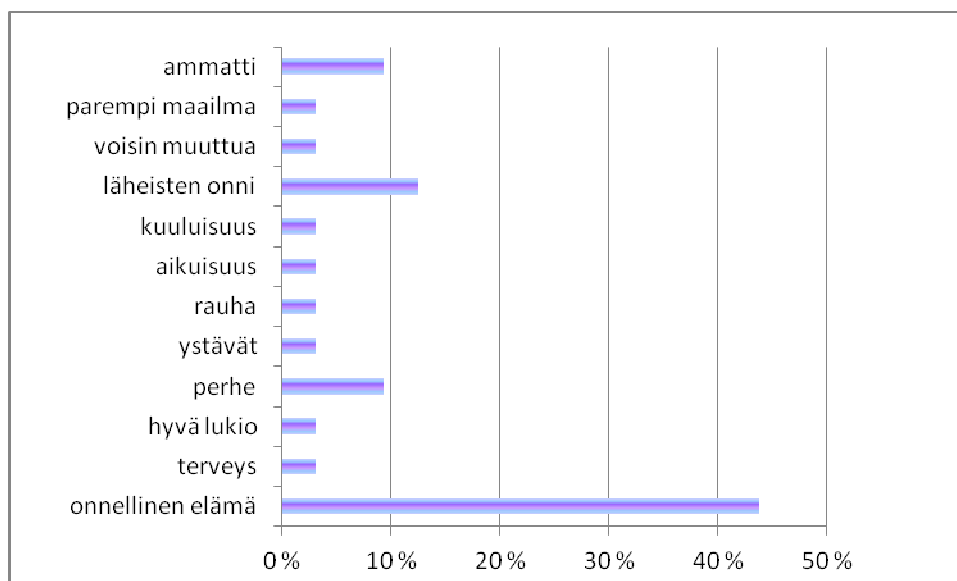
KUVIO 20. Nuorille vähiten tärkeät arvot kyselyn mukaan

Hämäläisen (2011) mukaan uskonnon merkitys ja vaikutus ihmisten sielunrauhaan on vähentynyt, eivätkä ihmiset enää koe uskonnon antavan vastausta elämäntarkoitukselle. Pakilalaisista nuorista rippikoulun käy noin 98 % 15-vuotiasta eli toiminta tavoittaa lähes kaikki alueen nuoret. Uskonto ei arvona näyttäisi olevan nuorille kovin tärkeä. Rippikoulun käyneet nuoret ovat aktiivisesti mukana seurakunnan toiminnassa, esimerkiksi nuorten illoissa, isoskoulutuksessa, apuohjaajakursseilla, leireillä, musaryhmässä ja erilaisissa tapahtumissa. Rippikoulun jälkeen toimintaan jää seuraavaksi vuodeksi noin puolet nuorista, sen jälkeen tapahtuu jyrkempää toiminnasta poisjäämistä. (Tuovinen, 2010.)

7.3.4 ”Haaveilen onnellisesta elämästä”

Neljän kärki asioista, joista nuoret haaveilevat on: onnellinen elämä, läheisten onni, perhe ja ammatti. Mistä kaikesta heidän ajattelemansa onnellinen elämä muodostuu, sitä on vaikea tietää, eikä ehkä tarvitsekaan. Onnellisuuden ajatellaan olevan yhteydessä tulevaisuuden odotuksiin, koettuun eriarvoisuuteen, ajankäytön kiireellisyyteen, sosiaalisiin suhteisiin ja yhteiskunnan rakenteeseen. (Hiilamo & Saari 2010, 79.)

Nuoria kannattaa ehkä yrittää tukea säilyttämään positiivinen, toiveikas elämänasenne ja kyky haaveilla sekä samalla vahvistaa kykyä kestää pettymyksiä. Jos haaveet ja odotukset täyttyvät, ja henkilö kokee onnistumisia niin tyytyväisyys alkaa kuitenkin hiljalleen laskea, jos ne eivät täyty niin hyvinvointi laskee jyrkästi. Onnellisuuden säilyttäminen edellyttää myönteistä tulevaisuuden näkyä. (Hiilamo & Saari 2010, 89.)

KUVIO 21. Nuorten haaveet

Nuoren toimintakyky ja mahdollisuudet itsensä toteuttamiseen ovat osittain riippuvaisia vanhemmista ja heidän henkisestä ja taloudellisesta tuestaan. Moni nuori joutuu ehkä turhankin aikaisin tekemään tulevaisuuttaan koskevia valintoja ja päätöksiä.

Aristoteles, Nussbaum ja Juha Sihvola ovat listanneet onnellisen elämän edellytyksiä seuraavasti: mahdollisuus elää normaalipituinen ja ihmisarvoinen elämä, mahdollisuus pysyä terveenä, mahdollisuus liikkua vailla väkivallan kohteeksi joutumisen uhkaa. Mahdollisuus käyttää ja kehittää ajatteluaan, aistejaan ja taitojaan sekä uskonnon, politiikan ja kulttuurin vapaus. Mahdollisuus antaa ja saada rakkautta sekä oikeus huolenpitoon ja tunteisiin, myös oikeutettuun vihaan. Mahdollisuus muodostaa käsitys hyvästä ja suunnitella omaa elämäänsä, mahdollisuus elää vuorovaikutuksessa muiden kanssa, mahdollisuus empatiaan ja toisista huolehtimiseen. Mahdollisuus kunnioittaa itseään ja luottamus siihen,

että ihmiset kunnioittavat toistensa ihmisarvoa ja pitävät toisiaan sukupuolesta, rodusta, seksuaalisesta suuntautumisesta, uskonnosta tai etnisestä alkuperästä riippumatta. Lisäksi listalla on mahdollisuus huolehtia luomakunnasta kokonaisuudessaan, mahdollisuus kokea iloa, leikkiä, pelata ja nauttia harrastuksista sekä mahdollisuus osallistua omaa elämää koskeviin poliittisiin valintoihin, oikeus työelämään tasa-arvoisesti ja omista inhimillisistä lähtökohdistaan käsin. (Saari 2011, 56–57.)

8 TYÖNTEKIJÖIDEN NÄKEMYKSIÄ NUORTEN HYVINVOINNISTA

Miten ja kenen tulisi olla nuoren tukena, jos hänellä on ongelmia? Monet kunnalliset päättäjät ovat sitä mieltä, että vastuu on ensisijaisesti kodilla ja vanhemmilla, ja kunta ei voi ottaa itselleen vanhemman vastuuta. Päättäjien mielestä nuorten parhaaksi koituisi työntekijöiden ja vanhempien välinen yhteistyö. Tavoitteena on esimerkiksi ihanneperheen mallin tukeminen ja perhekeskeisen ajattelun korostaminen. Toisaalta tavoitteena on nuoren myönteisen minäkuvan vahvistaminen. (Saari 2011, 346.) Mielestäni ajatus on yllättävä. Miten määritellään ihanneperhe? Tarkoitetaanko sillä perinteistä ydinperhettä? Ajattelen, että ihanneperhe on perhe, jossa jokaisella on oikeus tuntea olevansa hyväksytty ja rakastettu sellaisena kuin on.

Kunnan ja kirkon nuorisotyönohjaajat tekevät työtään nuorten parissa esimerkiksi nuorisotaloilla, seurakunnissa ja kouluilla. Aikuisia ammattilaisia toimii Pakilassa nuorten parissa urheiluseuroissa, musiikkiopistolla ja partiossa. Kaikki järjestävät vapaa-ajan toimintaa, kerho-iltoja ja leirejä ja ovat nuoren tukena, kuuntelevat ja ohjaavat tarvittaessa avun piiriin ja tekevät yhteistyötä muun muassa kodin, koulun, terveydenhoitajan, seurakunnan ja sosiaalityöntekijöiden kanssa. Monet työntekijöistä ovat toimineet vuosia ja vuosikymmeniä tehtävässään, ja he ovat oppineet tuntemaan nuoria ja pakilalaisten nuorten kysymyksiä. Heille on syntynyt kokemukseen perustuva tuntuma ja käsitys pakilalaisen nuoren hyvinvoinnista tai pahoinvoinnista ja sen syistä.

Nuorisopastori Kylliäinen (2009) on sanonut, että nuoret ovat uupuneita. Heihin kohdistuu paineita ja odotuksia sekä valmentajien, koulun että kodin taholta. Heidän pitää menestyä. Myös nuoret itse asettavat itselleen odotuksia. Täytyy olla yhtä hyvä tai ehkä jopa parempi kuin omat vanhemmat, sisarukset ja harrastus- tai koulukaverit. Pitää päästä hyvään kouluun, hyvään työhön ja pärjätä. Tulevaisuutta varten täytyy treenata.

On tärkeää järjestää nuorille säännömukaista ja turvallista toimintaa. Pakilan nuorisotalon vastaava ohjaaja kertoo nuorista, jotka ovat yksinäisiä ja jotka tar-

vitsevat läheisyyttä, kuuntelijaa ja tarvittaessa tukea. Joskus tuen antaminen voi olla yhteydenotto vanhempiin tai sosiaalityöntekijään. Nuoret tulevat nuorisotalolle, tulevat lähelle ja kertovat asioitaan. Hän kertoo nuorisotalon työntekijöiden havainneen, että nuorilla on aikuisen nälkä.

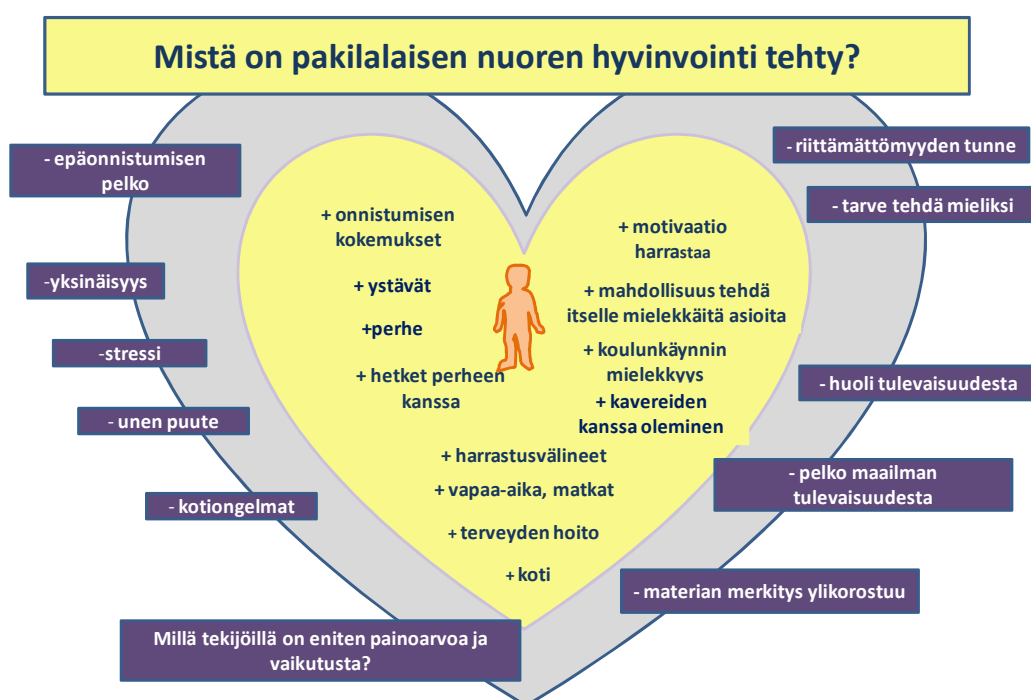
Tapa ilmaista ryhmään kuulumista on muuttunut. Yhteisöön kuulumisen tunnusmerkkinä on yhteinen historia, samanlaiset arvot, tunne yhteenkuulumisesta, auttamisenhalu, harrastukset tai uskonnolliset ryhmät. Johonkin ryhmään kuuluminen voi aiheuttaa välinpitämättömyyttä toista ryhmää kohtaan. (Pessi & Seppänen 2011, 296.) Tämä on näkynyt nuorisotalolla siten, että vaikka nuoret käyttäytyvät hyvin muita kohtaan, heidän kommenttinsa muualta tulleita nuoria kohtaan saattavat olla rasistisia tai toisia väheksyviä (Hirvonen 2010). Tämä haastaa kaikkia alueella lasten ja nuorten parissa työskenteleviä kiinnittämään huomiota suvaitsevuuskasvatukseen.

Kun jonain iltana nuoret loistavat poissaolollaan, työntekijät tietävät, että jossain on käty eli kämpppä tyhjänä. Vanhemmat ovat matkoilla ja nuorilla on tilaa järjestää bileitä. Kaduilla nuoria ei juuri näy. Nuorilla on runsaasti taskurahaa ja varaa ostaa alkoholia, monissa kodeissa sitä on muutenkin helposti saatavilla. Mitä nuorisodiakoni voisi tehdä? Pakilan nuorisotalon vastaavan ohjaajan mukaan seurakunta toimisi oikein palkatessaan nuorisodiakonin. Hänen mielestään seurakunnan työntekijän läsnäolo koululla olisi erittäin suotavaa. Seurakunnan työntekijä olisi tavallaan ulkopuolinen, jolle olisi sen vuoksi helpompi puhua kuin opettajalle tai nuorisotalon työntekijälle. (Hirvonen 2010.)

Nuori viettää suuren osan päivästä koulussa, eikä ole yhdentekevää millainen ilmapiiri koulussa ja luokassa on. Koulukuraattori kohtaa päivittäin suuren joukon nuoria Pakilan ja Torpparinmäen kouluissa. Hän kertoi haastattelussa, että nuoret voivat hyvin, näennäisesti. Taustalla saattaa kuitenkin olla ongelmia, jotka eivät välttämättä näy koulussa. Tai näkyvät, mutta niiden taustalla oleviin asioihin on vaikea puuttua. Se, että perheet asuvat väljästi omissa taloissaan, mahdollistaa osaltaan ongelmien piilottamisen. (Savijoki 2010.)

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kuvassa sydämen keskiössä on nuoren ympärillä tekijöitä, jotka vahvistavat hänen hyvinvointiaan. Sydämen ulkoreunalla on tekijöitä, jotka voivat heikentää nuoren kokemaa hyvinvointia. Millä tekijöillä on eniten vaikutusta nuoren hyvinvointiin? Miten ja koska vaikutuksia voidaan mitata?

KUVIO 22. Hyvinvointia lisääviä ja vähentäviä tekijöitä pakilalaisille nuorille tehdyn kyselyn mukaan

Pakilalaisten nuorten hyvinvointi on tehty elintasosta, elämänlaadusta, itsensä toteuttamisesta ja onnellisuudesta, eli kaikesta siitä, mistä todennäköisesti kaikkien muidenkin maailman ihmisten hyvinvointi koostuu. Kysymys on pitkälti niistä mittareista ja painotuksista, joilla hyvinvointia mitataan, objektiivisista ja subjektiivisista mittareista, jotka ovat myös suhteellisia. Suhteellisuus on luonnollisesti maailmanlaajuista, suomalaista, mutta tämän tutkimuksen yhteydessä se on ennen kaikkea pakilalaista.

9.1 Elintason suhteellisuus Pakilassa

Pakilalaisten perheiden elintaso on keskimääräisesti korkea ja asuminen on väljää moniin muihin kaupungin osiin verrattuna. Nuoret vertailevat esimerkiksi kotejaan muiden koteihin. Jotkut nuoret eivät halua pyytää ketään kavereita kotiin, koska he asuvat niin ahtaasti verrattuna muihin kaveripiirin perheisiin. Ne, joilla ei ole asiat taloudellisesti yhtä hyvin kuin esimerkiksi luokkakavereilla, joutuvat ehkä pitämään yllä jonkinlaista kullissia. Varattomuutta, suhteellista tai todellista, saatetaan peitellä. Toinen vaihtoehto on, että esitetään, ettei asialla ole väliä. Samanaikaisesti nuori voi hävetä sitä että itsellä ei ole varaa samanlaisiin harrastusvälineisiin tai ulkomaanmatkoihin kuin muilla. Miten voivat ne pakilalaiset nuoret, joiden perheiden tulotaso on keskiarvon alapuolella?

Esimerkiksi työttömyydestä, sairastumisesta tai avioerosta johtuva talouden romahtaminen muuttaa arjen elintasoja ja elinolosuhteita ratkaisevasti. Pakilassa on paljon omistusasuntoja, mutta monilla saattaa olla myös suuria asuntolainoja. Joissain tapauksissa taloudellisen tilanteen heikentyminen voi johtaa pakoon muuttaa pois alueelta. Taloudellista tukea hakevia diakoniatyön asiakkaita on Pakilassa vain vähän, mutta silloin taloudellisen tuen tarve saattaa olla suurta. Nuoriin tilanne voi vaikuttaa siten, että heillä ei ole enää samanlaisia mahdollisuuksia harrastaa tai matkustaa kuin ennen. Tämä voi puolestaan johtaa ystävyyssuhteiden katkeamiseen.

Esterlinin paradoksin mukaan taloudellisesti hyvin toimeentulevien joukossa on suhteellisesti enemmän onnellisia. Siitä päätellen Pakilassa voisi hyvin onnellisten määrä olla korkea. Toisaalta taloudelliseen hyvinvointiin tottuu, eikä tulojen kasvu enää lisää onnellisuutta. Paradoksin mukaan köyhissä oloissa elävät voivat kuitenkin olla onnellisempia, eikä tietyn tulotason ylittäminen enää lisää onnellisuutta.

Korkeiden lukujen voidaan ajatella merkitsevän sitä, että alueen väestö arvostaa koulusta ja vanhemmat tukevat lapsiaan hakemaan opiskelupaikkoja. Voidaan kysyä, ketkä aiheuttavat nuorelle paineita menestyä opinnoissa ja työelämässä. Vaikuttavatko paineen syntymiseen yhteiskunnan vaatimukset, opetta-

jat, vanhemmat, ystävät vai nuoret itse? Todennäköisesti kysymys on kaikkien yhteisvaikutuksesta. Ehkä paineet vaikuttavat myös mahdolliseen perheen perustamista koskevaan päätökseen.

Vaikuttaa siltä, että pakilalaiset nuoret korostavat enemmän muita kuin materiaalisia arvoja. Toisaalta nuoret ovat saattaneet oppia pitämään materiaalisia arvoja itsestään selvinä. Jos tulevaisuudessa käy niin, että materiaalisten arvojen merkitys vähenee, niin nuorten parissa työtä tekevien haasteeksi voi nousta se, miten tuetaan nuoria yhteisöllisten ja itsensä toteuttamiseen liittyvien tarpeiden löytämisessä.

9.2 Yhteisyyssuhteiden ja perheen merkitys

Perhe ja suku ovat pysyviä yhteisöjä. On tärkeää voida kuulua johonkin itseään suurempaan joukkoon. Yhteisöt muuttuvat, vaihtuvat, ne voivat olla kommunikaatioyhteisöjä ja aina samalla kun yhteisö muuttuu, haetaan omaa paikkaa ja identiteettiä yhteisössä. Samanaikaisesti voi kuulua useisiin eri yhteisöihin. (Pessi & Seppänen 2011, 293.)

Vaikka arvoissa onkin viime vuosikymmeninä tapahtunut muutoksia, kyselyyn vastanneiden pakilalaisten nuorten kolme tärkeintä arvoa ovat perhe, ystävät ja terveys. Suurelle osalle kyselyyn vastanneista nuorista vanhemmat ja isovanhemmat ovat erittäin tärkeitä ja rakkaita. Nuoret arvostavat perhettä ja kotia sekä sitä tukea, mitä saavat läheisiltään. He haluavat myös auttaa isovanhempiaan ja muuta perhettään. Monille perhe vaikuttaakin olevan hyvin rakas ja tärkeä tuki.

Toisaalta vastauksissa tuli myös esiin se, että joillekin, jostain syystä, vain toinen vanhempi oli tärkeä. Suhtautuminen toiseen vanhempaan saattoi olla jopa vihamielisen tuntuista. Nuoruuden ikävaiheeseen ja identiteetin etsimiseen liittyy kapinointi vanhempia vastaan, eikä vastausten perusteella voida vetää johonkin päätöstä siitä, että taustalla olisi jotain erityisen ongelmallista. Huomioni kiinnittyi kuitenkin siihen, että Pakilan alueella oli suhteellisesti enemmän lasten-

suojelun kuin toimeentulotuen asiakkaita. Muualla Helsingissä suhde on toisinpäin. Tästä voisi tehdä johtopäätöksen, että Pakilassa on ehkä enemmänkin henkistä pahoinvointia. Väljästi asutulla pientaloalueella monet ikävät asiat saattaa olla liiankin helppo kätkeä kodin seinien sisäpuolelle.

Vastausten joukosta nousi kuitenkin esiin muutamia, joilla oli selkeitä ongelmia jotka saivat myös ulkopuolista apua. Kaksi vastaajista kertoi käyvänsä terapiassa, ja terapeutin olevan heille tärkeä aikuinen. Hyvinvoivien ja niiden nuorten väliin, joilla on merkittäviä ongelmia, mahtuu suuri joukko nuoria, jotka saattavat tarvita ymmärtävää, tukevaa, kannustavaa ja lohduttavaa aikuista rinnalleen pohtimaan niitä asioita, jotka pelottavat tai tuntuvat surullisilta.

Yhteenkuuluvuudella ja yhteisön tuella on suuri merkitys onnellisuuden tunteen kokemiseen. Huolet ja murheet on helpompi kestää kun ne voi jakaa muiden kanssa, ja kun tietää saavansa tukea vaikeuksissa. Sen lisäksi että yhteisöistä voimaa ja ne antavat elämälle tiettyjä raameja, ne vaikuttavat arvomaailmaan. (Pessi & Seppänen 2011, 290.) Nuorten tyytyväisyys kotiin ja kouluun sekä tieto siitä, että nuoret kertovat tarvitsevansa vanhempiaan ja muita aikuisia, voi auttaa löytämään hyvää kehää vahvistavia tekijöitä. Mielestäni edellytys tekijöiden löytämiselle on se, että aikuisilla on aikaa kuunnella nuoria herkällä korvalla.

Tein kyselyn leirillä ja nuorisotalolla, jossa nuorilla oli lähellään paljon toisiinsa positiivisesti suhtautuvia nuoria ja aikuisia. Siinä tilanteessa olikin todennäköistä saada positiivissävyytteisiä vastauksia, sillä tutkimuksen mukaan nuoret ovat onnellisimmillaan ystävien seurassa ja vapaa-aikana johon ei liity paineita. (Csikszentmihalyi & Hunter 2003, 191.) Ystävät ja harrastukset ovat nuorille tärkeitä, ja tiettyyn pisteeseen asti, onnellisuutta lisääviä asioita. Liian suuri ystävien määrä voi tarkoittaa sitä, että nuorella ei ole aikaa tai mahdollisuutta todelliseen ystävyYTEEN.

Liian monet harrastukset voivat vähentää oman vapaa-ajan olemattomiin. Tästä voi tutkimuksen mukaan seurata stressiä, ahdistusta ja univaikeuksia. Seurauksena voi olla myös epäsuotavia rentoutumistapoja, kuten alkoholin käyttöä. Mie-

lestäni sekä seurakunnan nuorisotyössä että nuorisotalolla on oivallettu se, että nuoret tarvitsevat aikaa olla toistensa kanssa omilla ehdoillaan.

9.3 Itsensä toteuttaminen

Voidaan ehkä ajatella, että taloudelliset resurssit lisäävät pakilalaisen nuoren mahdollisuutta voida hedonistisen ja preferenssiteorian mukaisesti hyvin. Raha lisää muun muassa harrastuksia koskevien valintojen mahdollisuuksia. Nuoret voivat valita harrastuksen, tai useita kalliita harrastuksia omien mieltymystensä ja halujensa mukaisesti. Onko harrastusten määrä sopivassa suhteessa kouluikäntiin käytetyn aikaan? Minkä verran nuorilla on todellisuudessa mahdollisuuksia toteuttaa itseään? Koulua on käytävä ja tulevaisuutta täytyy suunnitella.

Ystävien, koulun ja kodin vaikutus ovat suuria. Nuorella voi olla tarve olla hyväksyty, ehkä hän sen vuoksi suostuu tekemään ja käyttäytymään eri tavoin kuin oikeastaan haluaisi, eikä hänellä ehkä olekaan todellista valinnanvapautta. Voidaan kysyä kuinka paljon valmiiksi suunniteltua ja ohjattua toimintaa pitää olla. Voi olla, että kalenteri täytetään liiaksi, ja pian todetaan, että perheellä ei enää ole ollenkaan tai vain vähän, yhteistä vapaa-aikaa edes nauttia yhteistä päivällistä. Liiallinen aikatauluttaminen voi olla vahingollista. (Melman, Little & Akin-Little 2007.)

Arjen hallinta on hyvinvoinnin kannalta tärkeä elementti ja se liittyy myös itsensä toteuttamiseen. Arjen hallinta liittyy ajanhallintaan. Nuorilla on, ja myös muilla hänen perheensä jäsenillä, yhtäaikaisia ja useita eri toiminta-areenoja. Jokaisen pitäisi itse pystyä rajaamaan toimintaansa. Kun se ei tunnu onnistuvan aina aikuisiltakaan, kuinka voisi ajatella nuorten pystyvän siihen? Perheen yhdessä käyttämä aika vähenee kun jokainen toteuttaa vapaa-aikanaan itseään. Nuoret käyttävät aikaa tietokoneiden äärellä pelaten, facebookissa, omassa huoneessa telkkarin ääressä tai puhelimesta. (Raijas 2011, 250.)

Nuorten vastausten perusteella lisääntynyt teknologia ei ollut stressiä tai kiirettä aiheuttava tekijä. Nuoret eivät myöskään yhdistäneet perheen tai ystävien

kanssa vietetyn ajan määrää siihen, minkä verran he käyttivät aikaa esimerkiksi tietokoneen käyttöön. Toisaalta heiltä ei kysytty ajankäytön jakautumista.

Levon tai unen puute nousi esiin nuorten vastauksissa. Tästä voitaisiin yksioikoisesti vetää johtopäätös, että nuoret eivät tältä osin voi hyvin. Opettajat ja valmentajat voivat nostaa rimaa korkealle. Voi olla, että on syntynyt jonkinlainen ajatus siitä, että ellei harrastuksia ole tai niitä on vain yksi, niin nuori menettää mahdollisuutensa kehittyä. Toisaalta on mahdollista, että kiireestä on tullut eräänlainen statussymboli eikä vapaa-aika sellaisenaan ole arvokasta. Stressikokemuksen kannalta on varmasti merkittävää se, ovatko harrastuksen motiivin nuoren oma halu vai osallistuvatko he niihin miellyttääkseen jota kuta muuta. (Melman, Little & Akin-Little 2007.)

Nuorisotutkimuksessa ja nuorista puhuttaessa ongelmakeskeisyys tuntuu korostuvan, ainakin lehtien otsikoita lukiessa tuntuu siltä, että ongelmat ovat entistä suurempia. Huomion ja resurssien kohdistaminen näkyvissä oleviin ongelmiin vie todennäköisesti huomion pois piilossa ja kehittymässä olevilta ongelmilta. Niihin tarttumisen edellytyksenä pidän tärkeänä nuorten aitoa kohtaamista ja tuntemista, ja sitä, että nuori voi kokea tulevaisuutensa hyväksytyksi omana itsenään. Nuoret antoivat leirillä tehdyn kyselyn yhteydessä palautetta siitä, että erityisen hyvältä oli tuntunut se, että leirillä oli aikuisia, jotka ymmärsivät nuorten ”heebujen” tekemisiä. Työntekijöiltä tämä edellyttää vahvaa kutsumusta ja toimintamuotojen tuntemista. (Kärkkäinen 2009, 10.)

9.4 Yhteenveto johtopäätöksistä

Nuorten vastauksista välittyy herkkyyttä, haavoittuvuus ja aikuisen tuen tarve. Maslowin (1943) mukaan turvallisuuden tunteen saavuttaminen on tärkeä porras myöhempien tarpeiden tyydyttämisen kannalta. Nuoren identiteetti on kehittymässä ja kehittyäkseen se tarvitsee tukea ja turvaa. Edellä mainitut asiat ovat samoja kuin mihin nuoret kertoivat tarvitsevänsä vanhempiaan ja muita aikuisia. Turvallisuuden tunteen puutteesta kertoo ehkä esimerkiksi nuorten huolet tulevaisuudesta, pelko epäonnistumisista ja huoli läheisten hyvinvoinnista.

Huolimatta siitä, että nuoret olivat huolestuneita sekä omasta että maailman tulevaisuudesta, heillä oli myös itselleen tärkeitä unelmia ja toiveita. Pidän hyvinvoinnin kannalta tärkeänä tulevaisuuteen kohdistuvaa uskoa ja toivoa. Mielestäni ne voivat olla arjen voimavara ja kantaa elämään väistämättä liittyvien vaikeuksien osuessa kohdalle. Lasten ja nuorten toimintaan voidaan vaikuttaa ohjaamalla, opettamalla ja olemalla esimerkkinä. Pakilan alueella kierrätyksestä, roskien lajittelusta ja ympäristökysymyksistä puhutaan paljon päiväkodeissa, kouluissa ja todennäköisesti myös kodeissa. Alueella on päiväkoteja ja kouluja jotka ovat saaneet luvan käyttää vihreää lippua. Ehkä tässä tapauksessa voidaan ajatella myös niin, että tieto lisää tuskaa – nuoret tietävät todellisuuden ja ovat siksi huolissaan tulevaisuudestaan.

Nuorten vastausten perusteella voidaan todeta, että nuorilla on hyvät suhteet vanhempiinsa. Nuorilla on tukenaan aikuisia ja sen lisäksi heillä on ystäviä koulussa ja vapaa-ajalla. Nuoret tuntuvat olevan tietoisia siitä, että he tarvitsevat avukseen muita ihmisiä. He haluavat myös itse auttaa muita, ja jotkut potevat huonoa omaatuntoa, jos ovat jättäneet auttamatta.

Nuorten vastuuttaminen ja tukeminen, voimaannuttaminen ei ole nuorisotyössä uusi termi (Leinonen 2009, 32–33). Tutkimusta tehdessäni mietin vastuun ottamista ja antamista nuorelle. Kysymys on varmasti siitä, mihin vastuu liittyy. Nuorten vastauksista syntyi mielikuva, että heillä on vastuuta vähän liikaakin. Ehkä he joutuvat vähän turhan varhaisessa vaiheessa tekemään pitkälle tulevaisuuteensa vaikuttavia päätöksiä.

Mietin sitä, mikä on sellaista vastuuta, jota nuoren pitäisikin itse kantaa, mikä sitä, mikä kuuluu aikuisen tai yhteiskunnan vastuulle, ja mikä sitä vastuuta, jonka ottamisessa nuori tarvitsee tukea. Ehkä tukeminen ja voimaannuttaminen ovat jääneet vähän vähemmälle huomiolle. Ja keitä ovat ne aikuiset, joiden tukea nuoret tarvitsevat, sillä tukea, kannustusta, opetusta nuoret tarvitsevat aikuisilta. Sinkkonen (2011, 52) on sitä mieltä, että nuoren paras tuki on ehkä vähän konservatiivinen aikuinen. Toisaalta nuorten kannalta merkittävää on varmasti vertaistuen antaminen ja saaminen. Ehkä työntekijöiden yksi tehtävä on-

kin tukea nuoria tukemaan toisiaan. Sitä varten Pakilassakin koulutetaan isosia ja apuohjaajia.

Sama ajatus toisin sanoen: ”Vapaa nuorisotyö on kasvatusta missä kasvatuksen objekti pyritään tekemään sen subjektiksi. Vapaalla nuorten omatoimisuuden pohjautuvalla kasvatuksella pyritään kehittämään itsenäisesti ajattelevia, yhteiskunnallisesti valveutuneita, omalla pohjallaan seisovia yksilöitä”. (Leinonen 2009, 33.) Myös tämä ajatus korostaa nuoren itsenäistä pärjäämistä. Ajatus on toki mielestäni hyvä, mutta onko vaakakuppi keikahtanut vähän turhan voimakkaasti sille puolelle, että nuoren itsenäisyys korostuu liikaa? Mikä olisi vastuun ja vapauden ja tuen ja huolen pidon välinen suhde?

Yhteiskunta tarjoaa foorumeita, joilla nuoren ääni tulee kuuluville. Kouluissakin nuorten ääni tulee kuuluville, mutta yksittäisen nuoren ääni paikallistasolla on aika hiljainen. Nuoren kanssa aidossa vuorovaikutuksessa oleminen on tärkeää, jotta häntä voidaan oikeasti kuulla. Nuorten antamien vastausten perusteella ei voida vetää suoraa johtopäätöstä esimerkiksi siitä, mihin ja miksi pakilalaiset nuoret tarvitsisivat nuorisodiakonia koululle tai nuorisotalolle, tai tarvitsisivatko he erityisnuorisotyöntekijän tukea.

Valinnanvapaus on lisääntynyt ja individualistisemmassa yhteiskunnassa ihmisten on entistä helpompi toteuttaa itseään (Hämäläinen 2011a). Tulevaisuus näyttää kuinka hyvin nuorten mahdollisuudet itsensä toteuttamiseen ovat onnistuneet. Miten nuoret voivat kahdenkymmenen vuoden päästä, kun he ovat työelämässä? Ovatko he saavuttaneet sen, mitä ovat toivoneet tai mistä ovat haaveilleet? Ovatko he selvinneet niistä paineista, mitä heillä on nyt ja millaisia paineita heillä on sitten. Heistä jotkut ovat kenties siinä vaiheessa päättämässä ja vaikuttamassa yhteiskunnan asioihin ja hyvinvointimittareihin.

Haluan kiinnittää erityistä huomiota kolmeen opinnäytetyön esiin nostamaan, mielestäni keskeiseen seikkaan. Ensiksi siihen, että alueella on suhteessa enemmän lastensuojelun asiakkaita kuin toimeentulotuen asiakkaita. Määrät ovat pieniä, mutta suhde on muualla Helsingissä päinvastainen. Toinen, mielestäni keskeinen huomio liittyy kysymykseen siitä, mitä nuoret kokevat olevan lii-

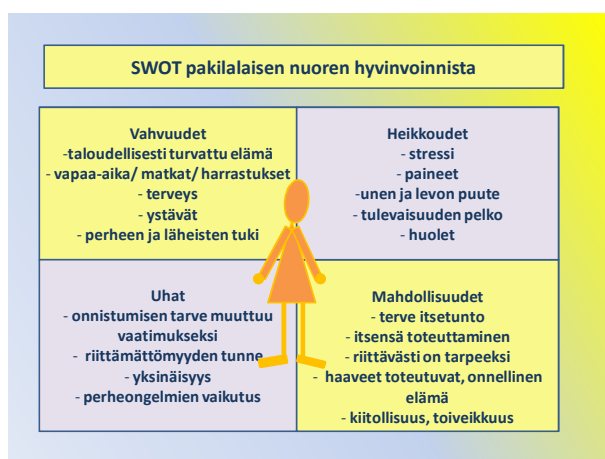
kaa ja toisaalta mitä asioita liian vähän elämässään. Nuoret vastasivat, että heillä on liikaa stressiä liian vähän aikaa vain olla ystäviensä kanssa.

Kolmanneksi huomioni kiinnittyi siihen, että nuorten ystävien määrää koskevis-
sa vastauksissa on ristiriita. Nuoret vastasivat lomakekyselyn yhteydessä, että
heillä on paljon ystäviä. Vain kaksi prosenttia kertoi, että heillä ei ole ystäviä.
Syventävien kyselyjen perusteella ilman todellisia ystäviä oli 16 %. THL:n teke-
mänkouluterveyskyselyn mukaan ilman ystäviä kertoo olevansa 10 % nuorista.

9.5 Pohdintoja ja ehdotuksia työntekijöille keskusteltaviksi

Pakilan seurakunnassa nuorisotyöstä vastaavat rippikoulu- ja nuorisopappi.
Heillä on apunaan nuorisotiimin kuuluvat apuohjaajat ja isokset, jotka ovat edel-
listen vuosien rippikoululaisia. Pakilassa ei ole nuoriso-ohjaajaa. Aika ajoin on
keskusteltu aiheesta pitäisikö henkilöstöön kuulua nuoriso-ohjaaja tai nuoriso-
diakoni. Ainakin nuorisotalon työntekijät toivovat entistä enemmän seurakunnan
työntekijän tukea esimerkiksi koululle. Opinnäytetyöni saattaa tuoda uusia, vah-
vistaa vanhoja näkökulmia asiaan tai nostaa esiin uusia kysymyksiä.

Alla oleva SWOT-kuvio osoittaa pakilalaisen nuoren hyvinvoinnin heikkouksia ja
vahvuuksia. Olen johtanut tekijät nuorten vastauksista. Kuviosta voi nähdä
myös niitä uhkia, jotka voivat heikentää hyvinvointia sekä niitä mahdollisuuksia
joita tukemalla voidaan ehkä vahvistaa nuorten hyvinvointia.

KUVIO 23. Pakilalaisen nuoren hyvinvointia heikentävät ja vahvistavat tekijät

Mielestäni seurakunnan työntekijöiden tulisi voida nähdä edellä olevat nuoren hyvinvointiin vaikuttavat tekijät. Mutta pelkkä näkeminen ei riitä, vaan tulisi myös toimia. Kirkon erityisnuorisotyöntekijöiden tulee olla kristilliseen kasvatukseen sitoutuneita, valmiita kulkemaan ja kohtaamaan nuoret siellä, missä he liikkuvat. Heidän tulee kyetä kestämaan nuorten epävarmuutta, muutosahdistusta ja heidän tulee pystyä reagoimaan nuoren tarpeisiin. (Sakasti.evl.fi.) Tämä Kirkon erityisnuorisotyön strategiasta poimittu lause edellyttää seurakunnilta nuorisodiakoniaan tai erityisnuorisotyöhön satsaamista. Käytännössä työntekijäresurssit Pakilassa eivät tällä hetkellä riitä etsivään nuorisotyöhön.

Kirkon erityisnuorisotyön strategiassa 2015 Läsnäolon nuorisotyö, erityisnuorisotyön toimintanäyn todetaan olevan sama kuin diakoniatyössä: tehtävä on etsiä niitä, joiden hätä on suurin ja auttaa niitä, joita ei muuten auteta. Tavoitteena on toimia ahdistuneiden, kärsivien ja varattomien perheiden rinnalla kulkijana ja arjessa. (Sakasti.evl.fi.) Mietin erityisesti niitä nuoria, jotka syystä tai toisesta ovat ahdistuneita.

Pidän tärkeänä sitä, että etsivää nuorisotyötä tekevät kaikki nuorten ja perheiden parissa työtä tekevät, niin seurakunnan kuin kunnankin puolella. Yhteistyö eri työntekijöiden kesken on mielestäni välttämätöntä työn kehittämisen kannalta. Tällöin voidaan resurssejakin kohdentaa ja jakaa entistä paremmin. Yhteistyön tekemisessä on muistettava molemminpuolinen kunnioitus.

Yhteistyön tekemistä voi vaikeuttaa tai hidastaa työntekijää sitova vaitiolovelvollisuus. Nuorten luottamuksen säilyttäminen on mielestäni ensisijaisen tärkeää. Nuorilla itsellään voi olla liiankin korkea kynnyks hakea ulkopuolista apua asuinalueella, joka on kylämäinen. Nurkkakuntaisuus voi aiheuttaa leimautumisen pelkoa. Ihmisillä ei yleensä tunnu olevan halukkuutta erottua joukosta ongelmien takia. Nuorilla samankaltaisuuden tarve on suuri ja erottautuminen voi tuntua todella häpeälliseltä tai ainakin nololta. Jos nuori menettää luottamuksensa työntekijään, avun hakeminen voi muodostua ylitsepääsemättömän vaikeaksi.

Diakonin työ on lähimmäisen rakkauden pohjalta nousevaa palvelutyötä, mutta sillä on myös kasvatuksellinen tehtävä. Helsingin seurakuntayhtymän Snellussa

työskentelevän vastaavan erityisnuorisotyöntekijän mukaan kaikilla kouluilla olisi hyvä olla nuorisodiakoni. Hänen mielestään seurakunnissa ei ole riittävästi ymmärretty tätä tarvetta.

Seurakunnan nuorisotyöntekijän läsnäolosta koululla hyötyivät opettajat, vanhemmat ja erityisesti nuoret.. Tämän kaltaisen seurakunnan ja kunnan työntekijöiden välisen yhteistyön kehittäminen olisi tärkeää. Sillä voisi vaikuttaa siihen, että mahdollisiin ongelmiin olisi helpompi puuttua jo varhaisessa vaiheessa. Toisaalta nuoret voisivat saada tukea jo ennen kuin mitään ongelmaa on olemassa. Hänellä on omaa kokemusta koululla toimimisesta. Hän järjesti kursseja, nuorilla oli mahdollisuus mennä hänen juttusilleen, ja joskus opettajat saattoivat kesken tunnin lähettää jonkun oppilaan hänen luokseen (Kinanen 2009.)

Riippumatta siitä, mikä nuorisotyön ammattinimike työntekijällä on, hänen tehtävänsä kuuluu nuoren äänen kuuleminen, nuoren rinnalla kulkeminen ja nuoren tarpeisiin reagoiminen. Kuulemisen edellytyksenä on luottamuksellinen suhde, aitous, välittäminen ja läsnäolo. Kaiken edellytyksenä on aika. Itse asiassa ei ehkä ole niin tärkeää onko työntekijän nimike nuoriso-ohjaaja, nuorisodiakoni vai erityisnuorisotyöntekijä. Mielestäni Pakilassakin olisi hyvä miettiä, miten olisi mahdollista järjestää, ei kouludiakonin tai nuorisotyöntekijän, vastaanottoa, vaan luontevia vuorovaikutustilanteita. Nykyisin varhaisnuorisotyöntekijät tekevät paljon, mutta aikaa yksilötason kohtaamisille kouluilla ei juuri ole.

Olisiko sillä merkitystä, että alueellista nuorisotyötä tekevien tiimissä olisi myös nuorisodiakoni? Lisäisikö diakonin osaaminen nuorisotiimin osaamista? Synnyttääkö nimike diakoni mielikuvia, jotka voisivat olla positiivisia? Tarjoutuisiko nuorelle luonteva mahdollisuus esittää myös hengellisiä kysymyksiä, ilman että tarvitsee pelätä tulevansa leimatuksi hihhuliksi? Ehkä nuorelle voisi muistua mielikuva pyhäkouluopettajasta tai lastenohjaajasta, joka on hyväksynyt toisen sellaisena kuin on ja kertonut siitä, että jokainen on itsessään arvokas. Mielestäni sillä voi olla merkittävä positiivinen vaikutus aikuisuudessakin.

Onneksi pakilalaiset nuoret suhtautuvat uhkatekijöistä huolimatta toiveikkaasti tulevaisuuteen, lisäksi monilla on paljon tukea ympärillään. Tunnetta elämän

merkityksellisyydestä on vähentänyt se, että arvot ovat muuttuneet itsekkäämpään suuntaan, yhteisöllisten arvojen merkitys on vähentynyt ja hyvinvoinnin yhteys materiaan on kasvanut. Jos sosiaaliset suhteet heikentyvät ja jos ihmisen tunne elämän ymmärrettävyydestä, hallittavuudesta ja merkityksellisyydestä heikkenee, myös hänen elämänlaatunsa heikkenee. (Hämäläinen 2009)

Olisiko mahdollista pohtia mahdollisia muutoksia seurakuntien työntekijöiden tehtäväkuvissa? Lapsityö ja varhaisnuorisotyö tekevät jo nyt yhteistyötä keskenään. Varhaisnuorisotyöntekijä, joka on nuoriso-ohjaaja, on mukana rippikoulutyössä. Voisiko hänen tehtäviään painottaa kouluilla tehtävään nuorisotyöhön ja yhteistyön kehittämiseen muiden tahojen kanssa? Vastaavasti voisi pohtia mahdollisuuksia jonkun lapsityöntekijän työn siirtämistä entistä enemmän varhaisnuorisotyön suuntaan.

Pakilassa on kaksi virassa olevaa diakonia. Mitä, jos toisen diakonin työtä painotettaisiin kasvatuksen diakonin suuntaan? Vai olisiko järkevää miettiä muissa tehtävissä olevien sosionomi-diakonien tehtävän kuvia uudelleen? Opinnäytetyö nostaa mielestäni esiin kysymyksiä, joiden pohtiminen työyhteisössä voi herättää uusia kysymyksiä, vastaväitteitä ja ehkä loppujen lopuksi ratkaisun, jolla pakilalaisten nuorten hyvinvointia voidaan jatkossa tukea entistä enemmän.

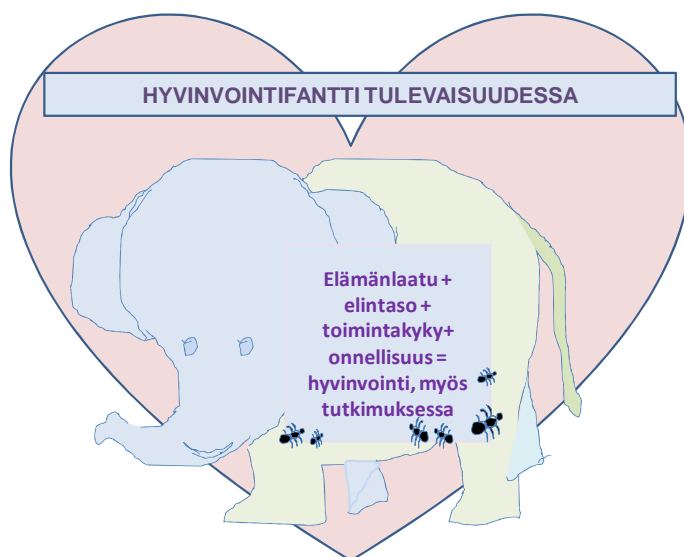
9.6 Hyvinvointitutkimus tulevaisuudessa

Hyvinvointitutkimuksen mittarit painottuvat rahamääräisesti mitattaviin tekijöihin, samalla ohitetaan subjektiivisen hyvinvoinnin kannalta tärkeät tekijät. Tehtyjen survey-kyselyjen merkitys on vähäinen. Vasta sitten, kun objektiivisen ja subjektiivisen hyvinvoinnin mittarit yhdistetään, saadaan todellista tietoa elämänlaadusta. (Hämäläinen 2009.)

Tutkijat ja tutkimukset puhuvat sen puolesta, että ihminen pitäisi ottaa kokonaisuutena huomioon. Tämä tarkoittaa sitä, että subjektiivinen ja objektiivinen tutkimus pitää ottaa huomioon, mittarit ja tulosten tarkastelu pitäisi saada luotettavaksi. Miten voidaan subjektiivisia tuntemuksia mitata, jollakin on seitsemän

ystävää, mutta tuntee silti olevansa yksinäinen, ja jollain on yksi ystävä tai ei ehkä ketään, ja hän on silti tyytyväinen.

Onko kaikkien yksilöiden hyvinvointi yhtä arvokasta vai ajetaanko joidenkin ryhmien etua enemmän kuin muiden? Mihin pisteeseen asti se on oikein? Jos tutkimukset keskittyvät näkyvien ongelmien tutkimiseen ja räikeimpien epäkohtien poistamiseen, käykö niin, että piilossa olevat ongelmat leviävät yllättäen ja hallitsemattomasti käsille? Kysytäänkö riittävän usein miten ”hyvinvoivat” voivat? Aiemmin tavoitteena oli tuottaa kaikille sama perusturvallinen hyvinvointi, nykyisin odotukset kohdistuvat henkilökohtaisen hyvinvoinnin tutkimiseen.

KUVIO 24. Piirros tulevaisuuden hyvinvointitutkimuksesta

Vaurastuneen väestön hyvinvoinnin perusta on siirtynyt resursseista subjektiiviseen hyvinvointiin, jonka tavanomaisin mittari on onnellisuus (Hiilamo & Saari 2010, 77). Subjektiivista hyvinvointia tutkivien kysymysten merkitystä on korostettu, mutta niitä ei juuri ole analysoitu. Tämä saattaa johtua siitä, että ulkoiset tapahtumat muuttuvat subjektiivisiksi kokemuksi, joiden sisällölle jokainen voi antaa henkilökohtaisen merkityksen. Elämäntapa on ulkoisten tekijöiden ja ”oman valinnan” muodostama kokonaisuus. (Kainulainen 2011, 159–160.) Uudet tutkimukset pyrkivät ottamaan subjektiivisen näkökulman huomioon, mutta miten mitata objektiivisesti subjektiivista, ja miten yhdistää ne toisiinsa kun hyvin-

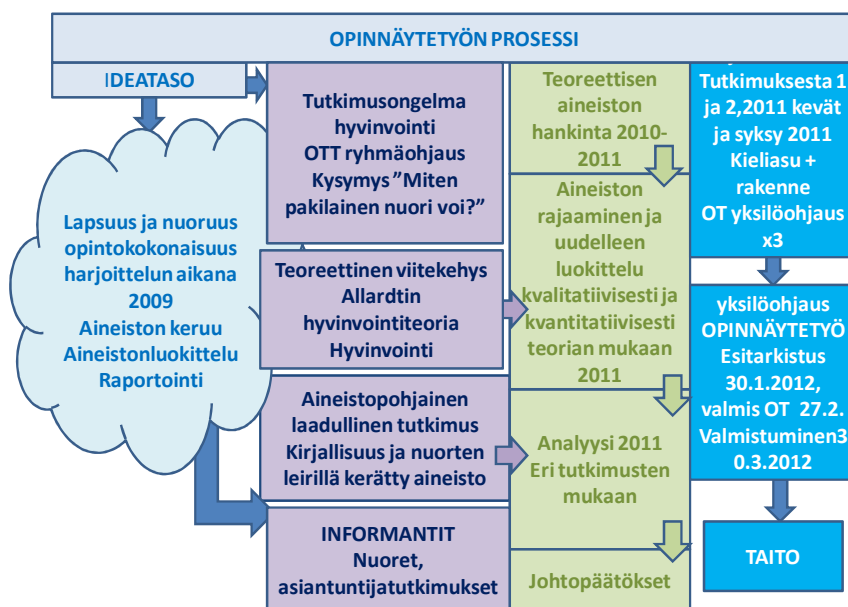
voinnin eri ulottuvuuksien mittaamiseksi ja suhteellisen merkityksen painottamiseksi ei ole vakiintuneita menetelmiä. (Saari 2011, 350.)

Stiglizin komitean raportissa esitetään suosituksia elämänlaadun mittaamiseksi ja tilastolaitosten tulisi tehdä tutkimuksia, joissa on mukana henkilön omia arvioita elämästä, mielihyvästä sekä itselle tärkeistä asioista. Eurooppalainen ja kansainvälinen pyrkimys on ottaa subjektiiviset hyvinvointitekijät mukaan mittaamaan yhteiskunnan hyvinvointia ja sen kehittymistä. Teoreettisten suuntaviivojen lisäksi tulisi kehittää tiedonkeruuta ja tilastointia. Pyrkimyksenä on kehittää nyky-yhteiskuntaa paremmin kuvaavaa hyvinvointimittaria. (Hoffren, Lemmetyinen & Pitkä 2010.)

Siinä vaiheessa, kun uudet hyvinvointi-indikaattorit on määritelty ja elintason ja elämänlaadun mittarit yhdistetty sekä niiden suhteellisesta painotuksesta on tehty jonkinlainen asteikko, voidaan ihmisten hyvinvointia tutkia kokonaisvaltaisemmin. Voin vain kuvitella, miten mittavista tutkimuksista on kysymys. Tämä tutkimus on suppea ja pintapuolinen katsaus pakilalaisten nuorten hyvinvointiin. Ehkä kuitenkin jossain vaiheessa pakilalaisten nuorten hyvinvoinnista on mahdollista tehdä syventävää ja vertailukelpoisempaa tutkimusta.

10 OPINNÄYTETYÖN PROSESSI JA AMMATILLINEN KEHITTYMINEN

Aineiston kerääminen ja opinnäytetyön aiheeseen orientoituminen alkoi jo loka-kuussa 2009 Diakonia-ammattikorkeakoulun Helsingin yksikön Lapsuus ja nuoruus -opintokokonaisuuden aikana Pakilan seurakunnassa. Tutkimuskysymys ”Miten pakilalainen nuori voi?”, nousi Pakilan alueella nuorten parissa toimivien kirkon ja kunnan työntekijöiden keskuudesta. Kysymykseen liittyi samalla omaan ammatilliseen kehittymiseen liittyvä kysymys. Olin pohtinut sitä, miten voisin tulevaisuudessa toimia diakonina. Erityisesti minua kiinnosti nuorisodiakonia. Toisaalta ajattelin, että nuorten entistä parempi tunteminen lisäisi ammattitaitoani ja auttaisi minua nykyisessä tehtävässäni lapsi- ja perhetyössä.

KUVIO 25. Opinnäytetyön prosessi

Pidin tärkeänä nuorten äänen kuulemista. Hyvinvointi on kokonaisuus, siksi halusin kuulla nuorten ajatuksia myös tulevaisuudesta, unelmista ja peloista sekä niistä asioista, joista he kokivat iloa ja kiitollisuutta. Ryhdyin kehittämään nuorten leiriä varten toiminnallista menetelmää, jota olisi mahdollista käyttää myöhemmin ja muuallakin. Olisin voinut tehdä opinnäytetyöni menetelmästä, produktin. Se ei kuitenkaan olisi vastannut opinnäytetyöni työelämästä nousevaan

kysymykseen. Menetelmä oli aineiston keräämisen väline. Opinnäytetyö voi olla tutkimus- tai kehittämispainotteinen. Ne eivät kuitenkaan sulje pois toisiaan, vaan ne voivat olla myös limittäisiä. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010, 33.)

Valitsin Allardtin teorian tutkimuksen pääteoriaksi, koska se on yhdistelmäteoria, jossa yhdistyy hyvinvoinnin ulottuvuudet elämänlaatu ja elintaso, objektiivinen ja subjektiivinen. Hyvinvointia ei yksiselitteisenä käsitteenä ole, joten perehdyin hyvinvoinnin eri ulottuvuuksiin ja käsitteisiin, pääasiassa kevään 2011 aikana. Jos olisin valinnut jonkun muun teorian, olisin joutunut keskittymään hyvinvoinnin tarkasteluun suppeammasta näkökulmasta. Ehkä se olisi työn selkeyden kannalta ollut parempi ratkaisu. Tosin siinä tapauksessa olisin itse oppinut vähemmän ja työntekijöiden tueksi tarkoitettu aineisto olisi vähemmän informatiivinen.

Nuorille tehdystä kyselystä nousi paljon materiaalia laadullisen tutkimuksen aineistoksi, mutta en voinut analysoida aineistoa sellaisenaan, vaan jouduin perehtymään aiempiin tutkimustuloksiin. Koko prosessin ajan tutkimus on rakentunut nuorilta kerätyn aineiston päälle siten, että empiirisyys on käynyt vuoropuhelua teorian ja tutkimusten kanssa. Tämä näkyy myös siinä, että johtopäätösten yhteydessä viitataan tuloksiin ja tutkimuksiin.

Aineiston rajaaminen oli vaikeaa ensiksi siksi, että hyvinvointi on käsitteenä, teoriassa ja tutkimuksessa laaja. Nuorten hyvinvointia jostakin tietystä näkökulmasta tarkastelevaa tutkimusaineistoa on paljon. Siitä kertoo Janne Poikolaisen nuorisotutkimukselle tekemä tutkimus opinnäytetöiden aiheista. Olen joutunut jättämään paljon olemassa olevaa tutkimusaineistoa työn ulkopuolelle. Muun muassa monet THL:n tekemät tutkimukset ja materiaali olisivat varmasti olleet hyödyllisiä, jos olisin painottanut tutkimuksessa terveyteen, päihteiden käyttöön tai seksuaalisuuteen liittyviä asioita. Kyselyssä ei tullut esiin edellä mainittuja teemoja, joten en syventynyt niihin, vaikka ne nuoren hyvinvoinnin kannalta ovatkin tärkeitä. Olen hyödyntänyt THL:n nuorille tekemistä tutkimuksista koulu-terveyskyselyssä esitettyä kysymystä ystävien määrästä.

Toiseksi oli vaikea jättää nuorille tehdyssä kyselyssä noussutta tärkeältä tuntuva aineistoa tutkimuksen ulkopuolelle. Laajan aineiston perusteella olisi ollut mahdollista tehdä nuorten eettistä ajattelua koskeva opinnäytetyö, mutta rajasin oman materiaalini opinnäytetyöni aiheen vuoksi. Syksyllä 2011 luokittelin, tiivistin ja rajasin aineiston uudelleen ja analysoin siitä saatuja tietoja vertailemalla niitä muihin tutkimuksiin ja niistä esiin nousseisiin teemoihin, sekä lopuksi tein johtopäätöksiä.

Opinnäytetyöni on opinnäytetyöksi laaja ja pitkä. Mielestäni se on kuitenkin perusteltua tutkimuskysymykseen vastaamisen kannalta. Olen pyrkinyt etsimään nuorille tehdyn kyselyn esiin nostamien asioiden rinnalle tietoa, josta saattaa olla hyötyä, kun työntekijät esittävät aiheesta lisäkysymyksiä tai, kun he pohtivat vastausta kysymykseen nuorten hyvinvoinnista. Tämän tutkimuksen pohjalta ei voida vetää varmoja johtopäätöksiä nuorten hyvinvoinnista, mutta jatkokysymyksiä voidaan mielestäni perustellusti esittää saatujen tietojen pohjalta.

Olen tehnyt opinnäytetyöni yksin. Se on toisaalta helpottanut aikatauluissa, kun ei ole täytynyt sopia yhteisiä aikoja, mutta toisaalta en ole voinut reflektoida asioita jatkuvasti toisen kanssa. Opinnäytetyössä käytetyistä kuvioista olen saanut sekä positiivista että negatiivista palautetta. Joitakin kuviot auttavat hahmottamaan nopeasti yhdellä silmäyksellä mistä on kysymys. Toiset kokevat kuviot häiritseviksi. Olen kuitenkin halunnut jättää ne paikoilleen, vaikka ne myös pidentävät työtäni.

E erityisen haastavana olen kokenut opinnäytetyöni alussa olevien teoriaa ja käsitteitä koskevien lukujen kirjoittamisen. Koin olevani suuren tehtävän edessä pyrkiessäni selvittämään mistä hyvinvoinnissa on kysymys. Olen halunnut nostaa esiin eri teorioita, jotta saisin osoitettua mitä kaikkea Allardtin teoria pitää sisällään. Vaikka Allardtin teoria on vanha, se muodostaa pohjaa uudemmille tutkimuksille. Uudet tutkimukset ovat tuoneet lisää käsitteitä. En vielä tässä vaiheessa osaa esittää asioita selkeämmin. Opinnäytetyöprosessin aikana tunnen kutistuneeni pienistä pienimmäksi tutkijamuurahaiseksi. Onnistumisen iloa koen siitä, että nuorten vastaukset ovat olleet monipuolisia ja tietoa lisääviä.

Opinnäytetyönohjaajieni Marjaana Marttilan ja Eija Kattaisen ansiosta olen opinut tutkimuksen tekemiseen liittyvää kurinalaisuutta ja rajaamisen merkityksestä. Olen pyrkinyt noudattamaan ohjaajien eri vaiheissa antamia ohjeita. He ovat esittäneet kriittisiä kysymyksiä joihin olen myös pyrkinyt vastaamaan, tämä näkyy varmasti myös opinnäytetyössäni. Ilman äidinkielen lehtori Leena Sundqvistin ohjausta olisin ollut vaikeuksissa viitteiden ja lähteiden oikein laittamisessa. Konkreettista apua ja tukea olen saanut myös kirjaston henkilökunnalta ja englannin kielen lehtori Lea Leinolta

Olen saanut paljon tukea työelämän yhteistyökumppaneilta – erityisesti ohjaajaltani, työtovereilta, opiskelukavereilta, ystäviltä ja perheeltä. Olen heille erittäin kiitollinen. Kyselyyn osallistuneita nuoria kiitän erityisen lämpimästi. Heidän ansiostaan pystyin tekemään opinnäytetyöni. . Yksin tekeminen on siis kuitenkin ollut yhdessä tekemistä. Halu oppia on kasvanut entisestään. Se tarkoittaa varmasti opiskelua myös tulevaisuudessa.

10.1 Eettisyys

Tietoa opinnäytetyötäni varten olen kerännyt nuorille tehtyjen kyselyjen avulla. Vanhemmilta ei ole haettu erikseen kirjallista suostumusta kyselyn tekemiseen. Nuorisotalolla työntekijät tiedottivat vanhemmille, ja tekivät lupakyselyn siksi, että kyselyyn osallistui myös 10–14-vuotiaita, samalla he ilmoittivat vanhemmille, että kyselyn taustayhteisönä oli seurakunta. Tässä opinnäytetyössä heidän vastauksensa on jätetty tarkastelun ulkopuolelle, koska tarkoitus oli saada tietoa 15–16-vuotiaiden nuorten hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä. 15–16-vuotiaat kuuluvat ikäryhmään, jotka eivät ole tutkimusmielessä lapsia eivätkä aikuisia. Jenni Nurmenniemi on tehnyt nuorisotutkimusseuralle raportin Lasten ja nuorten etiikka -verkkokyselystä. Kyselystä käy ilmi, että osa tutkijoista pitää 15–16-vuotiaiden antamaa suostumusta riittävänä tutkimuksen tekemiselle. (Nuorisotutkimusseura 2010.)

Yhteistyökumppaneina tutkimuksen tekemisessä ovat Pakilan seurakunta ja Pakilan nuorisotalo. Kyselyä tehdessäni minulla oli voimassaoleva harjoittelu-

sopimus Pakilan seurakunnan kanssa. Seurakunnan leirillä tehtävälle kyselylle sain luvan kirkkoherralta sekä nuorten leiristä vastanneilta työntekijöiltä, jotka leirikirjeessä ilmoittivat nuorille kyselystä, jonka tavoitteena oli selvittää Pakilaisten nuorten hyvinvointia. Samalla nuorille ilmoitettiin, että tulen käyttämään saamaani aineistoa opinnäytetyössäni, jonka teen Pakilan seurakuntaan. Opinnäytetyösopimuksen olen tehnyt Pakilan seurakunnan kanssa. Tätä tutkimusta varten ei ole haettu uutta tutkimuslupaa.

Nuorilla oli mahdollisuus olla kokonaan osallistumatta kyselyyn, tai he olisivat voineet valita itse ne kysymykset joihin olisivat halunneet vastata. Haastattelussa en esittänyt senkaltaisia perheen tilannetta koskevia henkilökohtaisia kysymyksiä, joihin olisi ollut hyvä saada vanhempien lupa. Vastaukset annettiin anonymisti. Nuorten antamissa vastauksissa, samoin kuin työntekijöiden kanssa käymissäni keskusteluissa nousi esiin joitakin yksittäisiä hyvin henkilökohtaisia asioita, joita en kuvaile raportissani, koska tällöin vastaajat olisivat tunnistettavissa. Pohdintaosuudessa otan aiheet yleisellä tasolla esiin.

Tutkimustyö ei saa olla ristiriidassa tutkimusympäristön eettisten normien kanssa (Hannikainen 1992, 119). Tämän tutkimuksen tekemisessä otin huomioon ympäristöt, joissa tutkimus tehtiin siten, että nuorisotalolla tehtävästä toiminnallisesta tutkimuksesta jätin nuorisotalon työntekijöiden toivomuksesta uskonnollisen osuuden pois, koska nuorisotalon toiminta on uskonnollisesti vakaumukse-
tonta.

Tutkimuksesta hyötyvät työntekijät, jotka ovat kiinnostuneita nuorten hyvinvoinnista, ja jotka pohtivat sitä, miten voisivat kehittää työtään vastaamaan entistä paremmin nuorten tarpeita. Tästä seuraa se, että tutkimuksesta hyötyvät välillisesti nuoret itse ja myös heidän perheensä. Yhteistyötahojen kanssa sovin jo ennen kyselyn tekemistä, siitä, että he tulevat saamaan opinnäytetyön käyttöönsä sen valmistuttua.

Käsittelin nuorilta saamaani aineistoa kunnioittavasti. Olen säilyttänyt tiedot opinnäytetyöprosessin ajan itselläni. Opinnäytetyöseminaarin jälkeen olen hävittänyt nuorten kirjoittamat paperit. Vastaukset kysymyksiin oikeasta ja väärästä

olen rajannut pois tästä opinnäytetyöstä, koska ne eivät suoraan liity Allardtin hyvinvointiotsikoiden alle. Tekstissä olen viitannut lähteisiin silloin, kun olen esittänyt jonkun muun tietoa työni tai ajatteluni tueksi. Hyvinvointia on tutkittu paljon, joten varmasti on olemassa myös muita lähteitä joihin olisin voinut viitata.

Lähteiden luotettavuuden olen tarkistanut diakonia-ammattikorkeakoulun kirjaston henkilökunnan kanssa. Olen myös etsinyt alkuperäisiä lähteitä luettavakseni, kun jossain teoksessa on viitattu toiseen tekijään. Esimerkiksi käsitteen toimintakyky yhteydessä olen tarkistanut asiaan alkuperäisestä lähteestä.

10.2 Ammatillinen kehittyminen

Aloitin sosionomiopinnot Helsingin Diakonia-ammattikorkeakoulussa syksyllä 2008. Melko pian aloittamisen jälkeen sain mahdollisuuden suorittaa kaksoistutkinnon, eli olen valmistumassa sosionomi-diakoniksi. Tavoitteena oli kehittää ammattitaitoani vastaamaan entistä paremmin lasten ja perheiden parissa tehtävässä työssäni nouseviin haasteisiin, ja samalla valmistautua mahdolliseen työnkuvassa tapahtuvaan muutokseen. Tämän opinnäytetyön tekeminen on kehittänyt ja kypsyttänyt minua näkemään asioita laajemmassa perspektiivissä.

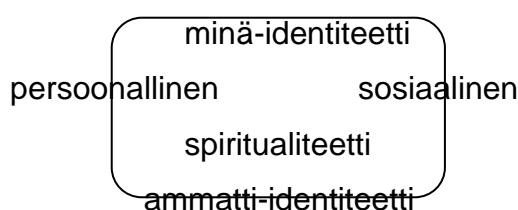
Kirkon työntekijöiltä edellytetään laaja-alaista osaamista ja valmiutta reagoida yhteiskunnassa tapahtuviin muutoksiin. Tästä syystä kirkko osallistuu ja tekee itsekin ihmisten hyvinvointia kartoittavaa tutkimusta. Mielestäni kirkon työntekijöiden tulee osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun erityisesti omista lähtökohdistaan eli lähimmäisen rakkauden näkökulmasta. Se on ammattieettisen toiminnan perusta. Huomaan, että opinnäytetyönprosessin aikana olen ryhtynyt seuraamaan entistä tarkemmin nuorista ja heidän hyvinvoinnistaan käytävää keskustelua. Samalla osallistun keskusteluun hiljaa mielessäni.

Rinnakkain ovat sekä sosionomin että diakonin ammattitaitovaatimukset. Pohdin ammattitaitoon liittyviä termejä kompetenssi, asiantuntijuus ja hiljainen ammattitaito. Pohdin sitä, miten ne ovat minussa nyt, mitä vahvuuksia ja heikkouksia opinnäytetyön tekeminen on nostanut esiin. Huomasin, että olen vahvasti

identifioitunut seurakunnan työntekijäksi. Hengellisyys ja usko ovat minulle keskeisiä asioita.

Kuten moneen kertaan olen todennut, hyvinvointi on kokonaisvaltaista. Pidän Pelastusarmeijan motosta Soppaa, saippuaa ja sielunhoitoa. Ajatus liittyy sosionomi-diakonin työhön vahvasti. Myös nuorten vastaukset osoittavat sen. En varmasti voisi ymmärtää kenenkään avuntarvetta, jollen voisi nähdä ihmistä asian takana. Pelkkä hengellinen suhtautuminen ei riitä, ei myöskään pelkkä aineellisen tuen antaminen.

Pohdin myös sitä, miltä tuntuisi tehdä työtä nuorisodiakonina. Periaatteessa ero sosionomin ja diakonin välillä ei ole suuri, molemmat pyrkivät ehkäisemään huono-osaisuutta ja edistämään hyvinvointia. Seurakunnan työntekijän peruskäytännöllinen näkemys on kristillinen ja kohtaamisissa voi olla läsnä hengellinen ja sielunhoito ulottuvuus. Toisaalta se voi olla myös läsnä sosionomin tai nuorisohjaajan kanssa vaikkapa nuorisotalolla. Havaitsin opinnäytetyötä tehdessäni, että ammatti-identiteettini muodostuu alla olevan kuvion mukaisesti. Kun kohtaan pakilalaisen tai nuoren mistä tahansa, tai minkä ikäisen henkilön tahansa, nämä kaikki puolet on läsnä minussa.

KUVIO 26. Kuviohahmotelma omasta identiteetistäni Valtosen kuvioiden pohjalta (Valtonen 2009, 37, 165.)

Nuorten elämässä on kiirettä ja stressiä ja yhteisen ajan puute perheissä voi olla todellisuutta. Ammatillisessa mielessä kiinnitin huomiota siihen, että tilanne voi olla todellisuutta myös omassa elämässä. Miten voin uskottavasti tukea toisia kiireettömyyteen, jos en itsekään siihen kykene edes sen vertaa, että tiedostaisin tilanteen ja kiireen mahdolliset seuraukset?

Ammatti-identiteetissäni korostuu kasvattajan rooli. Kasvattajan rooliin liittyy myös auttajan rooli ja tämän hetkiseen työhöni liittyen jossain määrin myös julistajan rooli. Välillä tarkastelen työtäni ja elämää ajoittain etsijän roolissa. (Valtonen 2009, 5.) Kyselyyn vastanneet nuoret näyttävät monilta osin voivan hyvin, mutta heillä on asioita, jotka he kokevat surullisina, pelottavina tai ahdistavina. Ajattelen, että tulisin todennäköisesti toimimaan kaikissa edellä mainituissa rooleissa, jos tekisin työtä nuorten parissa.

Teen työtä seurakunnan varhaiskasvatuksessa. Se on lasten ja vanhempien parissa tehtävää työtä. Vaikka opinnäytetyössäni olenkin keskittynyt nuorten hyvinvoinnin tutkimiseen, niin tieto on sovellettavissa kaiken ikäisten hyvinvointiin. Uskon, että opinnäytetyön tekeminen on vahvistanut kykyäni tehdä lapsi- ja perhetyötä. Olen iloinen, että nuoret tekivät mahdolliseksi aineiston keräämisen.

Kyselyä tehdessäni, nuorten vastauksia lukiessani ja analysoidessani pääsin sukeltamaan nuorten maailmaan. Tavallaan kävin myös omassa nuoruudessaani, samantapaiset kysymykset askarruttivat mieltä silloinkin. Nyt pitäisi osata yhdistää omat kokemukset ja tiedot tähän päivään ja ammatillisuuteen, ehkä myös pakilalaisten nuorten hyvinvointia selvittävään syventävään tutkimukseen. Toivon heille ja heidän perheilleen kaikkea hyvää. Siunausta!

LÄHTEET

- Allardt, Erik 1976. Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Helsinki: WSOY
- Bardy, Marjatta 2007. Taiteen paluu arkeen. Teoksessa Marjatta Bardy, Riikka Haapalainen, Merja Isotalo, & Pekka Korhonen (toim.). Taide keskellä elämää. Helsinki: Kiasma, 21–33.
- Baric, Maija 2001. Lumous, oivallus ja hiljainen haltioituminen nukketeatterissa. Teoksessa Seija Karppinen, Arja Puurula & Inkeri Ruokonen (toim.). Taiteen ja leikin lumous. Helsinki: Finn Lectura, 157–169
- Bettelheim, Bruno 1975. Satujen lumous. Helsinki: WSOY
- Bruntland, Go Harlem 1987. Raportti. Viitattu 16.10.2011
<http://www.worldinbalance.net/agreements/1987-bruntland.php>
- Csikszentmihalyi, Mihaly & Hunter, Jeremy 2003. Happiness in everyday life: The Uses of Experience sampling. Journal of Happiness studies 4. Kluwer academic publishers. Netherlands, 185–199.
- Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu
- Ervasti, Heikki & Saari, Juho 2011. Onnellisuus hyvinvointivaltiossa. Teoksessa Juho Saari (toim.) Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Helsinki : Gaudeamus, 191–218.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino
- Evl. i.a. Suomen evankelisluterilainen kirkko. Aamenesta öylättiin. Viitattu 28.1.2012. [www.http://evl2.fi/sanasto](http://evl2.fi/sanasto).
- Hagfors, Robert & Kajanoja, Jouko 2010. Hyvän kehän teoria ja mahdollisuudet. Teoksessa Heikki Hiilamo & Juho Saari (toim.). Hyvinvoinnin politiikka – johdatus sosiaaliin mahdollisuuksiin. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja A Tutkimuksia 27 2010. Viitattu 17.12.2011. <http://granum.uta.fi>, 108–135.
- Hallam, William; Olsson, Graig; Bowes, Glenn & Toumbourou, John 2006. Being true to oneself. The Role of authenticity in promoting youth mental health. Youth studies Australia Volume 25 number 1.

- Hannikainen, Lauri 1992. Eettiset säännöt. Turku: Åbo Akademin ihmisoikeus-instituutti
- Helsingin seurakuntayhtymä 2011. Helsingin seurakunnat. Pakilan seurakunta. Viitattu 20.12.2011
<http://uusi.helsinginseurakunnat.fi/seurakunnat.html>.
- Hirvonen, Heidi 2009. Nuoriso-ohjaaja Heidi Hirvosen haastattelu Pakilan nuorisotalolla 18.11.2009. Helsinki
- Hoffren, Jukka; Lemmetyinen, Inka & Pitkä, Leeni 2010. Esiselvitys hyvinvointi-indikaattoreista. Mittareiden vertailu ja kehittämiskohteet. Sitran selvityksiä 32. Viitattu 15.10.2011
<http://www.sitra.fi/julkaisut/Selvityksiä-sarja/Selvityksiä%2032.pdf>
- Honkanen, Anna-Kaisa 2010. Diakoni Anna-Kaisa Honkasen haastattelu 15.11.2009. Helsinki.
- HS 2011. Peppiina Ahokas. Alueelliset erot näkyvät lastensuojelussa ja koulun penkeillä. HS 21.9.2011, A12.
- Hämäläinen, Timo 2009. Yhteiskunnallinen murros ja henkinen hyvinvointi. Viitattu 31.10.2011. <http://www.sitra.fi/julkaisut/Selvityksiä-sarja/Selvityksiä8>
- Hämäläinen, Timo 2011. Hyvinvointitutkimuksen uudet haasteet. Pieksämäki https://www.uef.fi/c/document_library
- Juuti, Pauli 1989. Organisaatiokäyttäytyminen. Johtamisen ja organisaation toiminnan perusteet. Helsinki: Otava
- Kainulainen, Sakari 2011. Hyvinvointitutkimuksen kehityslinjat Suomessa. Teoksessa Juho Saari (toim.) Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Helsinki : Gaudeamus,140–165.
- Karlsson, Liisa 2003. Sadutus. Avain osallistavaan toimintakulttuuriin. Jyväskylä: PS-Kustannus
- Kinanen, Mare 2009. Erityisnuorisotyöntekijä Mare Kinasen haastattelu Snelussa. Helsinki
- Kylliäinen, Antti 2010. Nuorisopastori Antti Kylliäisen haastattelu Siikaniemen leirikeskuksessa 20.11.2009
- Kärkkäinen, Taisto 2009. Leipäpappi vai työlleen palava ammattilainen? Teoksessa Minna Heikkinen (toim.) Nuorisotyön mieli ja merkitys. Turku: Turun yliopisto

- Lagerspetz, Eerik 2011. Hyvinvoinnin filosofia. Teoksessa Juho Saari (toim.) Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Helsinki: Gaudeamus, 79–105.
- Leinonen, Niina 2009. Kutsumuksenani kolmen v:n teoria. Teoksessa Minna Heikkinen (toim.) Nuoriso-työn mieli ja merkitys. Turku: Turun yliopisto
- Levomäki, Irma 1998. Arvojen moninaisuus tietoyhteiskunnassa. Sitran selvityksiä 178. Viitattu 1.11.2011.<http://www.sitra.fi/julkaisut/Selvityksiä-sarja>
- Luumi, Pertti 2000. Hyvän elämän tarinoita. Helsinki : Lasten Keskus
- Maslow, A.H. 1943. York University 2000. A Theory of Human Motivation. A.H.Maslow (1943). Classics in the... An internet resource. Viitattu 6.8.2010.psychclassics.ca/Maslow/motivation.htm.
- Mattila, Antti S. & Aarninsalo, Pekka 2010. Onnentaidot. Helsinki: Duodecim
- Melman, Shari; Little, Steven G. & Akin-Little, K. Angeleque 2007. Adolescent overscheduling: The relationship Between Levels of Participation in Scheduled Activities and Self-Reported Clinical Syptomology. The University of North Carolina Press.
- Metsämuuronen, Jari 2003. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. Helsinki : International Methelp
- Myrskylä, Pekka 2009. Hyvinvointikatsaus 1/2009. Tilastokeskus. Viitattu 16.10.2011. <http://www.stat.fi/artikkelit/2009>
- Nuorisolaki 72/2006. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>
- Nuorisotutkimusseura 2011. Nurmenniemi Jenni. Raportti lasten ja nuortentutkimuksen etiikka-verkkokyselystä Viitattu 27.1.2011. <http://www.nuorisoseura.fi/verkkojulkaisut/etiikkaraportti.pdf>
- Nurmi, Jari-Erik 2003. Nuoruusiän kehitys: etsintää, valintoja ja noidankehä. Teoksessa Paula Lyytinen, Mikko Korkiakangas & Heikki Lyytinen (toim.) Näkökulmia kehityspsykologiaan. Kehitys kontekstissaan. Helsinki : WSOY, 256–271.
- Okkonen, Kaisa-Mari 2009. Päättäjät korostavat vanhempien vastuuta. Viitattu 15.9.2011. http://stat.fi/artikkelit/2009/art_2009-03-16_007.html?s=6

- Oksanen, Markku 2011. Ympäristö ja hyvinvointi. Teoksessa Juho Saari (toim.) Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Helsinki: Gaudeamus, 314–336.
- Pakilan seurakunta 2010a. Toimintasuunnitelma 2010–2012. Helsinki
- Pakilan seurakunta 2011b. Rippikoulutilastot 2010. Helsinki
- Pessi, Anne Birgitta & Seppänen, Marjaana 2011. Yhteisöllisyys. Teoksessa Juho Saari (toim.) Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Helsinki: Gaudeamus, 288–313.
- Pettinen, Kaarlo 1985. Pakilan seudun historia. Helsinki: Pakilan seudun historia ry.
- Poikolainen, Janne 2007. Nuorisotutkimuksen opinnäytteet 2007. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura Verkkojulkaisuja 22. Viitattu 23.4.2011 <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisut/verkkojulkaisut>
- Raijas, Anu 2011. Arjen hyvinvointi. Teoksessa Juho Saari (toim.) Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Helsinki: Gaudeamus, 243–263.
- Saari, Juho 2010b. Sosiaalisen onnellisuuden politiikka. Teoksessa Hiilamo, Heikki & Saari, Juho (toim.) Hyvinvoinnin uusi politiikka. Johdatus sosiaalisiin mahdollisuuksiin. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja A Tutkimuksia 27 2010. <http://granum.uta.fi>, 74– 108
- Saari, Juho 2011a. Hyvinvoinnin kentät. Teoksessa Juho Saari (toim.) Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Helsinki: Gaudeamus, 33–78.
- Saari, Juho 2011a. Hyvinvoinnin tulevaisuus. Teoksessa Juho Saari (toim.) Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Helsinki: Gaudeamus, 337–361.
- Sakasti.evl.fi. Kirkon erityisnuorisotyön strategia 2015 Läsnaolon nuorisotyö. Viitattu 20.10.2011
- Sauli, Hannele 2011. Hyvinvointikatsaus 1/2011. Elinolot-yksikkö. Tilastokeskus. Viitattu 15.11.2011. http://www.stat.fi/artikkelit/2011/art_2011-03-07_006.html

- Sen, Amartya 1986. The Standard of Living. The Tanner Lectures on Human values. Viitattu <http://www.tannerlectures.utah.edu/lectures/documents/sen86.pdf>
- Simpura, Jussi & Uusitalo, Hannu 2011. Hyvinvointi ja sosiaalinen kehitys. Teoksessa Juho Saari (toim.) Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press, 106–139.
- Sinkkonen, Jari 2010. Nuoruusikä. Helsinki: WSOY
- Stadin asunnot 2010. <https://www.stadinasunnot.fi/web/guest/alueet-ja-kohteet>
- Stadin asunnot 2011. <https://www.stadinasunnot.fi/web/guest/alueet-ja-kohteet>
- THL 2010. Luopa, Pauliina; Lommi, Anni; Kinnunen, Topi & Jokela, Jukka. Nuorten hyvinvointi Suomessa 2000-luvulla. Kouluterveyskysely 2000–2009. Helsinki: Yliopistopaino
- Tietokeskus 2011. Asuntojen hinnat Helsingissä heinä – syyskuussa. <http://www.hwl.fi/tietokeskus/julkaisut>. Viitattu 23.1.2012
- Tilastokeskus Viitattu 9.10.2011. <http://pxweb2.stat.fi/>.
- Tulonen, Hannele 2010. Taantuma heikensi nuorten oloja. Viitattu 24.11.2010 www.hs.fi/kotimaa/artikkeli
- Tuovinen, Tiia 2010. Pastori Tiia Tuovisen haastattelu. Helsinki
- Uusitalo, Susanne 2011. Tahdonheikkous ja hyvinvointi. Teoksessa Juho Saari (toim.) Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Helsinki: Gaudeamus Helsinki, 264–287.
- Valtonen, Minna 2009. Kertomuksia kirkon työntekijäksi kasvamisesta. Kirkon nuorisotyöntekijäksi opiskelevien spiritualiteetin ja ammatillisen identiteetin muotoutuminen. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Pdf-muodossa: http://www.diak.fi/files/diak/Julkaisutoiminta/A_23
- Veikkola, Juhani 2002. Hyvinvoinnin mahdollisuudet. Teoksessa Helosvuori, Riitta; Koskenvesa, Esko; Niemelä, Pauli & Veikkola, Juhani (toim.) Diakonian käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 108–135.

LIITE 1: Kyselylomake

1. Vastaajan ikä _____
  2. Asun Paloheinässä _____ Pakilassa _____ Torpparinmäessä _____ Itä-Pakilassa _____ Muualla _____
  3. Perheeseeni kuuluu minun lisäksi _____
  4. Minulla on ystäviä 0 1 2 3 - paljon! _____ Ympyröi oikea kohta.
  5. Harrastan _____
  6. Minusta tulee isona _____
  7. Käyn koulua. Missä? _____
  8. Tarvitsen vanhempiani. Mihin? _____
  9. Tarvitsen muita aikuisia/ keitä? Miksi? _____
  10. Minulle kolme tärkeintä asiaa seuraavista on:
  11. Minulle kolme vähiten tärkeää asiaa seuraavista on:
Terveys, raha, luottamus, ystävällisyys, rohkeus, usko/hengelliset asiat, ulkonäkö, turvallisuus, koulunkäynti, luonto, ystävät, perhe, harrastukset, matkat, menestys, oma hyvinvointi, työ.
  12. Mitkä muut asiat ovat sinulle tärkeitä? _____
  13. Mitkä asiat eivät ole sinulle tärkeitä? _____
  14. Laita rasti väitteen viereen, jos se on mielestäsi totta ja oikein. Perustele, jos haluat. Jos väite on väärä, älä laita mitään.
    - toisen tavaroita saa ottaa ilman lupaa
    - lintsaminen on sallittua
    - toista ei saa nimitellä
    - rahalla saa kaikkea
    - pitää puuttua, jos huomaa että toista kiusataan
    - autan muitakin kuin perheenjäseniä ja ystäviä
    - voin kertoa kotona, jos minulla ei ole kaikki hyvin
    - mielestäni erotan väärän oikeasta
    - voin kertoa jollekin aikuiselle, jos kotona ei kaikki ole hyvin
  15. Elämässäni on liikaa _____
  16. Elämästäni puuttuu _____
- Asteikolla 0-10, kuinka tyytyväinen olet kouluun __ , kotioloihin __ , itseesi __ .
Kiitos paljon vastauksistasi! Voit kirjoittaa toiselle puolelle, jos haluat laittaa jonkin viestin.

LIITE 2: Vihkon sivut 1–6

Tämän kirjan omistaa

Tämä on täytetty Siikaniemessä 21.11.2009

Minä olen ihme, suuri ihme, ja kiitäin sinua siitä.

Paina sormenjälkesi peitin sisältäin.

*Kastessa ristimerkkinä piirsit minun sanasi.
Sinä olet minun, en koskaan hylkää sinua.*

Liimaa tähän nimesi kerrova lappunen.

*Sinä näet salaisuuteni, Jumaha.
Tee minusta rohkeaa.
Lohduta minua.*

Kirjoita omalla salakirjoituksellasi salaisuutesi, haaveesi, unelmasi.

*Sinä olet äärettömä.
Sinä olet läheinen.
Sinä olet valo.*

Mikä tämä on? Millainen? Ihmiseräkkevät eri asioita samassa kuvassa. Jumalankin näemme eri tavoin. Millaisena sinä Hänet näet?

LIITE 3: Vihkon sivut 7–12

Niin kuin sinä lohdutat
anna minun lohduttaa.
Nin kuin sinä rakastat
anna minun rakastaa.

Yritä tehdä päivän hyvän teko jollekin. Voisin vaikka _____

Anna toisiamme meidän ymmärtää
ettei paha mieli välillemme jää.

Mielestäni haluan antaa anteeksi _____

Sinä muutat suruni iloksi.

Tähän veit ilmata "Ilorakkuutta". Tulen iloiseksi _____

Hän antaa enkeleilleen käskyn
varjella sinua kaikilla teilläsi.

Kun yön pelot, yksinäisyys tai suru tulevat,
auta minua muistamaan,
etten ole yksin,
vaan Sinä olet kanssani.
Lähetä enkelisi vartioimaan minua.

Rohkeus mielessi kuje eteenpäin
Ystävät kanssasi käyvät käsikkään
Luottamus Luojaan on turvana

Välise kilttohuva, josta sinulle tulee hyvä mieli ja ilmaa
se tähän.

Sinä olet hiljaisuus, sitä olet turva.
Minä olen hiljää, minä olen turvassa.

Kiinnitä hiljaisuuden höyhen.

LIITE 4: Helmipolun tekstejä 1

Jalka haasta omalla tavallasi

Minaa haastaa se, että _____

Vakavalla _____

Pahottava mielestäni _____

Jostain pahottajan toisen mielestä kun _____

Tuleen surulliseksi _____

Ihän viinäksi _____

Jalka haasta omalla tavallasi

Toivon että _____

Rakastan _____

Haaveilen _____

Tulen ihiseksi _____

Olen kiitollinen _____

Nauron viinäksi _____

Sitten on jalka, vedetään ja jalkapalloa on kiva, viedään mukavasti. Sitten kukaan ei
 huomaa, että jalkapalloa on kiva, viedään mukavasti. Sitten kukaan ei huomaa, että
 jalkapalloa on kiva, viedään mukavasti. Sitten kukaan ei huomaa, että jalkapalloa on
 kiva, viedään mukavasti. Sitten kukaan ei huomaa, että jalkapalloa on kiva, viedään
 mukavasti. Sitten kukaan ei huomaa, että jalkapalloa on kiva, viedään mukavasti.
 Sitten kukaan ei huomaa, että jalkapalloa on kiva, viedään mukavasti.

Kuorokkeen mukana mukavasti kukaan ei huomaa, että jalkapalloa on kiva, viedään mukavasti.
 Sitten kukaan ei huomaa, että jalkapalloa on kiva, viedään mukavasti.

Katsomme samaa kuvaa. Nämme asioida eri tavoin.

Mikä tässä on? Mikä värinen se on?
 Millainen se on?
 Jommalakun voinne sähkää eri tavoin.

Ota höyhen, pudota se. Kuuntele.

Mistä olet kokonut byvää hiljaisuutta?

Tarun mukana
 Guterfanden lapset kertovat yhden murteen
 ja heidän on oltava mukavasti
 Aamun meenessä nuket ovat mukavasti mukheet
 pois.

Minaa huolestuttaa _____
 Minua pelottaa _____
 Minua harmittaa _____
 Kirjotin lapulle, ja laila lappu reppuni!

LIITE 6: Kooste nuorten antamasta palautteesta Siikaniemen leiriltä

Negatiivisina koetut asiat:

- Rukoushalmipolku (yksi)
- ekat kysymykset oli vähän tylsempiä, ihan ok (yksi)
- askartelu 2
- kirjoittaminen 3
- vähän rasitti kun oli samoja kysymyksiä (yksi)

Positiivisina koetut asiat: on tosi kiva kun on tuollaisia hienoja ihmisiä jotka ymmärtää, että me ollaan vielä nuoria ja jännitystä kaipaavia heeboja. Positiivista että kaikilla kesti pinna meidän kanssa, vaikka hölmöilimmekin aina välillä. Mukavaa oli hilpee meno, ilorakkulat, ryhmäjutut ja sessiot.

Kyselylomakkeen täyttäminen sai vähiten positiivista palautetta, se tuntui ehkä vähän turhan koulumaiselta. Silti viisi leiriläistä piti sitä ”lippulappusen” täyttöä kivana tehtävänä.

Halmipolku, tai keijupolku oli 36 nuoren mielestä mukava, mieleen painuva, kiva, jees tai hyvä. Nuoret käyttivät siitä ilmaisua rukousnauha, rukousnauhapolku, ihmishelminauha, helminauhajuttu, rukousnauhajuttu, kiva helminauha, rukoushalmien kertaaminen, helmikierros, keijupolku tai siis se helmijuttu, rukoushalmet, keijupolku (rastipolku), Tanjan ihana polku. Mielenkiintoista oli, että pojat nimesivät rukoushalmipolun keijupoluksi.

Muita mainintoja olivat köysijuttu, rap biisi sekä ilorakkulat kahdeksan nuoren mieleen jäivät erityisesti ne.

Rasteilla nuoret tarkoittivat lomakerastia, viikorastia ja halmipolun rasteja. 26 nuorta kertoi, että rastit olivat mukavia, oli kiva liikkua ryhmissä eri pisteissä ja opittiin uusia asioita.

Vihkon tekeminen tuntui olevan mielekästä. ”Saimme miettiä omaa elämäämme, ”itsensä pohdiskelu oli kivaa”, vihkonen ja sessiohuoneen kysymyksiin vas-

taaminen tuntui hauskalta, rastit joissa sai askarrella siihen vihkoseen kaikkea (höyhenet ym), oma vihkonen oli kiva muisto, tykkäsin rasteista, erityisesti siitä missä saimme vihot joita sitten täytimme, vihkon täyttäminen omilla ajatuksilla, erityisesti vihkorasti, askartelujuttu sai kivat pienet muistot itelle, vihkon täyttäminen omilla ajatuksilla, kirjanen, oman elämän miettiminen, vihko, kivat tehtävät, pajat, askartelu. 24 nuorta tykkäsi erityisen paljon vihkon tekemisestä.

Jokaisen palautteessa oli jokin tai useampia erityisen kivalta tuntuneita osia. Heistä oli mukavaa kun heidän vastauksistaan oltiin kiinnostuneita. Nuoret olivat motivoituneen ja innostuneen tuntuisia.